

Internationale Scheldecommissie

JAARVERSLAG

2002

www.isc-cie.com

DE VERDRAGSLUITENDE PARTIJEN STREVEN HET BEREIKEN VAN EEN DUURZAAM EN
INTEGRAAL WATERBEHEER VAN HET INTERNATIONAAL STROOMGEBIEDSDISTRICT VAN DE
SCHELDE NA, IN HET BIJZONDER REKENING HOUDEND MET DE MULTIFUNCTIONALITEIT
VAN HAAR WATEREN.

ZIJ WERKEN IN HET BIJZONDER SAMEN OM DE TENUITVOERLEGGING VAN DE UIT DE
KADERRICHTLIJN WATER VOORTVLOEIENDE VERPLICHTINGEN TOT HET VERWEZENLIJKEN
VAN HAAR MILIEUDOELSTELLINGEN, EN IN HET BIJZONDER ALLE MAATREGELEN-
PROGRAMMA'S, VOOR HET INTERNATIONAAL STROOMGEBIEDSDISTRICT VAN DE SCHELDE
AF TE STEMMEN

ZIJ STEMMEN DE VOORZORGSMAATREGELEN EN BESCHERMINGSMAATREGELEN TEGEN
HOOGWATER AF, MET INACHTNEMING VAN DE ECOLOGISCHE ASPECTEN, RUIMTELIJKE
ORDENING, NATUURBEHEER EN ANDERE BELEIDSTERREINEN ZOALS LANDBOUW, BOS-
BOUW EN VERSTEDELIJING, EN BIJ TE DRAGEN TOT HET AFZWAKKEN VAN DE EFFECTEN
VAN HOOGWATER EN VAN PERIODEN VAN DROOGTE, DAARBIJ INBEGREPEN PREVENTIEVE
MAATREGELEN

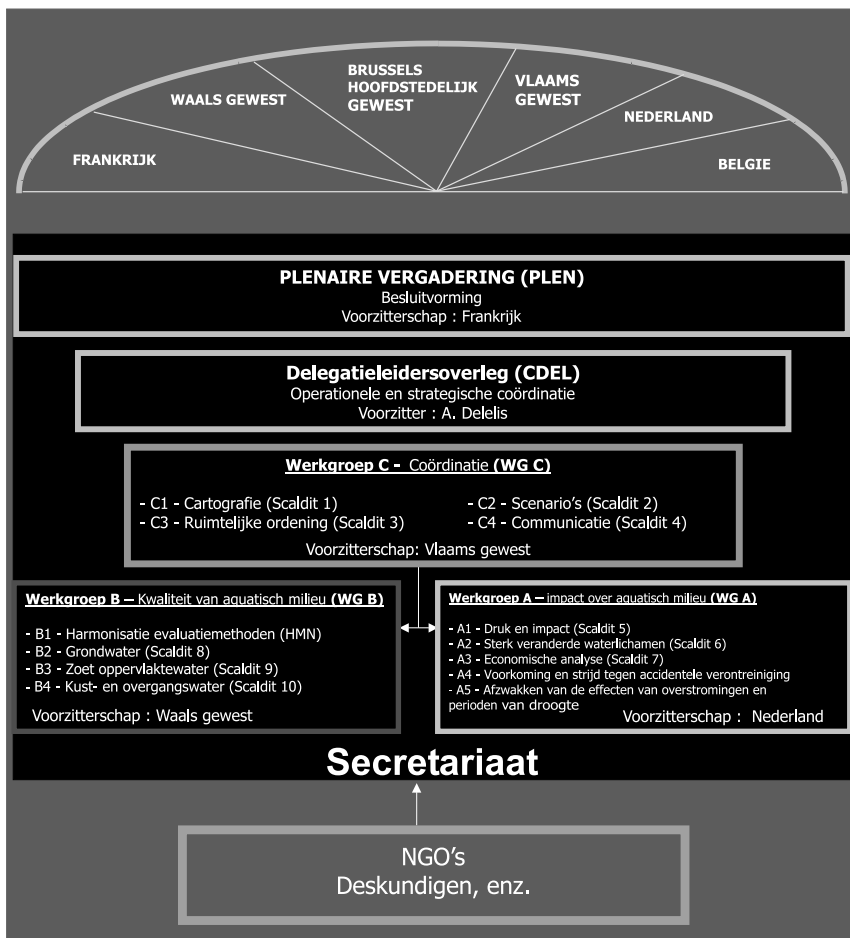

ZIJ STEMMEN DE MAATREGELEN AF TER VOORKOMING EN BESTRIJDING VAN
CALAMITEUZE WATERVERONTREINIGING
(ART. 2 VERDRAG VAN GENT)

INHOUDSOPGAVE

ORGANOGRAM 2002	BLZ. 1
VOORWOORD DOOR DE VOORZITTER	BLZ. 3
1. HET NIEUWE SCHELDEVERDRAG VAN GENT	BLZ. 5
1.1. - MINISTERIËLE ONDERTEKENING ICBS – 3 DECEMBER 2002	BLZ. 9
2. BESLISSINGEN VAN DE COMMISSIE	BLZ. 29
2.1. - PLENAIRE VERGADERING ICBS – 2 DECEMBER 2002	BLZ. 31
3. UITVOERING VAN DE KADERRICHTLIJN WATER	BLZ. 33
3.1. - SCHELDE ACTIEPROGRAMMA	BLZ. 35
3.2. - SCALDIT : EEN EFFICIËNT INSTRUMENT	BLZ. 37
3.3. - NIEUWE WERKORGANISATIE	BLZ. 41
4. OVERZICHT VAN DE VERWEZENLIJINGEN VAN DE PARTIJEN	BLZ. 45
5. KWALITEIT VAN DE SCHELDE 1998 – 2002	BLZ. 55
6. VARIA	BLZ. 97
6.1. - BEZOEK DELEGATIE UNITED NATIONS AAN DE ISC	BLZ. 99
6.2. - DELEGATIES VAN DE VERDRAGSLUITENDE PARTIJEN EN WAARNEMERS BIJ DE ISC	BLZ. 99
6.3. - UITNODIGING VAN DE NGO'S	BLZ. 99
6.4. - SAMENWERKING VAN DE COMMISSIE MET DE OVERIGE INTERNATIONALE COMMISSIES EN GRENSOVERSCHRIJDENDE SAMENWERKINGSSTRUCTUREN	BLZ. 100
CONCLUSIES EN PERSPECTIEVEN	BLZ. 101
BIJLAGEN :	
SAMENSTELLING VAN DE DELEGATIES VAN DE VERDRAGSLUITENDE PARTIJEN EN WAARNEMERS BIJ DE ICBS	BLZ. 105
SAMENSTELLING VAN DE DELEGATIES VAN DE WERKGROEPEN EN PROJECTEN	BLZ. 107
A. TEKST VAN HET VERDRAG VAN GENT	BLZ. 115
B. WERKPLAN - SAMENVATTING	BLZ. 125
C. KAART VAN HET DHI SCHELDE	BLZ. 126

ORGANOGRAM 2002

VOORWOORD DOOR DE VOORZITTER

Het jaar 2002 was een jaar gekenmerkt door intensieve coördinatie-werkzaamheden die geleid hebben tot een aantal markante gebeurtenissen, waaronder in de eerste plaats de ondertekening van het nieuwe Scheldeverdrag te Gent in december.

De implementatie van de Kaderrichtlijn Water werd ook nader ingevuld door de verkrijging van een zogenaamd “Scaldir” Interreg Programma dat in 2003 van start gaat en van ons internationaal stroomgebiedsdistrict op Europees niveau een proefstroomgebied maakt voor de toestandsbeschrijving, de eerste belangrijke stap in het tijdpad van de KRW die tot doel heeft te komen tot “de goede ecologische toestand van de wateren” tegen het jaar 2015.

Daarom vormen de vorige concrete realisaties van de Commissie, het homogeen meetnet en het waarschuwings- en alarmsysteem, nu reeds belangrijke mijlpalen, bijvoorbeeld om te trachten de procedure af te handelen.

Het Scheldestroomgebied, dat nu uitbreidingen voor elk van de partners krijgt om te komen tot ons Internationaal Stroomgebiedsdistrict, blijft dus een sterke factor van coördinatie en overleg waardoor tegenstellingen en verschillen overwonnen kunnen worden.

HOOFDSTUK 1 :

HET NIEUWE SCHELDEVERDRAG

1.1. - MINISTERIËLE ONDERTEKENING - 3 DECEMBER 2002

HET NIEUWE SCHELDEVERDRAG

In toepassing van de Europese kaderrichtlijn Water en de ministersverklaring van Luik van 30 november 2001, hebben het Koninkrijk België en de vijf partijen van het Internationaal verdrag voor de bescherming van de Schelde, Frankrijk, het Waals gewest, het Vlaams gewest, het Brussels Hoofdstedelijk gewest en Nederland, beslist om een nieuw verdrag te ondertekenen, waarin de doelstellingen van de ICBS, de internationale coördinatie en de uitvoering van de kaderrichtlijn water, alsook maatregelen ter voorkoming en bescherming tegen overstromingen en het afzwakken van de effecten van droogte en overstromingen geherdefinieerd worden. De ondertekening van dit verdrag heeft plaatsgevonden op 3 december 2002 te Gent. De goedkeuring van dit nieuw internationaal verdrag zal pas juridisch en financieel in werking treden na de ratificatie van het verdrag door de parlementen van alle partijen.

Gezien de dringendheid van de uitvoering van de beslissingen, in het bijzonder deze met betrekking tot de multilaterale coördinatie van de eerste fase van de kaderrichtlijn (toestandsbeschrijving) tegen einde 2004 werd evenwel beslist om dit nieuw verdrag reeds vanaf 1 januari 2003 in voege te laten treden, met uitzondering van de budgettaire en juridische aspecten, waarmee gewacht wordt tot de ratificatie door de parlementen van de contracterende partijen. Voor deze budgettaire en juridische aspecten blijft het oude verdrag van kracht tot de definitieve goedkeuring van het nieuwe verdrag. Het huishoudelijk en financieel reglement zal eveneens worden herzien na overleg met de Internationale Maascommissie.

Zie tekst bijlage A

- Ministeriële ondertekeningplichtigheid - 3 december 2002

1.1. - MINISTERIËLE ONDERTEKENING ICBS - 3 DECEMBER 2002

Gent 3 december 2002

**Mevrouw Annemie Vermeylen namens de heer Jef Tavernier Belgisch minister van
Consumentenzaken, Volksgezondheid en Leefmilieu**

België heeft tot op heden op eerder discrete wijze als waarnemer aan de werkzaamheden van de verdragen van 1994 meegewerkt. Verleden jaar heeft de federale minister van Leefmilieu, in overleg en samenspraak met de gewestelijke ministers van leefmilieu, aangekondigd om verdragspartij te zullen worden van de Schelde- en Maasverdragen.

De federale overheid heeft een aantal goede redenen om binnen de grenzen van haar bevoegdheden actief mee te werken binnen de bestaande Maas- en Scheldec commissies.

De Kaderrichtlijn Water is duidelijk het Europese referentiepunt geworden voor het waterbeleid. Met deze Kaderrichtlijn Water heeft de Europese Unie duidelijk de keuze gemaakt voor een integraal waterbeleid waarbij naast oppervlaktewater ook grondwater wordt betrokken; naast zoete wateren, ook brakke en mariene systemen. Waterkwaliteit werd verruimd naar 'toestand van het watersysteem', waaronder zowel aspecten inzake waterkwaliteit, waterkwantiteit als hydromorfologie worden begrepen. Verder gaat de aandacht niet enkel naar fysische en chemische normen, maar ook naar biologische componenten en de structurele kenmerken van waterlopen.

Consequentie van deze integrale aanpak is dat het federale niveau uitgaande van haar bevoegdheden inzake productnormering en mariene milieu ook een verantwoordelijkheid zal hebben in het trachten realiseren van de doelstellingen van deze kaderrichtlijn water. Gezien de Schelde- en Maasverdragen in hun geheel en de Schelde- en Maascommissies in het bijzonder centrale organen worden in het grensoverschrijdend beheer van dit integraal waterbeleid was er dus meteen een sterk argument om namens het federale niveau binnen deze verdragen mee verantwoordelijkheid op te nemen en partij te worden bij de vandaag voorliggende verdragen.

Als concreet voorbeeld van de bijdrage die het federale niveau kan leveren op het vlak van kwaliteitsdoelstellingen van de Kaderrichtlijn Water, is er de recente maatregel van de federale leefmilieuminister om 40 bestrijdingsmiddelen voor landbouwkundig gebruik uit de markt te nemen. Dit past in het beleid van eco-reducties dat erop is gericht stapsgewijs schadelijke stoffen maximaal uit het milieu te weren. Verder zal de federale minister bijzondere aandacht schenken aan het behoud van coherentie tussen beleidslijnen van leefmilieu ontwikkeld enerzijds in het kader van regionale mariene conventies zoals OSPAR en anderzijds in het kader van specifieke internationale rivierverdragen zoals deze van de Schelde en de Maas.

Tenslotte heeft de minister de wens uitgedrukt dat de werkzaamheden binnen de Maas- en Schelde-commissie snel en betekenisvol zouden leiden naar de verbetering van de kwaliteit van onze rivieren die bovenal een belangrijk natuurlijk erfgoed vormen voor de huidige maar ook voor de toekomstige generaties.

De heer Didier Gosuin
Minister van Leefmilieu van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest

Eerst en vooral zou ik al degenen willen danken die van ver of van dichtbij betrokken waren bij het opstellen van deze nieuwe teksten voor de Internationale Schelde- en Maasverdragen, maar ook al degenen die aan de organisatie van de ochtendzitting hebben meegewerkt.

Niettegenstaande de kleine omvang van ons Gewest, dat slechts één miljoen inwoners telt, zijn deze nieuwe Internationale Schelde- en Maasverdragen van kapitaal belang voor ons : de Maas omdat een groot deel van het drinkwater in ons Gewest van deze rivier afkomstig is. De Schelde, omdat het grondgebied van het Gewest volledig in het stroomgebied van deze rivier is gelegen : de Schelde is immers de rivier waarop al het afvalwater van Brussel wordt afgevoerd.

De laatste jaren hebben wij fors in waterbeleid geïnvesteerd : collectoren, onweerbekkens en waterzuiveringsstations. Het laatste stuk van de puzzel in het watersaneringsprogramma in het Brussels Gewest was de gunning van een concessie-opdracht voor het tweede en laatste waterzuiveringsstation van Brussel.

Dit station zal, nog voor juni 2006, het afvalwater van 1,1 miljoen inwoner-equivalent behandelen. Daardoor zullen wij eindelijk in staat zijn om al het afvalwater van het Brussels Gewest en een deel van het afvalwater van het Vlaams Gewest, zoals afgesproken in een tussen beide partijen in het kader van waterzuiveringswerken gesloten overeenkomst, te behandelen. Het waterzuiveringsstation Brussel-Zuid neemt nu een derde van al het Brussels afvalwater voor zijn rekening.

Voor ons is het een absolute must dat wij kunnen deel uitmaken van een stroomgebied, zoals trouwens is voorgestaan in de Kaderrichtlijn Water. Door de kleine omvang van ons grondgebied zijn wij volledig afhankelijk van het beleid dat door onze buurregio's wordt gevoerd. Bovendien zouden de Brusselaars het onbegrijpelijk vinden dat hun inspanningen inzake waterbeleid niet zouden leiden tot een algemene en afgestemde verbetering van de waterkwaliteit in het hele stroomgebied.

Een ander aspect dat volgens ons van primordiaal belang is in deze internationale verdragen, is de informatie- en ervaringsuitwisseling over de meest uiteenlopende onderwerpen zoals de preventie van lozingen van afvalwater, meetnetten, tarifierings- en heffingsbeleid enz.

Ons Gewest zal ook met bijzondere aandacht volgen hoe onze partners omgaan met het begrip "werkelijke kostprijs" zoals die door Europa is naar voren geschoven.

Dit nieuwe begrip maakt veel reacties los in ons Gewest. Sinds enkele maanden staat de tarifiering immers centraal in de besprekingen. Het is trouwens in die zin dat het Parlement onlangs een voorstel voor resolutie heeft goedgekeurd, waarmee op korte termijn een individuele waterheffing wordt ingevoerd waarvan het bedrag per verbruikstranche wordt vastgesteld. Dit is een bijzonder gevoelig onderwerp in een Gewest als het onze waar het gemiddelde inkomen per inwoner tot de laagste van het stroomgebied wordt gerekend.

In dat verband kan ik u, als minister van leefmilieu, in naam van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest meedelen dat :

- wij verder zullen meewerken aan de activiteiten in het kader van de Schelde-Maasverdragen van 1994 ondertekend in Charleville-Mézières

en

- wij vastberaden zijn de beleidsdoelstellingen van de Verklaring van Luik te verwezenlijken en een nieuwe impuls te geven aan de implementatie van de Kaderrichtlijn Water.

Ten slotte wil ik u meedelen dat ik zeer tevreden ben met deze Internationale Schelde- en Maasverdragen want zij geven een nieuw elan en zij maken het mogelijk het waterbeleid in de verschillende partnerlanden meer op één lijn te krijgen.

De heer Frank Beke Burgemeester van de Stad Gent

Op 8 en 9 november 2001 vond, in het kader van het Europees voorzitterschap van België, de halfjaarlijkse vergadering van de Europese Waterdirecteuren in Gent plaats. Na een dag besprekingen van het Europees waterbeleid, werd culturele ontspanning gezocht in een bezoek aan dit stadhuis.

Ik vermoed sterk dat tijdens de rondleiding het idee bij de Vlaamse delegatieleider bij de Maas- en de Scheldecommissie is gegroeid om de ondertekeningssceremonie van de nieuwe verdragen in deze Pacificatiezaal te houden. Dat verheugt me.

Deze zaal is vol van historische betekenis. In 1576 ondertekenden vertegenwoordigers van de Noordelijke en de Zuidelijke Nederlanden hier de Pacificatie van Gent, die de godsdienstvrede afkondigde in onze gewesten.

Maar er zijn nog redenen waarom de stad Gent graag gastheer is voor de ondertekening van de Maas- en Scheldeverdragen. Gent is van bij de wieg een kind van twee rivieren, de Leie en de Schelde, en is voorts omgeven door laaglanden en waterrijke gebieden. De Schelde aan de oostkant en de Leie aan de westkant vormden een natuurlijke verdediging. Onze stad was dankzij het water ook goed bereikbaar: schepen konden aanleggen in de binnenstad. De Gentenaars groeven kanalen naar de zee om de bereikbaarheid nog te vergroten.

Maar water is zowel een vriend als vijand. Op het einde van de 19-e eeuw gooide men het water rond Sluizeken-Muide dicht om de pestepidemieën in te dijken. Tot het openstellen van de Ringvaart, met rechtstreekse afvoer naar het Schelde-estuarium, teisterden overstromingen regelmatig stad en bevolking. Huishoudelijk afvalwater en riolen, en vanaf industriële revolutie ook nog het industrieel afvalwater, vervuilden het water.

Die vervuiling alsook het ringkanaal rond Gent maakten van de binnenwateren in de stad overtollige open riolen waarvan het nut voor de scheepvaart ophield. Vanaf de jaren zestig beschouwde men ook het water in de stad als een vijand en dempte men vele binnenwateren. Naar de waterrijke gebieden rond de stad keek men niet om.

Maar de laatste vijftien jaar zijn er enorme inspanningen gedaan. De vervuiling is grondig aangepakt en

de binnenwateren zijn nu opnieuw relatief zuiver. Er zijn ook projecten om het water weer ruimte te geven binnen de stad en een recreatieve functie te geven. Blinde muren die de kanalen verbergen zijn neergehaald. Oude gedempte kanalen, zoals de Reep, worden opnieuw opgelegd. Binnen de stad komt een grote jachthaven en een nieuw sas. Het water maakt de binnenstad nu al opnieuw een stuk aangenamer.

Ook rond de stad worden de waterrijke gebieden ingetekend als beschermde gebieden, zoals de Bourgoyenmeersen, en vormen zij een rust, foerageer- en broedplaats voor watervogels.

Ik mag besluiten dat Gent de veelzijdige betekenis van het water heeft begrepen en zich werkelijk inzet om de waterlopen verder op een duurzame wijze te ontwikkelen als garantie voor de multifunctionaliteit. De wisselwerking met de Vlaamse overheid is gegarandeerd via de geëigende overlegorganen zoals het Vlaams Integraal Wateroverleg Comité waar alle betrokken besturen en stakeholders vertegenwoordigd zijn.

Door een goed waterbeheer op lokaal niveau wil Gent bijdragen tot het verwezenlijken van de doelstellingen van het nieuwe Scheldeverdrag.

Dames en heren,

Op 30 november van vorig jaar is, aansluitend op de Internationale Conferentie over de strategieën voor duurzame ontwikkeling: water en ruimtelijke ordening, de Ministersconferentie van de oeverstaten van de Maas gehouden met als resultaat de Verklaring van Luik. In deze verklaring ligt de grondslag voor de inhoud van de nieuwe Maas- respectief Scheldeverdragen. Uit het verslag van de ministersconferentie heb ik onthouden dat de partijen zich één jaar gaven om de nieuwe verdragen ter ondertekening voor te leggen. En dat is u gelukt.

Mevrouw Melanie Schultz van Haegen
Staatssecretaris van Verkeer en Waterstaat van Nederland

We zetten vandaag samen een volgende stap vooruit.

Over waterkwaliteit spreken we al sinds de eerste verdragen uit 1994.
Ik ben blij dat in deze nieuwe verdragen nu ook afspraken staan over waterkwantiteit.

En dat alle landen en gewesten in de twee stroomgebieden er hun handtekening onder zetten.
Met deze verdragen kunnen we werk maken van integraal waterbeheer.
Laten we dat ook doen!
De kaders liggen er nu.

Maar het succes van deze verdragen valt of staat met een concreet actieprogramma waar alle verdragspartijen zich aan commiteren.

Dat programma mag van de Nederlandse regering ambitieuzer en minder algemeen zijn dan het actieprogramma 1998-2003.

Waar zou het nieuwe actieprogramma aan moeten voldoen?

- Duidelijke en meetbare doelstellingen naar inhoud (resultaat), termijnen en geld.
- Meer gemeenschappelijke regelingen met concrete verplichtingen over en weer.

We kennen allemaal de kritiek die sommige NGO's op ons werk hebben:
'Jullie praten te veel en doen te weinig.'
Ik trek mij die kritiek aan.

Internationaal waterbeleid is en blijft natuurlijk langetermijnwerk.
Maar ik kan mij ook wel het ongeduld van de milieuorganisaties voorstellen.

Dat moet voor ons een extra aansporing zijn om snel werk te maken van een stevig actieprogramma.
Anderzijds: NGO's hebben ook een eigen verantwoordelijkheid.
Ik roep hen op die verantwoordelijkheid te nemen en mee te blijven praten.

We zetten echt stappen vooruit, ook al gaat het misschien langzaam.

Ik geef een voorbeeld.

In Brussel wordt hard gewerkt aan richtsnoeren voor de toepassing van de Kaderrichtlijn Water.

Als INTERREG het financieel mogelijk maakt, zullen die richtsnoeren internationaal als eerste worden uitgetest voor het stroomgebied van de Schelde.

Daarmee lopen we dus voorop.

Kritische geluiden blijven in de toekomst niet alleen welkom.

Ze zijn zelfs noodzakelijk.

Kritiek helpt ons namelijk om het beste resultaat te boeken.

Maar dan moeten die kritische geluiden ons wel bereiken.

En er moet ruimte zijn voor overleg.

Kortom: tevredenheid aan Nederlandse kant.

Maar ook de wens om het verdrag snel aan te kleden met concrete afspraken.

de heer Michel Foret
minister van Ruimtelijke Ordening, Stedenbouw en
Leefmilieu van het Waals Gewest

Op 30 november 2001 zijn wij, oeverstaten en -gewesten van Schelde en Maas, bijeengekomen voor een Ministeriële Conferentie en hebben wij de Verklaring van Luik ondertekend.

Het doel van deze Conferentie bestond erin het beleid van de in het Maas- en Scheldestroomgebied gelegen Staten en Gewesten op elkaar af te stemmen teneinde tegemoet te komen aan de vereisten van de Kaderrichtlijn Water die in december 2000 is gepubliceerd.

Deze Richtlijn vraagt dat alle lidstaten hun waterbeleid binnen de stroomgebiedsdistricten op elkaar afstemmen teneinde het water te beschermen en te verbeteren en tot een goede waterkwaliteit te komen. Deze districten zijn internationaal wanneer verschillende landen daarbij betrokken zijn.

Dat is ook het geval, wereldwijd, voor 261 stroomgebieden. In de hele wereld bestaan er immers 261 grensrivieren waarvan de stroomgebieden, verdeeld over ten minste twee landen, 2/3 van de oppervlakte van alle continenten vertegenwoordigen en waarin 2/5e van de wereldbevolking leeft. 15 % van de landen hangen voor meer dan 50 % af van de waterbevoorrading door bovenstrooms gelegen landen. Dat is bijvoorbeeld het geval voor Irak, Soudan, Egypte,... Dat is ook het geval voor het Groothertogdom Luxemburg en Nederland.

Vorige week was ik in Thonon-les Bains waar de constitutieve vergadering is gehouden voor het Netwerk van Organismen voor Internationale stroomgebieden. Behalve de vertegenwoordigers van de stroomgebieden van het Meer van Genève, Rijn, Donau of nog Taag, Rio Grande, Mekong, was ook ik uitgenodigd om, samen met de voorzitter van de Internationale Commissie voor de Bescherming van de Schelde, de modelrol van onze stroomgebieden en de positieve dynamiek die wij, allemaal samen, teweeg gebracht hebben, te presenteren. Ik heb er, voor 132 gedelegeerden uit 45 landen, de geschiedenis van onze Schelden Maasverdragen verteld, tien jaar grensoverschrijdende samenwerking die hebben geleid tot de eerste verdragen van april 1994 in Charleville-Mézières, daarna, met de nieuwe Europese richtlijn, tot de verdragen van Luik en, vandaag, van Gent.

Ik heb er ook uit de doeken gedaan hoeveel inspanningen de Waalse Regering heeft gedaan - via haar investeringsbeleid - om de opgelopen achterstand, met name inzake stedelijk afvalwater, in te halen. Verder heb ik ook onderstreept dat de Waalse Regering vastberaden is de Europese richtlijn zo spoedig mogelijk om te zetten. Ik heb erop aangedrongen dat samenwerking tussen Staten en Gewesten noodzakelijk is, zowel als ervaringsuitwisseling, goede contacten tussen deskundigen, luisterbereidheid en een klimaat van vertrouwen zoals dat heerste tijdens de voorbereidende werkzaamheden.

Ik heb gesproken over de verklaring van Luik en heb gewezen op het feit dat sinds veertien dagen opnieuw zalm is aangetroffen in de Maas rond Luik. Al 70 jaar was de zalm immers volledig verdwenen ! Voor een publiek van buitenlandse deskundigen, waaronder militaire deskundigen of vertegenwoordigers van landen waar water de inzet van oorlogen is geworden, heb ik mij natuurlijk wel verontschuldigd omdat dit voorbeeld van de vier zalmen voor hen waarschijnlijk peanuts zijn. Maar ik heb ze tot symbool van ons gemeenschappelijk werk gemaakt. Dit voorbeeld kreeg veel bijval.

Mijnheer de voorzitter,
Excellenties,
Dames en heren,

Wij hadden een strak tijdspad vooropgesteld. En zo zijn wij vandaag in Gent bijeen.

De Verdragen waar wij vandaag onze handtekening onder zetten, liggen in de rechte lijn van die van Luik vorig jaar en in het verlengde van de tien jaar constructieve samenwerking op ambtelijk en bestuurlijk niveau.

Met deze Verdragen worden de internationale stroomgebiedsdistricten afgebakend en krijgen de Internationale Schelde- en Maascommissies een nieuwe naam. Nieuwe doelstellingen zijn erin geformuleerd : naast de afgestemde tenuitvoerlegging van de vereisten van de Europese richtlijn en de samenwerking inzake preventie, informatiedoorstroming en bestrijding van calamiteuze verontreiniging, zal de coördinatie van maatregelen inzake preventie en bescherming tegen overstromingen zowel als het afzwakken van de effecten van overstromingen en van perioden van droogte aangepakt worden. Verder worden de samenstelling van de nieuwe Commissies, hun werkwijze op basis van eensgezindheid, het roulerende voorzitterschap, de modaliteiten voor deelneming van waarnemers - wat belangrijk is -, en de financiering geregeld.

Ik ben zeer tevreden met deze verdragen. Volgens ramingen zal 48 % van de wereldbevolking, rond 2025, leven in een stroomgebied dat een sterke achteruitgang kent. Het is aan ons om erop toe te zien dat de stroomgebieden die ons samenbrengen, een goede waterkwaliteit blijven leveren.

Ik zou met klem alle personen en instellingen willen danken die, gedurende het voorbije jaar, efficiënt hebben meegewerkt aan de concrete invulling van de Verklaring van Luik en die het mogelijk gemaakt hebben dat deze nieuwe Verdragen vandaag ter ondertekening voorliggen, waaronder ik overigens met veel genoegen mijn handtekening zal zetten. Het gaat hierbij om een zeer belangrijk instrument want daarmee kan het Waals Gewest, samen met zijn buurlanden en via de Commissies, werken aan een écht modern waterbeleid.

Tijdens de zitting van 28 november 2002 heeft de Waalse Regering met deze Verdragen ingestemd en heeft aangedrongen op de rol die het Waals Gewest als Verdragspartij moet spelen. Op die manier heeft zij bevestigd dat elke Partij bij de Verdragen van Charleville-Mézières het wiel moet blijven aanzwengelen. Vandaag zet ik met veel genoegen mijn handtekening op deze documenten aangezien zij de weg bereiden voor de toekomst.

**de heer Pierre Ariola namens mevrouw Roselyne Bachelot
minister van Milieu en Duurzame Ontwikkeling van Frankrijk**

Op de eerste plaats wil ik erop wijzen dat mevrouw Roselyne Bachelot, minister van Milieu en Duurzame Ontwikkeling, zich laat verontschuldigen. Zij kan hier vandaag helaas niet aanwezig zijn ; derhalve vertegenwoordig ik haar hier.

Verder wil ik het Vlaams Gewest als gastheer bedanken en in het bijzonder U, Mevrouw, voor de ontvangst in het indrukwekkende Gent en zijn prachtige stadhuis.

Deze ministersconferentie is de opvolger van de conferentie in Luik, nauwelijks een jaar geleden. Op die conferentie werd beslist dat voor de implementatie van de Europese kaderrichtlijn water een herziening van onze verdragen voor de bescherming van de Maas en de Schelde nodig is.

Met die beide nieuwe verdragen, die ons hier bij elkaar brengen, krijgen onze Commissies nieuwe doelstellingen en treden nieuwe partners toe.

De nieuwe verdragen zijn allereerst de bevestiging dat onze samenwerking, die nagenoeg 10 jaar geleden van start ging, wordt voortgezet. We hebben samen vooruitgang geboekt : we begrijpen elkaar beter en onze verschillende inzetten groeiden naar mekaar toe. We hebben al concrete resultaten behaald die van belang zijn voor het voortbestaan van onze rivieren. Dankzij eenieders inspanningen gaat de kwaliteit van het water erop vooruit. Frankrijk heeft bijzondere aandacht daarvoor en wil daaraan zijn volledige ondersteuning geven.

In dat verband is het me een bijzonder genoegen de Bondsrepubliek Duitsland, het Koninkrijk België en het Groothertogdom Luxemburg als onze nieuwe partners te mogen verwelkomen. De samenwerking binnen onze Commissies zal daar bij gebaat zijn. De Commissies zullen een bredere visie hebben om voortgang te maken met hun werkzaamheden nu alle gebieden en alle bevoegde instanties zullen vertegenwoordigd zijn.

Verder reiken deze verdragen ons voor tal van jaren belangrijke doelstellingen aan die zich niet langer beperken tot het verbeteren van de waterkwaliteit, maar tevens in het bijzonder gericht zijn op het beschermen van goederen en mensen tegen hoogwater.

Doelstelling nummer 1 is naar ons gevoelen de afstemming van de implementatie van de Europese kader-richtlijn water. De Europese Unie heeft ons met deze richtlijn een ambitieus takenpakket en een strak tijdpad bezorgd ten behoeve van een goede waterkwaliteit.

Tal van vraagstukken moeten worden opgepakt. De toestandsbeschrijving moet integraal zijn en het is kort dag. Daarmee zal ons werk toenemen, maar zal het ook een grote meerwaarde krijgen. We moeten samen alles in het werk stellen om deze exercitie tot een goed einde te brengen.

Ten slotte dient te worden onderstreept dat ook al komen de nieuwe verdragen zoals de vorige in ruime mate overeen, toch doen ze recht aan de specificiteiten van de twee stroomgebieden. De Schelde is de Maas niet. De karakteristieken van beide rivieren zijn niet met mekaar te vergelijken. Hun districten zijn anders ingedeeld. Ze hebben een andere verleden en van nu af aan ook andere partijen.

Het formele kader dat op grond van deze verdragen tot stand komt is dus afgestemd op de eigen situatie van elk district. Ze bieden ons nieuwe vooruitzichten en een nieuw elan voor een ambitieus beleid ten behoeve van onze grensoverschrijdende waterlopen.

de heer Rolf Annerberg
Kabinetschef van Europees Commissaris Margot Wallström
Kabinetschef van Europees Commissaris Margot Wallström

Ik dank Minister Dua voor de gelegenheid die zij mij heeft geboden om hier het Europees waterbeleid te komen toelichten. De EU streeft naar een efficiënt en alomvattend waterbeleid. Deze doelstellingen zijn trouwens ook ingeschreven in de oorspronkelijke Maas- en Scheldeverdragen.

Staat u me in de eerste plaats toe de persoonlijke groeten van Commissaris Wallström over te maken aan alle Ministers die hier vandaag ter gelegenheid van de ondertekening van de nieuwe Maas- en Scheldeverdragen bijeengekomen zijn. De Commissaris heeft me gevraagd u te complimenteren met deze nieuwe Verdragen, teken van commitment en solidariteit.

Schoon drink- en zwemwater staat bij alle Europese burgers - volkomen terecht trouwens - zeer hoog op het verlanglijstje.

Maar het garanderen van schoon water is niet zo gemakkelijk als het uitroepen ervan tot fundamenteel mensenrecht. De problemen waar men tegenaan loopt, zijn zeer uiteenlopend van aard en vragen om een afgestemde actie.

Eén van die problemen is de aanhoudende verontreiniging van het grondwater, meren en rivieren door vermessing. Niet alleen onze meren en kustgebieden in de EU zijn bedreigd : ook onze ecosystemen lopen gevaar.

Dan zijn er nog de recente overstromingen met rampzalige gevolgen in grote gebieden in Europa. Deze overstromingen staan in schril contrast tot de watertekorten waar andere regio's dan weer mee kampen. Uit dit alles blijkt hoe ingewikkeld het probleem is en voor welke uitdaging de beleidsverantwoordelijken op dit gebied staan.

Wij dienen ook verder te kijken dan de grenzen van de EU : het is immers noodzakelijk dat wereldwijd een consensus wordt bereikt over de manier waarop een duurzame oplossing voor de problemen op het stuk van watertekorten en waterkwaliteit kan worden gevonden.

Er zijn immers nog miljarden mensen die verstoken blijven van schoon drinkwater of van adequate waterzuiveringssystemen. Wij in Europa staan daar zelfs niet meer bij stil. Tijdens de recente internationale Top in Johannesburg heeft de EU een doorslaggevende rol gespeeld bij het lanceren van een wereldwijd initiatief dat tot doel heeft iedereen de toegang tot schoon water te garanderen. Een consensus is bereikt en concrete afspraken zijn gemaakt.

De ervaring die wij in de EU hebben opgedaan met internationale samenwerking, over alle administratieve grenzen heen, kan perfect ingezet worden voor initiatieven inzake waterbeheer die elders in de wereld worden genomen. In Afrika bijvoorbeeld zullen wij, via het budget voor ontwikkelingssamenwerking, projecten op het gebied van waterbeheer ondersteunen, maar dit geld zal vooral gebruikt worden om andere financieringsbronnen te vinden. Nog een belangrijk punt is dat wij onze know-how en onze ervaring met grensoverschrijdende samenwerkingsprojecten, zoals met de Schelde en de Maas, kunnen delen.

De laatste jaren heeft de EU veel bereikt op het gebied van waterbescherming, vooral in de stroomgebieden van Maas en Schelde. Toch dient nog veel ondernomen worden om de waterkwaliteit te verbeteren en te beschermen als natuurlijk erfgoed voor komende generaties. Er moet iets gedaan worden aan de verontreiniging uit puntbronnen, zoals afvalwater, maar ook uit diffuse bronnen, zoals de aanvoer van nitraten en pesticiden uit de landbouw.

De kaderrichtlijn water heeft gezorgd voor een belangrijke doorbraak in de communautaire strategie inzake water, niet alleen wat de bescherming van water betreft, maar ook op het stuk van beleidsvorming en -implementatie.

De Commissie heeft haar nieuw beleid uitgestippeld in een geest van openheid en doorzichtigheid, waarbij niet alleen de centrale regeringen van de lidstaten, maar ook de regionale entiteiten, consumenten, NGO's, wetenschappers en andere betrokken partijen een rol toebedeeld kregen. Resultaat van deze aanpak is dus het nieuwe beleid zoals het in de kaderrichtlijn is vastgelegd : doelstellingen werden voor heel Europa vastgesteld zowel als de nodige middelen om deze doelstellingen te bereiken. De doelstellingen zijn :

- Rivieren, meren, grond- en kustwater beschermen en de waterkwaliteit verbeteren voor 2015 en monitoren ;
- Waterbescherming op een holistische manier aanpakken : water niet alleen beschermen als natuurlijke hulpbron, maar ook het monitoren van factoren die een invloed hebben op de waterkwaliteit ;
- Zorgen voor een integraal en grensoverschrijdend beheer van de stroomgebieden ;
- Burgers meer betrekken bij beleidsvorming

Burgerbetrokkenheid bij het waterbeleid zorgt niet alleen voor meer bewustwording en een groter draagvlak voor het beleid. Men kan er ook niet omheen wil men beter inzicht verwerven in de problematiek van diffuse verontreiniging en wil men daar iets aan doen.

Staat u me toe nu even stil te staan bij het principe integraal beheer van het stroomgebied, centraal thema van deze dag. Uw aanwezigheid vandaag getuigt van het feit dat water geen administratieve of politieke grenzen kent.

Integraal waterbeleid heeft volgende hoofddoelstellingen :

- Beschermen van water, ongeacht het type, over de landsgrenzen heen, en het analyseren van hun dwarsverbanden ;
- Bestuderen van alle factoren, ook de diffuse bronnen, die een invloed hebben op de waterkwaliteit ;

- Zorgen voor de optimale kwaliteit van al het water in het stroomgebied ;
- Vinden van zo goed mogelijke oplossingen uit milieu-oogpunt ; hoewel men heel strict is wat de milieudoelstellingen betreft, is de richtlijn soepel wat de in te zetten middelen om de doelstellingen te bereiken betreft ;
- Zorgen voor de participatie van het publiek en van de participatiesamenleving als onontbeerlijke schakels in het beleidsvormingsproces

Water is niet alleen een levensbelangrijke bron, maar ook een economisch goed. Toerisme bijvoorbeeld is een belangrijke motor voor de economie in de stroomgebieden die onder beide verdragen vallen, en het kustwater van de Noordzee in Frankrijk, België en Nederland. De waterkwaliteit en met name die van het zwemwater is een belangrijk criterium voor de burgers wanneer zij hun recreatie-oord kiezen. Na de goedkeuring van de kaderrichtlijn water en teneinde ervoor te zorgen dat de recente verbetering van de kwaliteit van het zwemwater in de EU niet in het gedrang komt, heeft de Commissie dan ook besloten de richtlijn over zwemwater te herzien.

Het nieuwe voorstel heeft tot doel :

- Tijdig betere informatie te verstrekken aan het publiek over de kwaliteit van het betrokken water ;
- Te voorzien in bijgewerkte beschermingsnormen ;
- Te zorgen voor een goede aansluiting bij de kaderrichtlijn water.

Natuurlijk doen de nieuwe beleidsinitiatieven niets af van bestaande milieuregelgevingen, zoals die over de behandeling van stedelijk afvalwater of nitraten. Deze regelgeving blijft een essentieel middel om de kwaliteit van onze waterbronnen te verbeteren en de Commissie zal blijven toezien op de correcte toepassing ervan.

De ondertekening, vandaag, van de nieuwe verdragen voor beide stroomgebieden is een belangrijke stap voorwaarts voor de implementatie van het nieuwe waterbeleid in de regio. De betrokken landen zijn de uitdaging aangegaan en zij zullen ernaar streven hun waterkwaliteit te beschermen door :

- De samenwerking in beide riviercommissies te intensiveren en door deze uit te breiden tot alle oeverstaten ;
- Beide riviervrdragten aan te passen aan het nieuwe waterbeleid ;
- Preventieve maatregelen tegen overstromingen te integreren in het beheer van het stroomgebied.

De Maas- en Scheldecommissie zijn de eerste die alle instrumenten van het nieuwe waterbeleid in een verdrag hebben gegoten.

Ik maak mij sterk dat zij zullen bijdragen tot een efficiëntere bescherming van water, één van de grootste uitdagingen voor het nieuwe millennium voor de EU.

De Europese Commissie complimenteert u met de reeds gedane inspanningen.

Nu komt het erop aan de nieuwe verdragen handen en voeten te geven. Laten we het huidige beleidsvormend proces en uw beleidsinitiatief aangrijpen als een unieke kans. Alle burgers in de Maas- en Schelde-stroomgebieden zullen er wel bij varen.

Laten we dit ook doen met de volle medewerking van het publiek.

**Mevrouw Vera Dua,
Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw
Slotwoord**

Met zijn allen zijn we erin geslaagd, onze belofte van één jaar terug in Luik na te komen. De nieuwe verdragen zijn ondertekend.

Er is veel energie gekropen in de voorbereidende onderhandelingen.

Ik wil de beide voorzitters van de ICBM en ICBS, de leden van de onderhandelingsteams en, niet te vergeten, de experts achter de schermen, feliciteren met het bereikte resultaat.

Nu volgt voor elk van de partijen de logische stap om deze "verdragen van Gent" te ratificeren.

De Vlaamse regering heeft alvast beslist dat zij akkoord kan gaan met de voorlopige toepassing van de nieuwe verdragen met ingang van 1 januari 2003, op voorwaarde natuurlijk dat de andere partijen hiermee ook kunnen akkoord gaan.

Met genoegen verneem ik dat alle delegaties in de plenaire vergaderingen van de ICBM en ICBS hebben verklaard reeds te willen werken in de geest van de nieuwe verdragen, en dat de Partijen - voor zover dat nog niet is gebeurd - de voorlopige toepassing van de verdragen zo snel mogelijk formeel willen vastleggen.

Zo kunnen de Commissies van de Maas en de Schelde op korte termijn aan de slag met de uitvoering van onze engagementen.

Deze nieuwe verdragen zijn een primeur in Europa.

Voor het eerst worden verdragen over grensoverschrijdende riviercommissies aangepast in uitvoering van de verplichting tot multilaterale coördinatie in de Europese Kaderrichtlijn Water. En dit is niets te vroeg.

Dames en heren, als minister van leefmilieu kan ik het niet voldoende herhalen: water is bron van leven; niet alleen voor onze generatie, maar ook voor de volgende generaties.

Water is een biologische bouwsteen en vormt voor vele organismen de directe leefomgeving.

Water speelt een belangrijke rol bij alle facetten van onze samenleving.

Het vrijwaren van de kwaliteit van de watersystemen is dan ook een absolute noodzaak om het gebruik van het water door de mens, op lange termijn te waarborgen.

Integraal waterbeleid is het sleutelinstrument om dat te bereiken.

Het garandeert immers dat alle functies van waterlopen en grondwaterlagen worden beschouwd en afgewogen in het licht van een duurzame bescherming.

Met de ondertekening van de Schelde- en Maasverdragen wordt het integraal waterbeleid vandaag op het hoogste politieke niveau onderschreven en vorm gegeven.

De opdrachten zijn in vergelijking met de vroegere verdragen verruimd.

Ik weet dat een aantal waterbeheerders en 'milieu- NGO's' allicht op een nog verdergaand resultaat gehoopt hadden.

De nieuwe Verdragen bevatten echter een mooie combinatie van oud en nieuw.

Enerzijds is het een verderzetting en opwaardering van de bestaande verworvenheden zoals de actieprogramma's, het homogeen meetnet, een alarmeringssysteem bij rampen, het aanpakken van de waterbodems en het ecologisch herstel.

Anderzijds vormen deze verdragen aanknopingspunten voor tal van nieuwe acties.

De 'aanwinst' in de nieuwe verdragen is inderdaad niet onbelangrijk:

- in de eerste plaats is er de verruiming met de vroegere waarnemers die nu Verdragsluitende Partij zijn geworden, namelijk de Bondsrepubliek Duitsland, het Koninkrijk België en het Groothertogdom Luxemburg;
- het toepassingsgebied wordt uitgebreid tot het oppervlaktewater, het grondwater en het kustwater in het hele stroomgebied en is niet meer beperkt tot enkel de hoofdstroom;
- de Commissies worden het forum voor de multilaterale coördinatie van de internationale stroomgebieds-districten van de Maas en de Schelde; de uitwerking van één enkel stroomgebiedsbeheersplan voor de Maas en de Schelde is hun voornaamste doelstelling;
- de kwantiteitsaspecten - noodzakelijke schakel in een integraal beheer - zijn opgenomen in hun ruimste betekenis: afvoer, overstromingen en droogte. Voor de Maas werd de "Wergroep Hoogwater Maas" geïntegreerd en ook voor de Schelde zal aandacht worden besteed aan de hoogwaterproblematiek.
- de NGO's krijgen het statuut van waarnemer en de Commissies kunnen ook zonder beperking experts, waaronder deze van de NGO's, uitnodigen in hun werkgroepen.

De verzuchtingen van de 'milieubeweging' om de Commissies meer slagkracht te geven door de toekenning van supranationale bevoegdheid, en de onvrede over het gebrek aan meer bindende verplichtingen, zijn begrijpelijk.

Deze aspecten zijn bij de onderhandelingen ruim aan de orde gekomen, maar de verdragspartijen hebben voor een andere oplossing gekozen.

Er is niet geopteerd voor een verdergaande supranationale bevoegdheid voor de Schelde- en Maascommissie omdat de uitvoering van de Europese richtlijnen, de verantwoordelijkheid van de individuele Lidstaten en van de verdragspartijen moet blijven.

Dit betekent niet dat de verdragspartijen geen gezamenlijk waterbeleid willen uitstippelen. Wel in tegen-deel, als het van het Vlaams Gewest afhangt, zal het waterbeleid de staatsgrenzen en administratieve grenzen blijven overstijgen.

Water heeft immers de interessante eigenschap niet te stoppen aan de grenzen. Een gezamenlijk ontwikkeld waterbeleid per stroomgebied blijft voor alle betrokken partijen de beste weg om duurzaam over voldoende watervoorraden van een goede kwaliteit te kunnen beschikken.

In compromis hebben de verdragsluitende partijen ervoor gekozen om te werken in een geest van goed nabuurschap en vrijwillig engagement, wat moreel en politiek even bindend is.

Een meer juridisch bindende besluitvorming kan theoretisch misschien leiden tot een sterkere afdwingbaarheid van de verplichtingen in de Verdragen. Daaruit mag echter niet worden afgeleid dat een soepler samenwerkingsverband, zal leiden tot minder goede resultaten.

Een gezamenlijk stroomgebiedbeheersplan is meer dan de som der delen. Als we in 2009 tot de vaststelling komen dat de stroomgebied-beheersplannen niet méér zijn dan het bundelen van de autonome bijdragen van de verschillende oeverstaten, dan hebben we gefaald. Integratie van de verschillende aspecten van het waterbeleid, en van de visies en intenties van de verschillende partijen: dat is onze bedoeling!

Tenslotte wil ik graag nog een woordje besteden aan het belang van de participatie van de sectoren en het maatschappelijk middenveld.

De NGO's en vertegenwoordigers van diverse watergebruikers hebben bij de ministersverklaring van Luik vorig jaar te kennen gegeven dat zij voor zichzelf een belangrijke rol weggelegd zien in de totstandkoming van het waterbeleid in de stroomgebieden.

Ik heb hun visie vorig jaar ook verdedigd. In de verdragen van vandaag zijn daarover geen harde garanties opgenomen. Maar de verdragen voorzien wel dat de commissies via een huishoudelijk reglement zullen bepalen op welke wijze zij de samenwerking met waarnemers, waaronder de niet-gouvernementele organisaties, zullen organiseren. Ik herhaal mijn oproep om per stroomgebied een internationale raad op te richten, waarin alle relevante maatschappelijke sectoren op een gelijkwaardige en gelijkmatige wijze aan bod kunnen komen.

Dames en heren, vele Europese steden zijn groot geworden dankzij hun strategische ligging aan een rivier. Dat is ook het geval voor onze gaststad Gent. We hebben hier in Gent de afgelopen jaren mogen vaststellen dat de kwaliteit van het water van de Schelde langzaam maar zeker verbeterd. Ik ben ervan overtuigd dat de verdragen van vandaag ons nog sneller vooruit helpen op de ingeslagen weg.

Ik wens u allen daarom tot slot nogmaals hartelijk te bedanken voor uw inzet bij de totstandkoming van de nieuwe verdragen, een inzet die 'duurzaam' is, een inzet die tot resultaten zal leiden.

MINISTERIËLE ONDERTEKENINGSPLECHTIGHEID - 3 DECEMBER 2003

Persmededeling van het Vlaams gewest, uitnodigende partij,

De Vlaams milieuminister Vera Dua heeft de "Verdragen van Gent" ondertekend in naam van het Vlaams Gewest. De ondertekening gebeurde op het stadhuis van Gent op 3 december 2002. Naast Vlaams milieuminister Vera Dua tekenden ook de vertegenwoordigers van de federale regering, het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, het Waals Gewest, de Franse republiek, het Koninkrijk der Nederlanden, de Bondsrepubliek Duitsland en het Groothertogdom Luxemburg. Met deze 'Verdragen van Gent' zetten alle betrokken staten een belangrijke stap in de richting van een integraal waterbeheer.

Met deze "Verdragen van Gent" gaan alle oeverstaten van Schelde en Maas eindelijk op weg naar een gezamenlijke aanpak van problemen zoals overstromingen, waterverontreiniging en droogte in beide stroomgebieden. Deze Verdragen zijn een Europese primeur omdat ze de eerste grensoverschrijdende uitvoering vormen van de EU-kaderrichtlijn Water.

Vrijwaren van levenskwaliteit

Elkeen heeft recht op een waardige levenskwaliteit. Het vrijwaren van de kwaliteit van de watersystemen is een absolute noodzaak om het gebruik van het water door de mens, op lange termijn te waarborgen. Integraal waterbeleid is het sleutelinstrument om dat te bereiken. Het garandeert immers dat alle functies van waterlopen en grondwaterlagen worden beschouwd en afgewogen in het licht van een duurzame bescherming.

Met de ondertekening van de Schelde- en Maasverdragen, vandaag 3 december 2002, wordt het integraal waterbeleid door alle oeverstaten van Schelde en Maas op het hoogste politieke niveau onderschreven en vorm gegeven.

Samenwerken rond waterkwaliteit

Met deze ondertekening engageren de oeverstaten zich om samen te werken rond de waterkwaliteit en tot een gemeenschappelijke aanpak van het hele stroomgebiedsdistrict. De oeverstaten willen bovendien aspecten als overstromingen en droogte gezamenlijk aanpakken.

De nieuwe Verdragen bevatten een mooie combinatie van oud en nieuw, van enerzijds een verder zetting en opsmuk van de verworvenheden zoals de actieprogramma's, het homogeen meetnet, een alarmeringssysteem bij rampen, het aanpakken van de waterbodems en het ecologisch herstel; naast anderzijds aanknopingspunten voor tal van nieuwe acties.

De 'aanwinst' in de nieuwe verdragen is betekenisvol:

- in de eerste plaats is er de verruiming met de vroegere waarnemers die nu Verdragsluitende Partij zijn geworden, namelijk de Bondsrepubliek Duitsland, het Koninkrijk België en het Groothertogdom Luxemburg;
- het toepassingsgebied wordt uitgebreid tot het oppervlaktewater, het grondwater en het kustwater in het hele stroomgebied en is niet meer beperkt tot enkel de hoofdstroom;
- de Internationale Schelde- en Maascommissie wordt het forum voor de multilaterale coördinatie van de internationale stroomgebiedsdistricten van de Maas en de Schelde; de uitwerking van één enkel stroomgebiedsbeheersplan voor de Maas en de Schelde is hun voornaamste doelstelling;
- de kwantiteitsaspecten - noodzakelijke schakel in een integraal beheer - zijn opgenomen in hun

ruimste betekenis: afvoer, overstromingen en droogte. Voor de Maas werd de "Werkgroep Hoogwater Maas" geïntegreerd en ook voor de Schelde zal aandacht worden besteed aan de hoogwaterproblematiek.

- binnen de nieuwe Commissies zal enkel de multilaterale coördinatie plaatsvinden; de coördinatie voor grensoverschrijdende deelstroomgebieden zullen plaatsvinden in een passend regionaal kader. Er blijft dus een belangrijke rol weggelegd voor de bestaande of nog op te richten bi- of trilaterale overlegorganen waar de juiste expertise en praktisch terreinkennis voorhanden is.
- de NGO's krijgen het statuut van waarnemer en de Commissies kunnen ook zonder beperking experts, waaronder deze van de NGO's, uitnodigen in hun werkgroepen.

De ondertekening van deze Verdragen van Gent mag dan ook beschouwd worden als een historisch moment. Voor het eerst zullen binnen de Europese Unie alle ondertekenaars van rivierverdragen zich er toe verbinden om één enkel stroomgebiedsbeheersplan op te stellen van bron tot monding, met inbegrip van het kustwater.

Water stopt niet aan de staatsgrenzen

Het waterbeleid moet de staatsgrenzen en administratieve grenzen overstijgen. Water heeft immers de eigenschap niet te stoppen aan de grenzen. Een gezamenlijk waterbeleid per stroomgebied blijft voor alle betrokken overheden de beste weg om duurzaam over voldoende watervoorraden van een goede kwaliteit te kunnen beschikken. Er is daarom gekozen voor een soepel samenwerkingsverband gebaseerd op goed nabuurschap en vrijwillig engagement, wat moreel en politiek even bindend is als strikt juridisch afdwingbare verplichtingen.

De in 2009 voorziene stroomgebied-beheersplannen moeten volgens minister Vera Dua meer zijn dan de bundeling van de autonome bijdragen van de verschillende oeverstaten. Integratie van de verschillende aspecten van het waterbeleid, en van de visies en intenties van de verschillende overheden is de hoofddoelstelling.

De participatie van de maatschappelijke sectoren is belangrijk voor de totstandkoming van het waterbeleid in de stroomgebieden. De verdragen voorzien dat de Commissies via een huishoudelijk reglement later zullen bepalen op welke wijze de samenwerking met waarnemers zal verlopen.

Volgens minister Vera Dua moet er per stroomgebied een internationale Adviesraad opgericht worden, waarin alle relevante maatschappelijke sectoren (milieuNGO's, industrie, vissers, drinkwatermaatschappijen...) gelijkwaardig aan bod komen.

info : Ann Bats, woordvoerder van minister Dua - tel. (02) 553 27 81

e-mail: persdienst.dua@vlaanderen.be

HOOFDSTUK 2 :

BESLISSINGEN VAN DE COMMISSIE

2.1. - PLENAIRE VERGADERING ICBS - 2 DECEMBER 2002

2.1. – PLENAIRE VERGADERING ICBS – 2 DECEMBER 2002

Beslissingen

De Commissie neemt akte van het verslag van de 9de Plenaire vergadering van 24/10/2001 (via de schriftelijke procedure reeds goedgekeurd)

De Commissie neemt akte van de rekeningen ICBS 2001 (via de schriftelijke procedure reeds goedgekeurd)

De Commissie neemt akte van de begroting en de investeringslijst van de ICBS voor 2003 (via de schriftelijke procedure reeds goedgekeurd)

De Commissie neemt akte van de verlenging van het mandaat van de heer Lefébure als Secretaris-Generaal tot 11 juni 2007 en van dat van de heer Bruyneel als Uitvoerend Secretaris tot 1 december 2007 (via de schriftelijke procedure reeds goedgekeurd)

De Commissie neemt akte van de standpunten van de NGO's en nodigt hen opnieuw uit zich kandidaat te stellen voor deelneming aan de werkgroepen.

Met het oog op een beter begrip van de werkzaamheden die in het Schelde ISGD worden verricht, zullen de delegaties een overzicht geven van hun verwezenlijkingen, ter aanvulling van de in het jaarverslag genoemde activiteiten.

De uitvoering van de ministeriële verklaring van Luik : het Verdrag van Gent en de nieuwe organisatie van het werk

De Commissie neemt akte van het nieuwe Internationale Scheldeverdrag dat op 3 december 2002 te Gent door de ministers van het Koninkrijk België, het Vlaams Gewest van België, het Waals Gewest van België, het Brussels Hoofdstedelijk Gewest van België, de Franse Republiek en het Koninkrijk der Nederlanden wordt ondertekend.

De WG ad hoc voor het huishoudelijk reglement zal eveneens de gegrondheid van een zetelakkoord voor de Commissie onderzoeken.

De Plenaire Vergadering bekrachtigt het besluit van de delegatieleiders van 25 september 2002 om de werkgroepen WG1, WG2, WG2-1 en WGCom af te sluiten.

De Plenaire Vergadering stelt het schema van de nieuwe werkorganisatie en de lijst van bijbehorende taken vast als goedgekeurd (reeds goedgekeurd tijdens het delegatieleiders-overleg van 25 september 2002 [PLEN_0201_OrgStruct]).

De Plenaire Vergadering belast de WGCoördinatie met het afstemmen van de ontwerp-werkplannen 2003 van de WGA, WGB en WGC, ter voorbereiding van vaststelling bij schriftelijke procedure.

SCALDIT : project voor de uitvoering van de internationale coördinatie van de toestandsbeschrijving, opgelegd door de Europese kaderrichtlijn water

De Plenaire Vergadering neemt akte van de goedkeuring van het Scaldit-project door het comité van Interreg III B en feliciteert de gedelegeerden en met name de Vlaamse delegatie met dit resultaat.

De Plenaire Vergadering beslist om het Scaldit-project op te starten op 1 januari 2003 en herinnert eraan dat het project zal uitgevoerd worden in de schoot van de ICBS en op basis van het werkschema van de ICBS.

Werkzaamheden van de Commissie

De Plenaire Vergadering keurt het jaarverslag 2001 goed, het zal binnen elke delegatie verspreid worden.

De Plenaire Vergadering keurt het rapport over de kwaliteit van de Schelde in 2000 en 2001 goed en de CD-rom hierover zal binnen elke delegatie verspreid worden.

De vergadering dankt de Franse delegatie voor haar (belangeloze) medewerking aan dit rapport en voor de bijbehorende CD-roms.

De lijst van stoffen van het homogeene meetnet Schelde wordt vanaf 1 januari 2003 uitgebreid met lood, nikkel, anthraceen, isoproturon en endosulfan onder voorbehoud dat de relevantie ervan voor de monitoring door de ICBS uit de in 2003 uitgevoerde metingen wordt aangetoond.

De Plenaire Vergadering neemt akte van de start van het biologisch meetnet van de Schelde.

Benaming en werking van de INTERNATIONALE SCHELDECOMMISSIE

Gelet op de dringendheid van de multilaterale coördinatie van de implementatie van de kaderrichtlijn, beslist de Plenaire Vergadering dat het Internationale Scheldeverdrag (Verdrag van Gent) vanaf 1 januari 2003 toe te passen, uitgezonderd voor de juridische en financiële aspecten waarvoor het Internationaal Verdrag inzake de bescherming van de Schelde (Verdrag van Charleville-Mézières) van toepassing blijft tot de ratificatie door alle Partijen van het Verdrag van Gent.

Gelet op deze beslissing, keurt de Plenaire Vergadering het besluit van de delegatieleiders goed om een redactiegroep op te richten die als opdracht krijgt het huishoudelijk en financieel reglement vóór 10 maart 2003 te herzien.

De Plenaire Vergadering dankt de heer Lefebvre voor het voorzitterschap van de ICBS dat hij met brio heeft waargenomen. Hij heeft de Commissie op de sporen van de Kaderrichtlijn Water gezet en een nieuw en ambitieus Scheldeverdrag laten aanvaarden, tegelijk heeft hij in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest een nieuw en integraal waterbeleid gevoerd.

De Vergadering wenst mevrouw Delelis alle succes toe bij haar moeilijke taak om de multilaterale coördinatie bij de toestandsbeschrijving van de Kaderrichtlijn Water in goede banen te leiden.

A grayscale photograph of a man with glasses, wearing a dark suit, white shirt, and a patterned tie. He is seated at a desk, leaning forward and writing with a pen on a document. His left hand is resting on the paper. The background is slightly blurred, showing another person's head and shoulder.

HOOFDSTUK 3 :

UITVOERING VAN DE KADERRICHTLIJN WATER

3.1. - SCHELDE ACTIEPROGRAMMA

3.2. - SCALDIT : EEN EFFICIËNT INSTRUMENT

3.3. - NIEUWE WERKORGANISATIE

3.1. - SCHELDE ACTIEPROGRAMMA

In de loop van het jaar 2002 hebben de werkgroepen zich er op toegelegd de acties van het SAP af te sluiten of ze te integreren in het nieuwe werkplan, gericht op het prioritair uitvoeren van de kaderrichtlijn water.

Dit nieuwe werkplan wordt uitgevoerd binnen het kader van de nieuwe werkorganisatie en de mandaten van de werkgroepen (zie 3.3 en het schema blz 5). Het vervangt het Schelde Actieprogramma.

Informatie met betrekking tot de producten van het SAP kan worden opgevraagd bij het secretariaat van de ISC.

3.2. - SCALDIT : EEN EFFICIËNT INSTRUMENT

Wat is Scaldit?

Scaldit is samengesteld uit Scaldis - het Latijnse woord voor Schelde - en Integrated Testing of geïntegreerd testen. Het project loopt van 1 januari 2003 tot 31 december 2005.

Met dit project willen de partners de basis leggen voor de ontwikkeling van een integraal waterbeheer in het Scheldestroomgebiedsdistrict. Ze onderzoeken de toepasbaarheid van de richtsnoeren die de Europese Unie in het kader van de Gemeenschappelijke Implementatiestrategie ter beschikking stelt. De meeste acties zijn van belang voor de implementatie van de Kaderrichtlijn Water in het gehele stroomgebiedsdistrict. De opgedane ervaringen zullen nadien alle internationale stroomgebiedsdistricten in de Europese Unie en de Kandidaat-Lidstaten ten goede komen.

Het actieprogramma van het Scaldit-project is opgebouwd rond vijf thema's:

1. Karakterisering van het stroomgebiedsdistrict,
2. Data- en informatiebeheer,
3. Waterbeheer en ruimtelijke planning,
4. Communicatie en publieke participatie,
5. Op weg naar het internationale stroomgebiedsbeheersplan.

Karakterisering van het stroomgebiedsdistrict

De karakterisering van het stroomgebiedsdistrict bestaat uit drie soorten analyses:

- een analyse van de kenmerken van het stroomgebiedsdistrict;
- een analyse van de druk en de impact van menselijke activiteiten op de toestand van het grond- en oppervlaktewater;
- een economische analyse van het watergebruik.

Deze analyses zullen worden uitgevoerd aan de hand van de richtsnoeren opgesteld in het kader van de Gemeenschappelijke Implementatiestrategie. Daarnaast willen we de (biologische) monitoringsystemen van de verschillende partners op elkaar afstemmen (interkalibratie), gaan we dieper in op de methodologie voor het aanwijzen van waterlichamen, testen we het richtsnoer van de publieke participatie en rekenen we toekomstscenario's door. Al doende worden de Europese richtsnoeren getest op bruikbaarheid en volledigheid. Het resultaat van deze test moet uitmonden in een advies terzake aan de Europese Commissie.

Data- en informatiebeheer

Zonder toegang tot reële data is het onmogelijk om de Kaderrichtlijn Water correct te implementeren. Het project schenkt veel aandacht aan het vergelijkbaar maken van de cartografische gegevens van de partijen om ze in kaartvorm te kunnen synthetiseren. De experts zoeken een duurzame oplossing voor het uitwisselen van deze gegevens. De belangrijkste stappen voor een goede informatiedoorstroming zijn:

- het in kaart brengen van de noodzakelijke informatie voor de karakterisering van het Scheldestroomgebiedsdistrict, voor het analyseren van de drukken en de impact en voor de economische analyse (parameters, locaties, frequentie en aggregatieniveau);
- het opmaken van een inventaris van informatiebronnen: welke informatie wordt verzameld en bijgehouden door welke organisaties / instellingen;
- het vastleggen van een strategie over vergelijkbaarheid van gegevens (databeleid, gebruik van standaarden) en het beschikbaar stellen voor het realiseren van de karakterisering en de bijhorende kaarten.

Deze stappen worden uitgevoerd tijdens de voorbereiding van de karakterisering. Op basis van deze ervaringen worden vervolgens instrumenten voor informatiebeheer ontwikkeld die het testen van de richtsnoeren aanzienlijk zullen vereenvoudigen. Tot slot wordt er een atlas samengesteld met kaarten van karakterisering van het Scheldestroomgebiedsdistrict.

Waterbeheer en ruimtelijke ordening

De projectpartners maken een inventaris van bevoegde instanties, planningsprocessen en 'goede praktijken' op. Verder zullen ze overstroomde gebieden van het Scheldestroomgebiedsdistrict in kaart brengen. Op basis van deze informatie kunnen de waterbeheerders en ruimtelijke planners een inventaris opmaken met betrekking tot de gevolgen van de implementatie van de Kaderrichtlijn Water op ruimtelijk vlak. Zo kan een gemeenschappelijke visie op 'Ruimte voor Water' worden ontwikkeld.

Communicatie en deelname van het publiek

Communicatie vormt één van de grootste uitdagingen van Scaldit. Veel aandacht gaat naar de interne communicatie tussen de partners. Daarnaast wil Scaldit een groot aantal doelgroepen informeren over de resultaten van het project: de Europese Commissie, nationale, regionale en lokale waterbeheerders, ruimtelijke planners, NGO's, de pers, het grote publiek en vertegenwoordigers van andere internationale stroomgebiedsdistricten in de Europese Unie, Kandidaat-Lidstaten en Noorwegen. Hiervoor zal een waaier aan communicatie-instrumenten worden gehanteerd: workshops, nieuwsbrieven, brochures, persberichten, een website, een beursstand, ...

De externe communicatie vormt één van de instrumenten om 'publieke participatie' vorm te geven. Correcte en toegankelijke informatie vormt immers de grondslag voor een actieve betrokkenheid van de verschillende actoren (overheden, landbouw, industrie, bevolking). Hiertoe gaan de partners na welke actoren bij het internationale waterbeleid kunnen betrokken worden. Via de workshops van de verschillende projecten kunnen de actoren bijdragen tot de uitvoering van het actieplan van Scaldit. De resultaten worden telkens op sleutelmomenten voorgelegd aan een breed publiek.

<http://www.scaldit.org>

Op weg naar het internationaal stroomgebiedsbeheersplan

Een vijfde en laatste pijler van Scaldit is de opstap naar een stroomgebiedsbeheersplan. Op basis van de informatie verzameld bij de transnationale karakterisering en op basis van de resultaten van de scenario's zal een werkprogramma voor de opmaak van het transnationale stroomgebiedsbeheersplan voor de Schelde worden opgesteld.

De werkgroepen en projecten

De uitvoering van Scaldit gebeurt binnen het kader van de ISC. Zo is de organisatie van het werk verdeeld onder 3 werkgroepen binnen de ISC: de werkgroepen A Impact op het aquatisch milieu en B Kwaliteit van het aquatisch milieu behandelen de technische aspecten. De Werkgroep C: coördinatie coördineert het project.

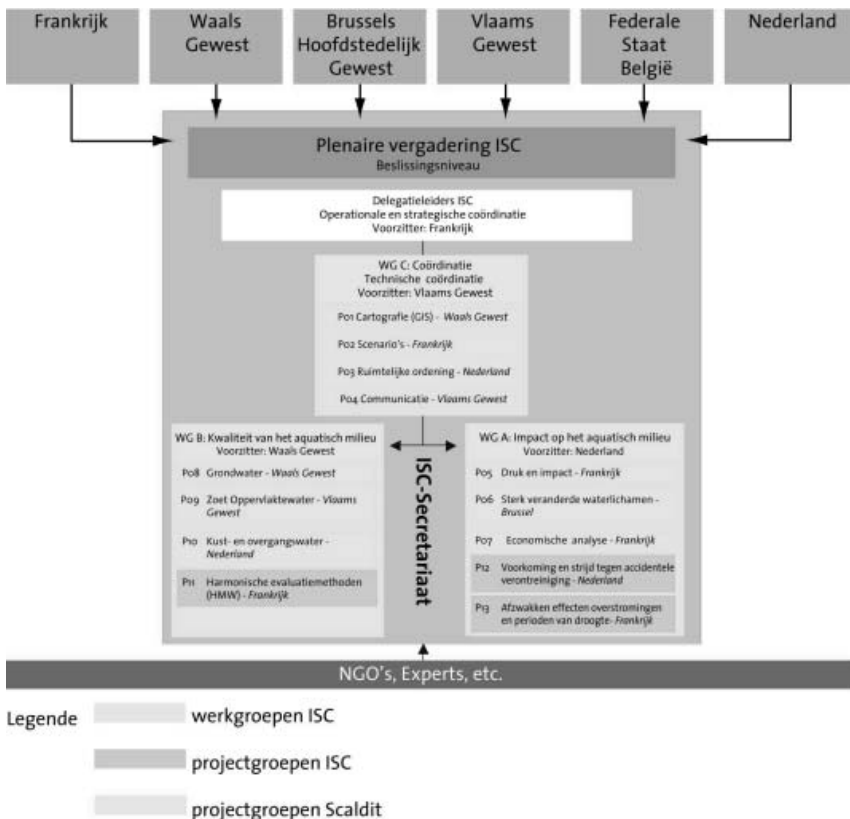
Binnen de werkgroepen zijn een aantal projecten gedefinieerd. Elke Scalditpartner is trekker van één of meerdere projecten.

In totaal bestaat Scaldit uit 10 projecten. De technische werkgroepen nemen elk drie projecten voor hun rekening, de coördinerende werkgroep vier. Verder omvat werkgroep A nog twee bijkomende en werkgroep B nog één bijkomend project. Deze laatste maken geen deel uit van Scaldit, maar dienen wel te worden uitgevoerd binnen het kader van de Scheldecommissie.

In punt 3.3 is de werkorganisatie en de mandaten van deze werkgroepen weergegeven.

Alle in de ISC vertegenwoordigde partijen hebben minstens één expert per project afgevaardigd, zodat een internationale samenwerking binnen elk project is verzekerd. Omdat de Federale overheid van België slechts een beperkt aantal bevoegdheden op het vlak van waterbeleid heeft, neemt ze slechts deel aan die groepen waartoe zij ook wettelijk bevoegd is. In de werkgroepen A, B en C zijn vertegenwoordigers van de projecten opgenomen. De voorzitters van de werkgroepen A en B maken op hun beurt deel uit van de coördinerende werkgroep C. Dit bevordert de doorstroom van informatie. Bovendien is zo de samenwerking tussen de projecten en de werkgroepen en tussen de werkgroepen onderling verzekerd.

De Scaldit-partners

Water is een duurzaam goed dat wereldwijd met de grootste zorg moeten worden omringd. Milieu-problemen stoppen niet aan landsgrenzen: een intense grensoverschrijdende samenwerking is een noodzaak. De Kaderrichtlijn Water, die sinds 22 december 2000 van kracht is, stimuleert dan ook een grensoverschrijdende aanpak van het waterbeheer.

Scaldit is een typevoorbeeld van zo'n grensoverschrijdende samenwerking. In dit transnationaal project slaan zes partners uit vijf regio's van drie landen de handen in elkaar om oplossingen uit te werken voor de Schelde. De drie betrokken landen zijn niet aan hun proefstuk toe wat betreft transnationale samenwerking binnen het stroomgebied van de Schelde. Zij maken deel uit van de Internationale Scheldecommissie (ISC) die tussen 1998 en 2002 een Scheldeactieprogramma heeft uitgevoerd.

Overzicht van de partners

Vlaamse Milieumaatschappij (VMM)

Contactpersoon: Veronique Van Den Langenbergh

Institut Bruxellois de Gestion de l'Environnement - Brussels Instituut voor Milieubeheer (IBGE - BIM)

Contactpersoon: Eric Lacasse

Direction Générale des Ressources Naturelles et de l'Environnement (DGRNE)

Contactpersoon: Bruno de Kerckhove

Le Préfet Coordonnateur du Bassin Artois Picardie

La Direction Régionale de l'Environnement Nord-Pas de Calais (DIREN)

Contactpersoon: Colette Dalle Fratte

Ministerie van Verkeer en Waterstaat, DG Water

Contactpersoon: Lilianne van Sprundel

Provincie Zeeland

Contactpersoon: Hans Hamelink

3.3. - NIEUWE WERKGORGANISATIE

Implementatie van de Ministersverklaring van Luik (30 november 2001)

werkorganisatie

- opheffing van de WG1, WG2, WG3 en WGcom
- aanneming van de nieuwe werkorganisatie
- werkplan 2003 van de WGA
- werkplan 2003 van de WGB

Toelichting

De Ministers hebben in Luik de opdracht gegeven aan de ICBS haar werkorganisatie te evalueren ten einde deze eventueel aan te passen aan de uitvoering van de haar toevertrouwde taken.

In dat verband heeft de Voorzitter de delegatieleiders en de voorzitters van de werkgroepen geraadpleegd en tijdens het delegatieleidersoverleg van 25 september 2002 voorgesteld :

- de bestaande werkgroepen WG1 " waterkwaliteit ", WG2 " emissies ", WG2-1 " calamiteuze verontreinigingen " en WGcom " externe communicatie " op te heffen
- het werk te reorganiseren in 3 werkgroepen, WGA " druk en impact op het aquatisch milieu ", WGB " kwaliteit van het aquatisch milieu " en WGC " coördinatie ".
 - deze laatste WG te belasten met de coördinatie van de multilaterale implementatie van de toestandsbeschrijving voor 2004 overeenkomstig artikel 5 van de kaderrichtlijn " kenmerken van het stroomgebiedsdistrict, beoordeling van de milieueffecten van menselijke activiteiten en economische analyse van het watergebruik ".
 - om hun werkzaamheden tot een goed einde te brengen, kunnen de werkgroepen een beroep doen op deskundigen voor projecten die in de tijd beperkt zijn
 - de WG Coördinatie te belasten met het evalueren van de vraag of zij zinvol zijn (zie bijgaand schema van de nieuwe organisatie en lijst van taken voor de WG).
- aan elke WG een werkplan voor het jaar 2003 te vragen, waarbij:
 - de acties van het SAP dienen aangevuld en aangepast om de kaderrichtlijn te implementeren en de door de ministersverklaring van Luik toevertrouwde taken uit te voeren
 - een lijst van concrete producten dient voorgesteld, die getrokken worden door een delegatie op basis van een nauwkeurig uitgewerkt tijdschema
- deze voorstellen van werkplan dienen dus:
 - te kaderen in de nieuwe werkorganisatie, overeenkomstig artikel 4 " taken van de Commissie " van het nieuwe internationale verdrag voor de Schelde,
 - dienen de werkzaamheden van de vorige werkgroepen te continueren
 - dienen aan te sluiten bij de verklaring van Luik
 - dienen, in het kader van het Scaldit-project, in te staan voor de tenuitvoerlegging van de eerste fase van de kaderrichtlijn.

ALGEMEEN

- 1 De uitvoering van de Kaderrichtlijn Water is dé prioriteit voor alle organen van de ISC.
Dit betekent dat de werkgroepen zich dienen te richten op de op overkoepelend niveau te coördineren taken.
Zij zullen zich hierbij in het bijzonder baseren op de richtsnoeren.

- 2 De nieuwe organisatiestructuur heeft een tijdelijk karakter, m.n. tot en met de opmaak, uiterlijk op 22/12/2004, van de analyse, bedoeld in artikel 5 van de Europese Kaderrichtlijn Water (EKW).
- 3 Nadien zal deze organisatiestructuur geëvalueerd en desgevallend aangepast worden, o.m. in functie van de coördinatie van het internationaal stroomgebiedsbeheersplan, bedoeld in artikel 13 van de EKW, dat door de lidstaten uiterlijk op 22/12/2009 dient gepubliceerd.
- 4 De werkverdeling tussen de twee technische werkgroepen WGTa en WGTb en de coördinatie van hun werkzaamheden worden door de Werkgroep Coördinatie opgevolgd
- 5 Indien noodzakelijk kunnen, hetzij binnen het mandaat van één werkgroep, hetzij over de mandaten van twee of van de drie werkgroepen, horizontale projecten worden opgestart
- 6 Er is geen hiërarchische verhouding tussen de drie werkgroepen. Zij hebben een directe lijn met het Delegationeleidersoverleg.
- 7 De Werkgroep Coördinatie moet de technische werkgroepen bij de uitvoering van hun individuele opdrachten ondersteunen en ingeval van twijfel of discussie de nodige afspraken tot stand brengen
- 8 De Werkgroepen hebben een roterend voorzitterschap met dien verstande dat het samengaan met het voorzitterschap van de ISC zowel als het onderling samengaan uitgesloten is.
- 9 Het eerste voorzitterschap van de werkgroepen ging in vanaf 1 januari 2003 en loopt tot en met de opmaak van de analyse, bedoeld in de KRW, voorzien eind 2004.

MANDATEN

A. Werkgroep "Druk en Impact op het aquatisch milieu" [WGTa]

WGTa behandelt volgende thema's:

- druk en impact (project Scaldit 5)
- sterk veranderde waterlichamen (project Scaldit 6)
- economische analyse (project Scaldit 7)
- voorkoming en strijd tegen accidentele verontreiniging
- afzwakken van de effecten van overstromingen en perioden van droogte

B. Werkgroep "Kwaliteit van het aquatisch milieu" [WGtb]

WGtb behandelt volgende thema's:

- harmonisatie van de evaluatiemethoden voor de fysische, fysico-chemische en ecologische kwaliteit van het oppervlaktewater (Homogeen Meetnet Schelde)
- grondwater (project Scaldit 8)
- zoet oppervlaktewater (project Scaldit 9)
- kust- en overgangswater (project Scaldit 10)

C. Werkgroep "Coördinatie" [WGTC]

1 WGTC coördineert:

- 1 coherent maken en opmaken van de overkoepelende analyse van het SGD-Schelde tegen einde 2004
- 2 coördineren van de technische werkgroepen voor een correcte uitvoering van de kaderrichtlijn
- 3 beheren en verspreiden van de informatie die aangereikt wordt door de werkgroepen WGTA en WGTB, de delegaties en de EU
- 4 opstarten en begeleiden van horizontale projecten
- 5 ondersteunen van de technische werkgroepen bij de uitvoering van hun individuele opdrachten en, ingeval van twijfel of discussie, de nodige afspraken tot stand brengen
- 6 rapporteren aan de delegatieleiders en de plenaire vergadering over de vordering m.b.t. de uitvoering van de coördinatieopdracht uit de Verklaring van Luik

2 WGTC behandelt volgende thema's:

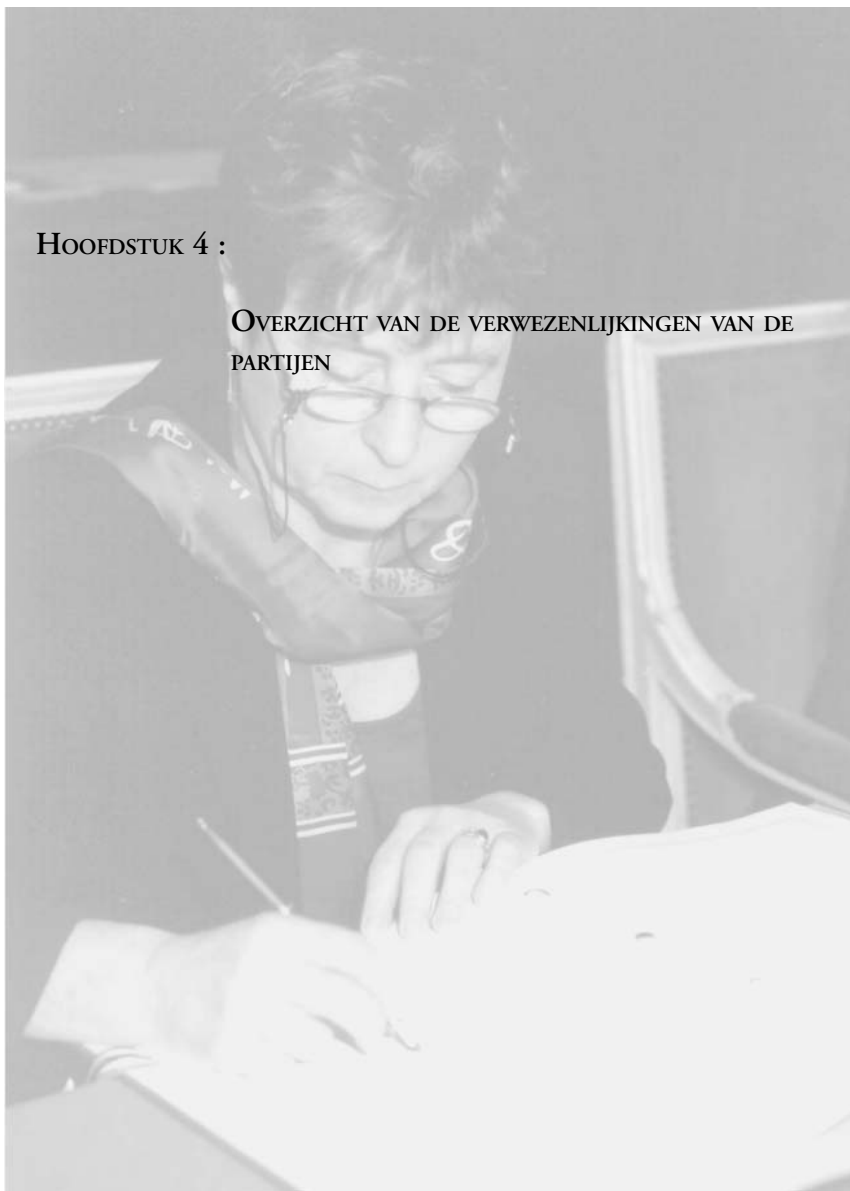
- cartografie (project Scaldit 1)
- scenario's (project Scaldit 2)
- ruimtelijke ordening (project Scaldit 3)
- communicatie (project Scaldit 4)

HOOFDSTUK 4 :

OVERZICHT VAN DE VERWEZENLIJINGEN VAN DE PARTIJEN

Voortgangsrapportage 2002 stroomgebied Artois Picardie

Implementatie van de KRW

In 2002 is in het stroomgebied Artois Picardie de gedachtevorming over de uitvoering van de door de kaderrichtlijn water vereiste bestandsopname gestart. Tijdens het Comité de bassin van 7 november 2001 werd de opstelling van deze bestandsopname immers toevertrouwd aan de Commission Permanente SDAGE et milieux aquatiques, met technische aansturing door het Agence de l'Eau en de DIREN van het stroomgebied.

Vier themawerkgroepen, belast met de opstelling van de bestandsopname, zijn ingesteld : continentaal oppervlaktewater (meren en waterlopen), maritiem oppervlaktewater (kust- en overgangswater), grondwater, economie, belasting en effecten.

De deelneming aan de werkzaamheden van deze groepen is driedelig : documenten opstellen, lezen of geïnformeerd worden. Zij zijn naar keuze toegankelijk via de aanspreekpunten in het stroomgebied: vertegenwoordigers van de rijksoverheid of de lagere overheden, vertegenwoordigers uit het bedrijfsleven, onderzoekers en milieuorganisaties.

In termen van voorlichting en bewustmaking m.b.t. de kaderrichtlijn water werd in 2002 niet enkel geregeld informatie ter beschikking gesteld bij de overheidsinstanties van het stroomgebied maar werden ook drie seminars gezamenlijk georganiseerd door het Agence de l'Eau Artois-Picardie en de DIREN van het stroomgebied. Doelgroep waren lezers /opstellers/geïnformeerde personen, trekkers van SAGE en verenigingen.

Programma's van het Agence de l'Eau

2002 was het laatste jaar van het 7e programma van het Agence de l'Eau. Het Agence de l'Eau heeft 137.4 M€ steun toegekend, wat neerkomt op 243.3 M€ uitgaven, verdeeld over de bescherming van de water-voorraad (9%) en de strijd tegen verontreiniging - bevolking 63% - industrie 21% en landbouw 7%.

Verder werd in 2002 het 8e programma van het Agence de l'Eau Artois-Picardie voorbereid. Dit programma is voornamelijk toegespitst op het terugkrijgen en de instandhouding van de kwaliteit van de aquatische milieus; de belangrijkste aandachtspunten zijn:

- het verbeteren van de kwaliteit van de waterlopen
- het beheer van de gebruiksfuncties van water
- het verzekeren van drinkwater voor iedereen tegen een in bedwang gehouden prijs,
- publieke belangstelling wekken voor het belang van deugdelijk waterbeheer.

Het 8e programma houdt rekening met de verplichtingen van de Europese richtlijnen die van toepassing zijn op de watergerelateerde terreinen (KRW, ERU, Nitraat ...).

Het is een voortzetting van zijn beleid op het gebied van het verlichten van de heffingsdruk op huishoudens door de progressieve vermindering van de belastingcoëfficiënten met het oog op een nieuwe evenwichtige toepassing van het principe "de vervuiler betaalt".

Landbouw

In het kader van de bestrijding van nitraten van agrarische oorsprong (" nitraatrichtlijn ") is het hele stroomgebied Artois-Picardie, met uitzondering van een gedeelte van de Somme, ingedeeld bij de kwetsbare gebieden bij besluit van 20 december 2002. Momenteel wordt een actieprogramma voor deze kwetsbare gebieden uitgewerkt om nitraatverontreiniging terug te dringen. Het programma treedt in werking vanaf 2004.

In het kader van de bestrijding van gewasbeschermingsmiddelen heeft de GRAPPE (regionale actiegroep tegen fytosanitaire waterverontreiniging) een brochure opgesteld over de waterkwaliteit en fytosanitaire producten - bestandsopname in de regio Nord-Pas-de-Calais op basis van de gegevens van 2000 en 2001.

Riviercontracten en SAGE

Het riviercontract van Clarence is eind 2002 goedgekeurd ; verder zijn zeven Schémas d'Aménagement et de Gestion de l'Eau in de maak.

Hoogwater

Ten slotte is een nationaal programma ter versterking van het preventiebeleid op het gebied van hoogwater opgestart met o.m. wetgevend maatregelen ter voorkoming van natuurrisico's, een omschakeling van het hoogwatermeldingssysteem van de rijksoverheid naar een voorspellingsstelsel en een oproep tot het indienen van pijlootprojecten op stroomgebiedniveau.

WAALS GEWEST

Voortgangsrapportage 2002 van het Waals Gewest

Implementatie van de KRW in het Waals Gewest

Teneinde te voldoen aan de vereisten i.k.v. de implementatie van richtlijn 2000/60/EG van het Europees Parlement en de Raad van 23 oktober 2000 tot vaststelling van een kader voor communautaire maatregelen betreffende het waterbeleid (KRW) heeft de Waalse Regering meerdere belangrijke beslissingen goedgekeurd.

Permanent Platform voor Integraal Waterbeheer (PPGIE)

Het PPGIE werd opgericht op 26 oktober 2000 en is het begeleidingcomité t.b.v. het onderzoeksprogramma PIRENE (Integraal onderzoeksprogramma Milieu - Water) voor de gehele looptijd van het programma, d.w.z. tot einde 2004.

Het programma is gestart op 1 november 2000 en is opgebouwd rond een vijftiental academische teams, kundig in alle watergerelateerde onderwerpen.

De taak van het PPGIE is om te zorgen voor een algemene samenhang in de aanpak van de wetenschappelijke teams die rond het PIRENE programma werken en voor samenhang in de aanpak van de bij integraal waterbeheer betrokken Waalse operatoren. De administratie (DGRNE) zorgt voor de dynamische secretariatsondersteuning van het PPGIE.

De opdracht van het PPGIE luidt als volgt:

- het keurt de gedetailleerde inhoud van het PIRENE onderzoeksprogramma goed en het volgt de uitvoering op ;
- het verzorgt voortdurend de link met de behoeften van de betreffende administraties;
- het zorgt voor het verspreiden en verwerken van de onderzoeksresultaten in de acties en projecten van de betreffende administraties.

Verder waakt zij over de samenhang tussen de onderdelen van de drietrapsraket: PIRENE, richtlijn 2000/60/EG en de werkzaamheden in de Internationale Maascommissie (IMC) en de Internationale Scheldec commissie (ISC).

Doel van dit onderzoek is het ontwikkelen van methoden en hulpmiddelen t.b.v. een integraal water-beheer in Wallonië met het oog op het voldoen aan de KRW-vereisten.

De opvolging van het onderzoeksprogramma, waarbij 16 academische groepen en een instituut betrokken zijn, is toevertrouwd aan het PPGIE ; v.w.b. de afstemming tussen de wetenschappelijke teams ligt de verantwoordelijkheid bij het Centre Environnement van de Université de Liège.

Het PIRENE programma moet resulteren in een integraal model van de watercyclus in het Waals Gewest dat alle significante processen omvat: bodem, grondwater, oppervlaktewater, natte gebieden, voor zowel de kwantitatieve als de kwalitatieve aspecten. Deze tool moet het mogelijk maken de werking van het systeem van de watervoorraad weer te geven, de effecten van de belasting uit de verschillende werksectoren te toetsen en de impact van beleid en beoogde actieprogramma's te simuleren.

Waalse deelstroomgebieden en beheerplannen

Een besluit van 13 september 2001 bakent de stroomgebieden en deelstroomgebieden in het Waals Gewest af die morgen de operationele beheerunits van de watercyclus zullen zijn.

Het PPGIE heeft de karakterisering van de Waalse deelstroomgebieden en van de Waalse delen van de internationale stroomgebiedsdistricten aan de administratie toevertrouwd (DGRNE - Direction Générale des Ressources naturelles et de l'Environnement).

Deze exercitie wordt uitgevoerd binnen de afdeling Water, die steunt op de regionale administratieve structuren, op externe structuren (Société Publique de Gestion de l'Eau, Société Wallonne des Eaux,...) en op de academische teams van het PIRENE onderzoeksprogramma.

De verschillende actoren die meewerken aan de opmaak van de beheerplannen nemen actief deel aan alle werkgroepen, projectgroepen en workshops die zijn ingesteld i.k.v. de ISC en van Scaldit.

Zuivering van het restafvalwater

In het kader van de politiek voor zuivering van het stedelijk restafvalwater heeft de Waalse Regering een nieuwe regeling vastgesteld:

het Règlement général d'assainissement (RGA - algemeen saneringsbesluit), dat voorziet in de herziening van de " Plans généraux d'égouttage " (PCGE - algemene rioleringsplannen) d.m.v. Plans d'Assainissement par Sous-bassin Hydrographique " (PASH - saneringsplannen per deelstroomgebied) in overeenstemming met de kaderrichtlijn water (beheer per deelstroomgebied). Voor heel Wallonië zullen er 14 PASH's zijn waarvan 5 voor het Schelde stroomgebied. Deze unieke structuur moet het mogelijk maken de afvalwaterzuivering in heel Wallonië op eenvormige wijze op te vatten in het bijzonder via het in kaart brengen van de ruimtelijke afbakening van de saneringsregelingen per deelstroomgebied.

Nitraatproblematiek

In het kader van de implementatie van de Europese richtlijn 91/676 inzake de bescherming van water tegen verontreiniging door nitraten uit agrarische bronnen heeft het Waals Gewest op 10 oktober 2002 een besluit betreffende het duurzaam beheer van stikstof in de landbouw goedgekeurd waarmee de nitraatrichtlijn in Waalse wetgeving wordt omgezet.

Dit nieuwe besluit bestaat uit meerdere delen: nadere regels voor opslag en behandeling van het aanwezige nitraat, maatregelen m.b.t. het bevoelen met effluent (perioden en voorwaarden) en ten slotte de te lozen hoeveelheden.

Om de landbouwers te ondersteunen in hun handelen t.a.v. deze nieuwe wetgeving heeft het Waals

Gewest een structuur voor advisering van de landbouwers tot stand gebracht. Deze structuur, met de naam NITRAWAL, brengt de vertegenwoordigers van de agrarische kringen (Fédération wallonne de l'agriculture), en de waterproducenten (Aquawal en twee academische partners (Faculté des Sciences agronomiques de Gembloux en Faculté des Sciences agronomiques de l'Université catholique de Louvain-la-Neuve) bijeen.

Hoogwaterproblematiek

Ten aanzien van de terugkerende hoogwaters heeft de Waalse Regering een integraal plan voor de voorkoming en bestrijding van hoogwater en de gevolgen voor getroffen en vastgesteld, het zogenaamde " PLAN PLUIE " dat zich uitstrekt over het tijdvak 2003-2006.

Dit plan is opgedeeld in vijf doelstellingen:

1. verbeteren van de kennis over risico's op hoogwater en overstromingen;
2. verminderen en vertragen van de afvloeiing van water in de stroomgebieden;
3. inrichten van de rivierbedden en alluviale vlakten rekening houdend met de weerkundige en hydrologische onzekerheden, met inachtneming en bevordering van de natuurlijke habitats, de garantie voor stabiliteit ;
4. verminderen van de kwetsbaarheid van overstroombare gebieden;
5. verbeteren van het optreden van de diensten bij een calamiteit.

27 acties zijn vastgelegd op de vijf bevoegdheidsreinen voor de concrete verwezenlijking van deze doelstellingen.

BRUSSELS HOOFDSTEDELIJK GEWEST

Voortgangsrapportage 2002 - Brussels Hoofdstedelijk Gewest

In 2002 stonden de voortzetting van de exploitatie van de waterzuiveringsinstallatie Brussel-Zuid, de start van de werkzaamheden voor de waterzuiveringsinstallatie Brussel-Noord en de uitbreiding van het rioleringsnet centraal.

Met deze RWZI's kan tegen 2006 al het afvalwater van het BHG worden gezuiverd teneinde te voldoen aan de vereisten van de Europese richtlijn i.z. stedelijk afvalwater:

- voortzetting van de exploitatie van installatie Zuid (360 000 I.E.)
- voor installatie Noord (1.100.000 I.E.) : afronding studies, proeven en bemonsteringen, voorbereidende werkzaamheden (asbestverwijdering, afbraak), en verkrijgen stedenbouwkundige en milieuvergunningen
- Aanvang werkzaamheden voor de aanleg van een collector op de linkeroever van het kanaal voor de opvang van het afvalwater van de huidige collectoren voor de toevoer naar installatie Noord.

Verder zijn aanvullende maatregelen getroffen met het oog op:

zoveel mogelijk terugdringen van lozingen van verontreinigende stoffen in het oppervlaktewater en ten behoeve van de monitoring van het netwerk;

- Opzetten van een geïntegreerd netwerk on line t.b.v. een kwantitatieve bewaking van het oppervlaktewater en het afvalwater evenals van de neerslagmeting van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest: bediening en eerste installaties
- Voortzetting van de heffing op de lozing van afvalwater.

- Voortzetting van het meetnet kwaliteit van het oppervlaktewater (5 meetpunten)
- Specifieke programma's voor het terugdringen van de verontreinigende stoffen die de afgelopen 10 jaar de kwaliteitsdoelstellingen hebben overschreden (o.m. PCB, toluen, xyleen, zware metalen,...)

Hoogwaterbestrijding:

In 2002 worden de laatste grote werkzaamheden op dit gebied gestart met de bouw van het overstortbekken Ixelles - Flagey waarmee de grootste hoogwaters kunnen worden opgevangen waar het natuurlijke hydrografische net dit niet kan.

Herstellen van de continuïteit van het hydrografische net :

Het blauwe netwerk is een integraal programma dat in het bijzonder beantwoordt aan deze doelstelling. In 2002 zijn de hoofddoelstellingen verder nagestreefd :

- Voortzetting van de studies en de werkzaamheden m.b.t. het opnieuw bovengronds laten vloeien van de Woluwe
- Start van studies voor de herinrichting van het bekken Molenbeek-Pontbeek
- Onderhoud en waterbouwkundige aanpassing van waterpartijen (Geleytbeek, Woluwe, Blankedelle vijvers, Ten Reuken, Denis, Leybeek, Eikhove, Petit Mellaerts)
- Start van de werkzaamheden voor de inrichting en opwaardering van het hydrografische net van het heldere water in de Molenbeek-Pontbeek vallei.

Bewustmaking :

De bewustmakingscampagnes voor het watererfgoed werden voortgezet via educatieve boottochten van de vzw Grenzeloze Schelde, via waterklassen van het Maison de l'Eau et de la Vie en het project voor fonteinranken in Brusselse scholen en in andere publieke ruimten.

NEDERLAND

Bijlage: Overzicht van de Nederlandse verwezenlijkingen in het stroomgebied van de Schelde in de periode november 2002 t/m juli 2003

1. voortgang implementatie KRW in het Nederlandse deel van het Scheldestroomgebied

- *Benoeming stroomgebiedcoördinator Scheldestroomgebied*

De bewindspersoon van V&W vormt het bevoegd gezag voor de implementatie van de kaderrichtlijn in Nederland, mede namens de ministeries van de LNV en VROM. Zij heeft in november 2002 opdracht gegeven aan de Hoofdingenieur-directeur (HID) van de Directie Zeeland van Rijkswaterstaat, de heer drs. J.H.G. Jacobs tot de 'coördinatie voor het stroomgebied van de Schelde'. Als stroomgebiedcoördinator is de HID onder andere verantwoordelijk voor:

- Coördineren van de inhoudelijke totstandkoming van het stroomgebiedbeheersplan en van de uitvoering van de overige Kaderrichtlijnverplichtingen;
- Regisseren van het proces waarlangs gezamenlijke planvorming en maatschappelijke participatie plaatsvindt;
- Voorbereiden en ondersteunen van de besluitvorming over het stroomgebiedbeheersplan door betrokken overheden;

- Verzorgen van de communicatie over de uitvoering van de Kaderrichtlijn en over de opstelling van het stroomgebiedbeheersplan.
- Participeren in nationaal overleg voor afstemming tussen de verschillende stroomgebieden alsmede in internationaal stroomgebiedoverleg

De stroomgebiedcoördinator is niet verantwoordelijk voor de inhoudelijke beleidskeuzes die nationaal of regionaal worden gemaakt. Daarvoor blijven de betrokken waterbeheerders verantwoordelijk.

- *Plan van Aanpak Implementatie KRW Schelde stroomgebied*

Het Plan van Aanpak schetst het kader waarbinnen de implementatie van de Kaderrichtlijn gestalte krijgt in het Nederlandse deel van het Schelde stroomgebied. Tevens is beschreven hoe de uitvoering van het Nederlandse deel van het EU project Scaldit wordt aangepakt. Het plan is in mei 2003 door de Commissie Regionaal Waterbeheer (CRW) goedgekeurd. De CRW vormt het bestuurlijk overleg dat de implementatie coördineert.

Het Plan van Aanpak is opgesteld vanuit drie uitgangspunten:

- 1) Zowel de regionale overheden als rijksoverheden zijn betrokken bij de samenwerking en taakverdeling
- 2) Maximale efficiëntie dient te worden bewerkstelligd bij de samenwerking en taakverdeling
- 3) De 'waterpartijen' willen in het Schelde stroomgebied met de uitvoering van de KRW, WB21 (Waterbeheer 21e Eeuw) en de Integrale Visie Deltawateren (IVD) een impuls geven aan het verder op orde brengen van de watersystemen in de Delta zoals aangegeven in de 4de Nota Waterhuishouding.

- *Opzetten projectbureau*

Tussen maart en juni 2003 is het projectbureau IKS, samenwerkingsverband van de Provincie Zeeland en Rijkswaterstaat/directie Zeeland, opgezet en bemand. De naam IKS staat voor:

I - Internationale Schelde Commissie

K - Kaderrichtlijn Water in het Schelde stroomgebied

S - Scaldit

- *Het projectbureau bestaat uit 5 personen:*

Functie	Naam	Organisatie
Projectleider	Mw. Drs. S.A. De Jong	RWS, Directie Zeeland
Projectsecretaris	Dhr. J.A.C. Hamelink	Provincie Zeeland
Inhoudelijk procesbegeleider	Drs. W. Oorthuijsen	RWS, Directie Zeeland
Inhoudelijk procesbegeleider	Ir. A.S.T. van de Straat	Provincie Zeeland
Projectsecretariaat	Mw. J.G. Schroevers	RWS, Directie Zeeland

- *Nationale startbijeenkomst implementatieproject IKS*

Op 17 juni 2003 is het project IKS formeel gestart door een startbijeenkomst in Middelburg. De stroomgebiedcoördinator en de verantwoordelijke Gedeputeerde hebben gezamenlijk de openingshandeling verricht. Doel van de dag was het laten kennismaken van alle deelnemers van de projectorganisatie met de leden van het projectbureau en het discussiëren over de wijze waarop de Kaderrichtlijn én het Scalditproject voor het Schelde stroomgebied gestalte moet krijgen. De werkplannen van de projectteams en hun onderlinge samenhang zijn besproken. Vastgesteld is dat er een grote mate van interactie en afhankelijkheid bestaat tussen de projectteams. Dit vraagt om een zorgvuldige regie en procesbegeleiding vanuit het projectbureau IKS.

- *Internationale startbijeenkomst Scaldit*

Op 1 juli 2003 is in Lille (Fr) de internationale startbijeenkomst van het EU project Scaldit bijgewoond. Er is door Nederland aan de voorbereiding en uitvoering van de dag bijgedragen door het

aanleveren van stellingen en het beschikbaar stellen van mankracht voor de workshops. Doel van de bijeenkomst was kennismaking, inhoudelijke en strategische discussie en het bekrachtigen van het commitment van de betrokken Schelde oeverstaten, Frankrijk, België en Nederland. Binnen het Scalditproject participeren vanuit Nederland DG Water én de Provincie Zeeland.

2. Schelde-estuarium

Op 4 maart 2002 hebben Nederland en Vlaanderen in Vlissingen bij Memorandum van Overeenstemming een gemeenschappelijk integraal streefbeeld vastgesteld voor de duurzame ontwikkeling op lange termijn (2030) van het Schelde-estuarium (Westerschelde en Zeeschelde), uitgaande van drie hoofd-functies: veiligheid tegen hoogwater, toegankelijkheid en natuurlijkheid, en met aandacht voor de neven-functies, in het bijzonder visserij en recreatie. Om dit streefbeeld dichterbij te brengen werd bij dezelfde gelegenheid afgesproken om gezamenlijk een ontwikkelingsschets op te stellen met concrete voorstellen voor de middellange termijn (2010)/

Voor het opstellen van de Ontwikkelingsschets is een gezamenlijke Nederlands-Vlaamse projectdirectie ("ProSes") ingesteld, gevestigd te Bergen op Zoom (Nederland), die tevens zorgdraagt voor het verrichten van het daartoe benodigde onderzoek (o.a. strategische milieueffectbeoordeling, maatschappelijke kosten-batenanalyse). Hierbij worden onder andere in beschouwing genomen:

- Een aantal varianten voor verruiming van de vaarweg naar Antwerpen
- Maatregelen ter verhoging van de veiligheid tegen overstromingen
- Natuurontwikkelingsopties, die moeten uitmonden in een samenhangend natuurontwikkelingsplan

Ter begeleiding van het project en ter vergroting van het maatschappelijk draagvlak is tevens een bestuurlijk/maatschappelijk advieslichaam ingesteld onder leiding van twee toonaangevende (ex-)bestuurder, de heren Baldewijns en Hendriks.

De Ontwikkelingsschets moet in de loop van 2004 gereedkomen; tegen het einde van dat jaar zou de politieke besluitvorming over nut en noodzaak van de projecten moeten zijn afgerond.

Parallel aan het opstellen van de Ontwikkelingsschets worden voorstellen ontwikkeld tot nauwere Vlaams-Nederlandse samenwerking bij beleid en beheer van het estuarium. Een ambtelijke werkgroep is hiermee belast. Ook hier staat een integrale aanpak voorop. In dit verband kunnen ook elementen van wederzijds belang worden meegenomen die verband houden met de implementatie van de Kaderrichtlijn Water en het Scheldeverdrag, bijvoorbeeld op het punt van de ecologie en van onderzoek en monitoring.

Ten behoeve van de politieke besluitvorming over de implementatie van deze afspraken vindt een jaarlijks bewindsliedenoverleg plaats.

HOOFDSTUK 5 :

KWALITEIT VAN DE SCHELDE 1998 - 2002

RAPPORT OVER DE KWALITEIT VAN HET SCHELDEWATER

OP BASIS VAN DE METINGEN VAN HET HOMOGEEN MEETNET

PERIODE
1998 - 2002

INHOUDSOPGAVE

Blz

Samenvatting	58
Evolutie van het homogeen meetnet (HMS)	59
Kaart van het Scheldestroomgebied	59
Geanalyseerde parameters (tabel)	59
Inleiding en leeswijzer	59
1 Lengteprofielen van de fysisch-chemische metingen	62
1.1 CZV-BZV ₅ -O ₂	62
1.2 Stikstofhoudende stoffen	66
1.2.a Kjeldahl-stikstof - ammoniumstikstof	66
1.2.b Nitraatstikstof - nitrietstikstof	69
1.2.b.1 Nitraatstikstof	69
1.2.b.2 Nitrietstikstof	70
1.3 Fosforhoudende stoffen	72
1.3.a Protaal	72
1.3.b Orthofosfaten	73
1.4 pH - Geleidbaarheid - Chloride - Sulfaat	74
1.4.a pH	74
1.4.b Temperatuur	75
1.4.c Geleidbaarheid	76
1.4.d Sulfaat	77
1.4.e Chloride	77
1.5 Zwevende stof - Chlorofyl a	78
1.5.a Zwevende stof	79
1.5.b Chlorofyl a	79
Voorafgaande opmerkingen m.b.t. de metingen van metalen, bestrijdingsmiddelen, PAK's	80
1.6 Metalen : Cadmium - Zink - Koper	80
1.7 Bestrijdingsmiddelen : Atrazine - Simazine - Diuron - Lindaan	83
1.8 Polycyclische aromatische koolwaterstoffen/PAK's	86
Conclusies m.b.t. de fysisch-chemische parameters	90
2 Lengteprofielen van de biologische metingen	91
2.1 Macro-invertebraten - Campagne 2002	91
2.1.a Methode	91
2.1.b Resultaten	91
2.1.c Bespreking - Conclusies	92
2.1.d Volgende meetcampagne	93
2.2 Diatomeeën - Campagne 2000	93
Conclusie m.b.t. de biologische metingen	94
Lengteprofiel - Waarde van de IBD-diatomeeënindices	94
Lijst van de bijlagen	95

Samenvatting

Dit document beschrijft de kwaliteit van het Scheldewater van 1998 tot 2002, getoetst op basis van de resultaten van het homogeen meetnet (HMS) van de Internationale Commissie voor de Bescherming van de Schelde (ICBS). Het beschrijft zowel de evolutie van de kwaliteit van de bron tot de monding als de evolutie in de tijd en brengt, voor zover mogelijk, mogelijke verklaringen over de oorzaken ervan naar voren.

In het algemeen was de kwaliteit van het Scheldewater beter in 2001 en 2002 dan in de jaren daarvoor. Ongeacht welke parameter in aanmerking wordt genomen, zijn de geconstateerde verbeteringen voornamelijk toe te schrijven aan een stijging van de afvoer tijdens de jaren 2001 en 2002 ten gevolge van de hevige neerslag. Dit mag evenwel de zeer duidelijke verbetering voor stikstof (totale en ammoniumstikstof) niet verhullen welke komt door de inbedrijfstelling van publieke waterzuiveringsinstallaties die stikstof kunnen verwijderen en dankzij het terugdringen van een aantal industriële lozingen.

Het verloop van de kwaliteit van het Scheldewater berust thans nog op een labiel en wankel evenwicht dat sterk beïnvloed wordt in positieve dan wel negatieve zin door natuurlijke factoren als de neerslag. Om tot een stabiel evenwicht te komen moeten de acties op het gebied van sanering worden voortgezet en moeten andere noodzakelijke acties worden ondernomen. Alleen dan kan een duurzame verbetering worden bereikt.

KWALITEIT VAN DE SCHELDE 1998 - 2002

Teneinde de waterkwaliteit van de Schelde te monitoren, heeft de Internationale Commissie voor de Bescherming van de Schelde (ICBS) op 14/04/96 besloten een homogeen meetnet op te richten. Hierbij werd afgesproken dat het aantal meetlocaties en de gemeten stoffen/parameters in de tijd zouden kunnen evolueren.

Conform de tussen de verschillende partijen gesloten overeenkomst wordt enkel de concentratie en niet de vrachten in aanmerking genomen waardoor de invloed op de vuilvrachten kan worden gemaskeerd van benedenstroomse toevoer die even belangrijk, of zelfs belangrijker is dan de bovenstroomse.

Het homogeen meetnet is operationeel sinds 01/01/98 en werkt op basis van de volgende uitgangspunten:

- een systematische bemonstering om de vier weken op dinsdag (zie bijlage 11). Voor Nederland en het meetpunt bij Hemiksem kan de bemonstering een dag eerder of later gebeuren, naargelang van de getijden en of het vaartuig voor de bemonstering al dan niet beschikbaar is.
- een bemonsteringsprotocol :
 - bemonstering over de dwarsdoorsnede van het rivierbed: 3 deelmonsters : 1 aan de rechteroever, 1 in het midden en 1 aan de linkeroever,
 - bemonstering op een diepte van 50 cm voor elk van deze deelmonsters,
 - vorming van een voor de meetlocatie representatief doorsnee-monster door mengen van gelijke volumes van elk deelmonster.

Het naleven van deze fundamentele afspraken laat toe vele oorzaken van verschil te vermijden.

EVOLUTIE VAN HET MEETNET OVER HET TIJDVAK 1998 - 2002

Ten opzichte van het oorspronkelijke meetnet is een en ander gewijzigd:

Bemonsteringslocaties

- Aan de 13 oorspronkelijke bemonsterings-locaties die verdeeld zijn over de loop van de Schelde vanaf de bron tot de monding, is vanaf juli 2000 het punt Hemiksem toegevoegd dat tussen Dendermonde en de Belgisch-Nederlandse grens ligt. Aan de hand van dit punt kan de invloed van de Rupel en haar zijrivier de Zenne worden gemeten. De bemonsteringen op dit punt gebeuren bij laagtij om de invloed van het zoute water te beperken.

We hebben thans dus :

- 10 zoetwaterlocaties van Eswars tot Hemiksem, die zijn gekozen vanuit de kans op wijzigingen in de kwaliteit (lozingen, samenvloeiingen) en in het algemeen vanuit de aanwezigheid van een brug ter vergemakkelijking van de monsterneming,
- 4 locaties waar de invloed van het zout water bepalend is.

Kaart van het Scheldestroomgebied - Bemonsteringslocaties

Geanalyseerde "stoffen - parameters"

- aan de 19 oorspronkelijke parameters (fysisch-chemisch en biologische index), waarvoor de door de verschillende partijen gehanteerde analysemethoden tot vergelijkbare resultaten leiden, zijn 13 para-

meters toegevoegd (zie onderstaande tabel). Voor het geheel van deze laatste parameters zijn in 2000 ringonderzoeken uitgevoerd.

Bijlage 10 geeft enkele aanwijzingen over de herkomst en de impact op het aquatische milieu van sommige parameters. (zie pagina 42)

LIJST VAN STOFFEN/PARAMETERS VAN HET HOMOGEEN MEETNET ICBS		
	parameter	eenheid
1	Temperatuur	°C
2	pH	u.pH
3	geleidend vermogen bij 25°C	µS/cm
4	O ₂ (opgeloste zuurstof)	in % en in mg/l
5	NO ₂ ⁻ (nitriet)	mgN/l
6	NO ₃ ⁻ (nitraat)	mgN/l
7	NH ₃ (ammoniak)	mgN/l
8	NH ₄ ⁺ (ammonium)	mgN/l
9	N. Kjeldahl (Kjeldahl stikstof)	mgN/l
10	N.totaal (totaal stikstof)	mgN/l
11	P.totaal (totaal fosfor)	mgP/l
12	Ortho.PO ₄ ⁻⁻⁻ (orthofosfaat)	mgP/l
13	Cl ⁻ (chloride)	mg/l
14	SO ₄ ⁻ (sulfaat)	mg/l
15	ZS (zwevende stof)	mg/l
16	BZV ₅	mgO ₂ /l
17	CZV	mgO ₂ /l
18	Chlorofyl a	µg/l
19	Biologische index	score
20	Cd (cadmium)	µg/l
21	Cu (koper)	µg/l
22	Zn (zink)	µg/l
23	Atrazine	µg/l
24	Simazine	µg/l
25	Lindaan	µg/l
26	Diuron	µg/l
27	Fluorantheen	µg/l
28	Benzo (b) fluorantheen	µg/l
29	Benzo (k) fluorantheen	µg/l
30	Benzo (a) pyreen	µg/l
31	Benzo (ghi) peryleen	µg/l
32	Indeno (123cd) pyreen	µg/l
µg/l= microgram per liter mg/l= milligram per liter µS/cm= micro-Siemens per centimeter de verzadigingsgraad aan opgeloste zuurstof wordt berekend in functie van de temperatuur en het zoutgehalte		

INLEIDING EN LEESWIJZER

Een rivier als de Schelde is een milieu, gekenmerkt door een geheel van biotische en abiotische factoren waarin een gemeenschap van complementaire waterorganismen leeft. Omdat het onderhevig is aan wisselwerking met de externe omgeving is het een zeer complex ecosysteem (zie schema) waarbinnen een groot aantal fysische, biologische en chemische reacties optreedt. Dit ecosysteem is des te meer verstoord wanneer het tal van ingrepen heeft ondergaan, wat het geval is bij de Schelde.

De volgende factoren hebben een effect op de waterkwaliteit :

- lozingen van verontreinigende stoffen (waterlozingen, atmosferische deposities);
- geologische kenmerken van het stroomgebied;
- weersomstandigheden ;
- fysische, chemische en biologische kenmerken van de Schelde en zijn zijrivieren;
- fysische, chemische en biologische processen die zich in de waterfase, de sedimenten, en de interfaces lucht - water en sedimenten - water voordoen ;
 - o bezinking - sedimentatie - resuspensie van zwevende stof (ZS) ;
 - o verdamping ;
 - o beluchting ;
 - o adsorptie en assimilatie van de opgeloste stoffen - dissimilatie en vrijkomen van opgeloste stoffen;
 - o verlies naar grondwaterlagen, enz....
- tal van omzettingen door waterorganismen, met name :
- " primaire producenten " die ingevolge fotosynthetische of chemosynthetische reacties organische stoffen produceren ;
- " secundaire producenten ", ook verbruikers van organische stoffen genoemd, die op hun beurt organische stoffen produceren ;
- " reductoren " die de gevormde organische stoffen omzetten in eenvoudigere organische stoffen ;
- " mineraliserende ontbinders " die zich voeden met organische stoffen, ze ontbinden en langzaam en volledig mineraliseren (omzetting in minerale elementen als nitraat).

Al deze organismen zijn na elkaar werkzaam om te zorgen dat de stoffen worden gerecycled en zo doende het evenwicht van het hele systeem veilig te stellen. Wanneer de toevoer van assimileerbare (minerale en organische) elementen bovenmaats is, wordt het evenwicht verstoord. Zij brengen een verhoogde ontwikkeling van " producenten " en " ontbinders " mee ten nadele van de verbruikers (bentische macro-invertebraten en vissen). Lozingen van toxische stoffen verminderen de biodiversiteit als gevolg van het uitsterven van de meest gevoelige organismen.

Gezien de complexiteit van de werking van het ecosysteem van een rivier worden de verschijnselen en mechanismen die de fysisch-chemische resultaten kunnen verklaren vaak enkel vermeld ; onze enige bedoeling is om de lezer te helpen de waarneming te begrijpen.

Doel van dit rapport is om voor elke parameter een uitspraak te doen over de evolutie in zowel de ruimte als de tijd. Het is gebaseerd op het onderzoek van de gemiddelde waarden verkregen van 1998 tot 2002.

De ruimtelijke evolutie wordt op de grafieken geïllustreerd door het trekken van rechten die de punten verbinden, met als enig doel de leesbaarheid te verhogen. In de realiteit kan de weergegeven waarde niet volgens deze rechte variëren.

De evolutie in de tijd wordt bepaald door het verloop van de regressielijn, verkregen voor elke meetlocatie over deze periode. De regressielijn laat het best toe het lineaire verloop in de tijd in beeld te brengen van het geheel van de gemiddelde jaarwaarden, op mathematische gronden, onafhankelijk van de afwegingen van de onderzoeker ("oogtracé").

De regressielijn wordt aangevuld met statistische elementen : de determinatiecoëfficiënt R^2 , de statistische F vergeleken met de kritieke waarde van Fischer en het betrouwbaarheidsinterval van de helling. Deze worden gegeven om de uitsluitend aan het teken van de helling verbonden conclusie nader aan te geven. Zie bijlage 1 voor een nadere uitleg.

De conclusies zijn slechts representatief voor de elementen die bekend zijn op het ogenblik t. Aanvullende elementen (bijv. metingen van het daarop volgende jaar) kunnen tot tegenovergestelde conclusies leiden (zie bijlage 1).

1. Lengteprofielen van de fysisch-chemische metingen

1.1 Zuurstofhuishouding (CZV - BZV₅ - O₂)

Deze drie parameters zijn onderling afhankelijk. De in de rivier of brakwater- en zoutwatergebied geïsoleerde organische stoffen, gekenmerkt door CZV en BZV₅, worden door micro-organismen afgebroken: aëroob wanneer ze opgeloste zuurstof in water gebruiken, anaëroob wanneer van geen opgeloste zuurstof meer aanwezig is.

Deze bacteriologische werking en deze oxidoreductie-reacties verbruiken de aanwezige opgeloste zuurstof. Wanneer het water tijdens deze omzettingen voldoende belucht wordt, wordt anaërobie afgebroken, anders ontstaat ontbinding met alle bijbehorende hinder (stank, vrijkomen van gassen, zwartachtige verkleuring, enz..).

Het water wordt opnieuw belucht door de wisselwerking met de atmosfeer maar ook via de primaire productie en de toevoer van afvloeiend water.

De intensiteit van biologische verschijnselen vereist veel zuurstof. In het algemeen wordt erkend dat in een rivier het gehalte meer moet bedragen dan 5 mg/l om vissen normale levensomstandigheden te bieden en te vermijden dat anaërobie gebieden tot stand komen.

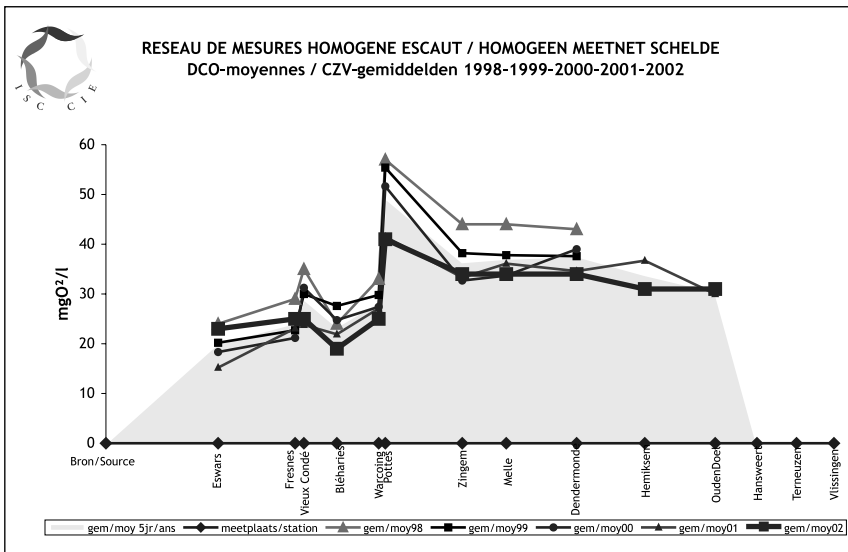
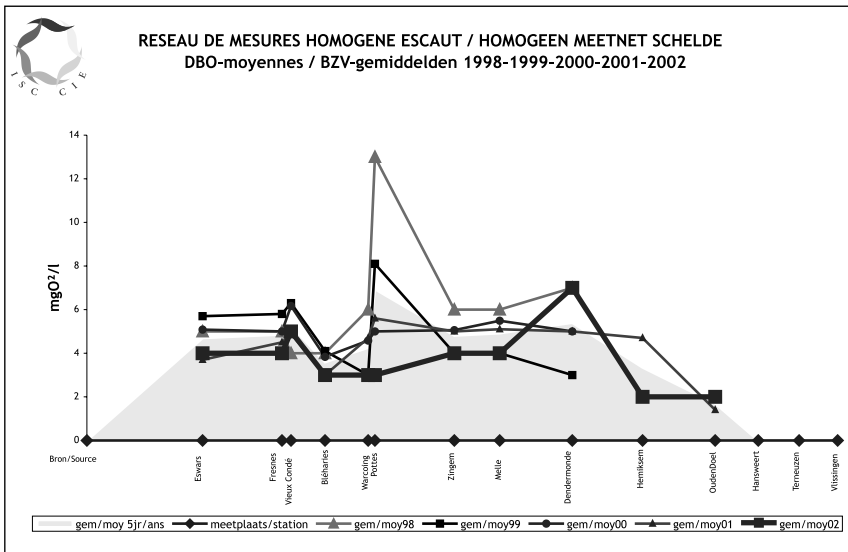
Er moet dus een evenwicht tussen de verschillende processen tot stand worden gebracht zodat de zuurstofconcentratie niet lager dan de minimaal toegestane concentratie uitvalt.

□ Zoetwatertraject

De lengteprofielen CZV en BZV₅ van 1998 tot 2002 hebben hetzelfde verloop en zijn in tegenfase met die van opgeloste zuurstof :

- een zeer lichte stijging van Eswars tot Vieux-Condé in 2001-2002. De toevoer ligt hoger dan de hoeveelheden die de rivier kan verwerken : toevoer uit dorpen, uit de agglomeratie Valenciennes en de Haine. Tegelijkertijd neemt het zuurstofgehalte toe, wat betekent dat de nieuwe zuurstoftoevoer

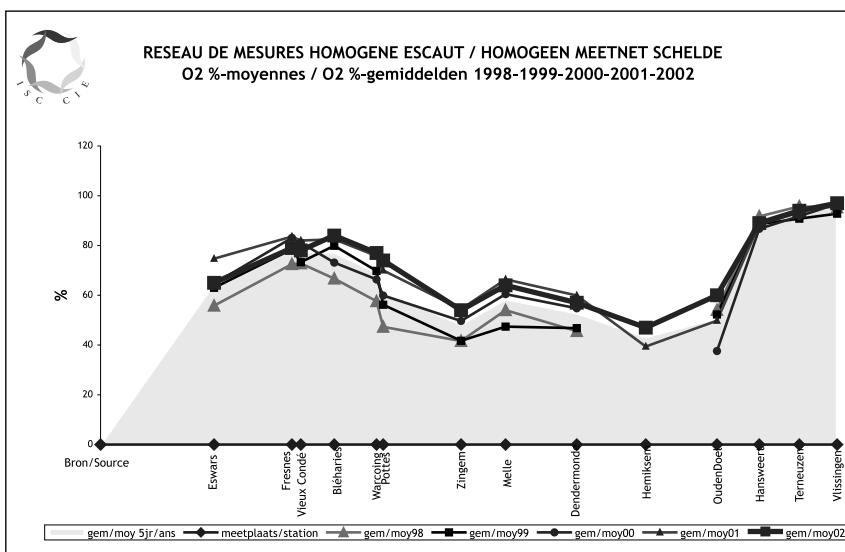
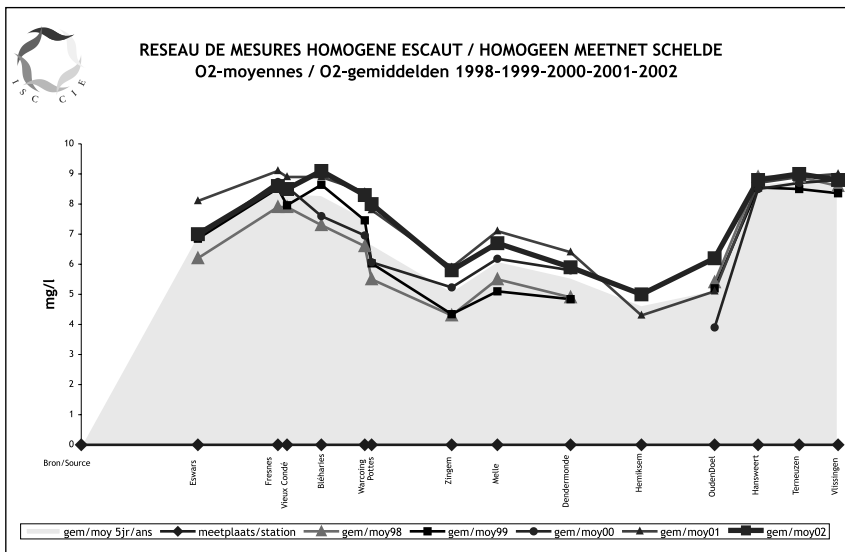

hoger ligt dan het verbruik als gevolg van de afbraak. Deze twee bevindingen laten zien dat de micro-organismen op dit traject hun maximale werking nog niet hebben bereikt,

- een daling van het zuurstofverbruik van Vieux-Condé tot Bléharries. Op dit traject zijn de hoeveelheden afgebroken organische stoffen groter dan de toevoer. Het zuurstofgehalte stijgt of daalt in zeer lichte mate naargelang het jaar. Er ontstaat een evenwicht tussen verbruikte en nieuw aangevoerde zuurstof ;

- een stijging van Bléharies tot Portes ingevolge de toevoer vanuit Doornik en vooral vanuit het stroomgebied van de verschillende Spierebeken. Op dit traject daalt de zuurstofconcentratie voortdurend. Zij is het laagst te Zingem. Het zuurstofverbruik ligt hoger dan de nieuwe zuurstoftoevoer;
- na Zingem en tot Hemiksem (zoet water) : stabilisatie van de gemiddelde concentraties CZV en BZV₅. In dit gedeelte van de Schelde mag het effect van het " stroomafwaartse " water niet uit het oog worden verloren omwille van de omleiding van een groot gedeelte van het water ter hoogte van Gent en de getijdenwerking.

Elk bemonsteringspunt vertoont voor het tijdvak 1998-2002 de volgende kenmerken :

- voor het CZV een daling van de concentraties (negatieve helling van de regressielijn), wat kan worden verklaard door de toenemende neerslag tijdens het beschouwde tijdvak (verdunding), maar ook door de door alle partijen gedane inspanningen op het gebied van zuivering. De determinatiecoëfficiënt is echter enkel hoger dan 0.90 op de meetlocaties bij Warcoing en Pottes.

Uit het onderzoek van de statistische F blijkt dat deze dalende trend toevallig is voor 7 van de 9 meetlocaties (zonder Hemiksem) maar dat de daling bevestigd wordt bij Warcoing en Pottes.

Het betrouwbaarheidsinterval van de helling is van die aard dat het voortdurend negatief is voor Warcoing, maar negatief of positief kan zijn voor Pottes.

Er is dus een dalende trend over het tijdvak 1998-2002, nagenoeg zeker voor Warcoing, onzeker voor Pottes, zonder significantie voor de overige 7 zoetwatermeetlocaties;

- voor BZV₅ zijn in verband met de nauwkeurigheid van de meting van de aangetroffen waarden de determinatiecoëfficiënten alle kleiner dan 0.90 en is een conclusie over de evolutie van deze parameter zeer onzeker;
- voor zuurstof een stijging van de concentraties (positieve helling van de regressielijn). Geen enkele determinatiecoëfficiënt is hoger dan 0.90.

Uit de statistische F-toets blijkt dat deze relatie louter toevallig is voor 7 van de 9 zoetwatermeetlocaties (zonder Hemiksem) en wordt de stijging voor Pottes en Zingem bevestigd.

Het betrouwbaarheidsinterval van de helling strekt zich uit over positief en negatief gebied voor deze 2 locaties, vandaar een conclusie met een onzekere stijging voor deze laatste locaties en met uiterst veel voorbehoud voor de overige 7 locaties.

Opgemerkt wordt dat voor 2 locaties, Fresnes en Vieux-Condé, sinds 1998 nooit waarden lager dan 5 mg/l zijn opgetekend, in tegenstelling tot de overige locaties, waar zelfs in 2002, een jaar met veel neerslag, lagere waarden werden opgetekend. De laagste waarden zijn gemeten bij Pottes (1.6mg/l in 1998) en Zingem (1.2 mg/l in 1998). Voor Pottes is de toestand verbeterd nu de in 2001 en 2002 opgetekende minima 4.0 respectievelijk 4.1 mg/l bedroegen. Voor Zingem zijn de waarden, ook al vallen ze hoger uit, laag gebleven : 2.3 en 2.9 mg/l.

In het vervolg van het rapport zal de statistische analyse van elke parameter niet langer worden gespecificeerd (identieke redenering). De conclusies zullen rechtstreeks worden gegeven:

- relatie tussen waarden : positieve helling = stijging - negatieve helling = daling
- statistische F < kritieke waarde = toevallige relatie
- statistische F > kritieke waarde = geen toevallige relatie
- grenzen van het betrouwbaarheidsinterval van de helling van eenzelfde teken : bevestigde relatie
- grenzen van het betrouwbaarheidsinterval van de helling van een verschillend teken : onzekere relatie.

Voor de in juli 2000 in het meetnet opgenomen meetlocatie Hemiksem wordt geen statistisch onderzoek uitgevoerd.

❑ Brakwater- en zoutwatertraject

Het CZV en het BVZ₅ worden slechts in het brakke water van Schaar van Ouden Doel en niet in zout water gemeten. Voor CZV vertekent de aanwezigheid van grote hoeveelheden chloride het resultaat. Voor BVZ₅ is bacteriekweek niet geschikt voor dit watertype. Bij Schaar van Ouden Doel zijn de (lage) CZV en BVZ concentraties constant.

Tussen 1998 en 2002 laten de lengteprofielen van zuurstof een stijging zien van Schaar van Ouden Doel tot Hansweert, en vervolgens een stabilisatie van dit punt tot aan de Noordzee (Vlissingen).

Voor elk punt zijn over het beschouwde tijdvak de gemeten zuurstofconcentraties :

- enigszins toegenomen bij Schaar van Ouden Doel, terwijl de determinatiecoëfficiënt zeer laag is (0.082) en de relatie toevallig;
- stabiel van Hansweert tot Vlissingen;
- alle hoger dan 5 mg/l voor alle metingen tijdens het beschouwde tijdvak voor Hansweert, Terneuzen en Vlissingen. Daar staat tegenover dat Schaar van Ouden Doel voor elk verslagjaar enkele waarden laat zien die lager liggen dan 5mg/l, zelfs in 2002 (3.9 mg/l).

1.2 Stikstofhoudende stoffen (Kjeldahl stikstof, ammonium NH_4^+ , nitraat NO_3^- en nitriet NO_2^-)

De stikstofhoudende stoffen worden vertegenwoordigd door Kjeldahl-stikstof (organische stikstof (N-C) + ammoniumstikstof (N-NH_4^+), ammoniumstikstof (N-NH_4^+), nitraatstikstof (N-NO_3^-) en nitrietstikstof (N-NO_2^-). Zij werken het eutrofiëringsverschijnsel in de hand: snelle groei van algen en waterplanten, organische ontbinding ervan en een sterk zuurstofverbruik.

De nitrificatie (omzetting in nitraten) vergt eveneens zuurstof.
De stikstofbronnen zijn velerlei :

- lozingen van huishoudelijk afvalwater,
- lozingen van industrieel water,
- gebruik van chemische meststoffen of resten die als natuurlijke meststof fungeren (drijfmest....),
- regenwater (afvloeiing, kwel na doorzijging in de bodem),
- fixatie door sommige algen van atmosferische stikstof.

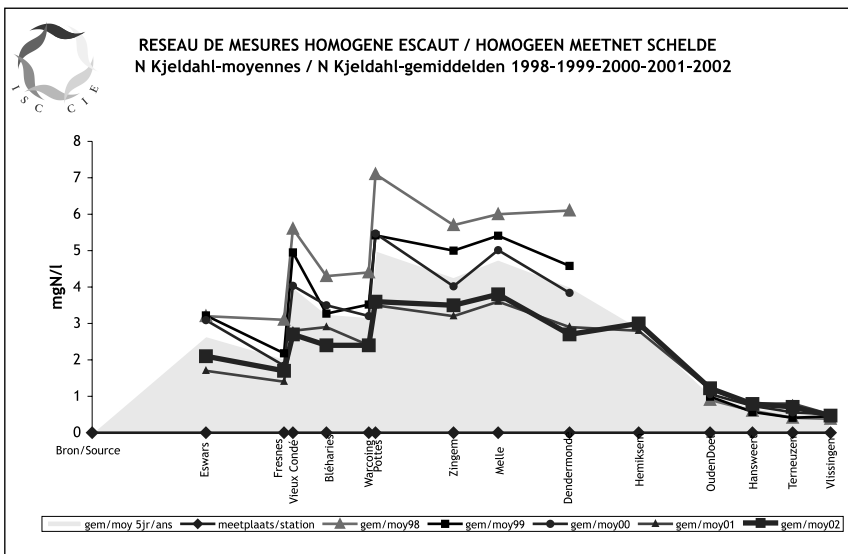
Hun gedrag hangt af van tal van externe, fysisch-chemische, mechanische en biologische factoren (weersomstandigheden, aard van de bodem, geloosde vormen,...)

1.2.a Kjeldahl-stikstof N-NTK. Ammoniumstikstof N-NH_4^+

❑ Zoetwatertraject

Algemeen wordt aangenomen dat NH_4^+ -gehalten boven de 0.5 mg/l uitgedrukt in N, abnormaal zijn en dat de situatie problematisch wordt vanaf 2 mg/l: algenbloei (lente en zomer), verstoringen van het aquatisch

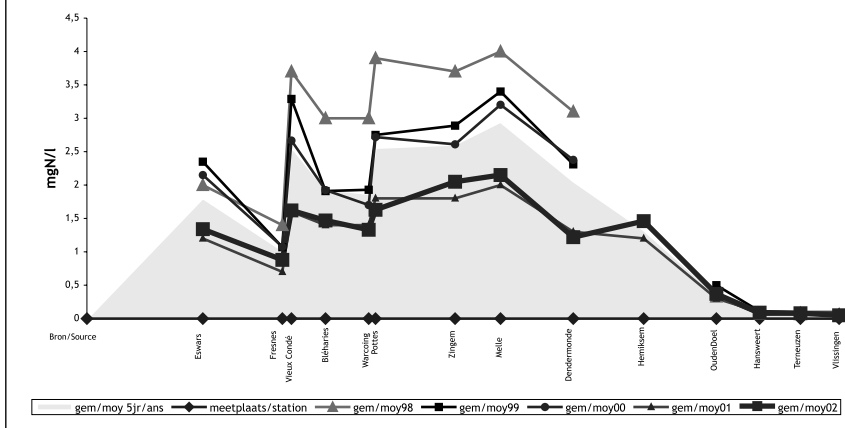
leven met name voor de vis wanneer bij een pH hoger dan 7.4 NH_3 -concentraties hoger dan 0.02 mg/l NH_3 (uitgedrukt in N) worden gevormd. Dit alles is het geval voor de Schelde. Over het beschouwde tijdvak 1998-2002 hebben alle zoetwaterlocaties perioden gekend met gehalten boven 2 mg/l. In 1998 zijn op alle locaties gehalten ruim boven deze waarde (2.6 tot 8.7 mg/l) opgetekend. In 2002 is voor één punt deze waarde niet overschreden (Fresnes) en voor de overige schommelen de maxima van 2.3 tot 3.3 mg/l.

De lengteprofielen van 1998 tot 2002 voor deze 2 stikstofvormen vertonen een gelijk verloop Zij worden gekenmerkt door :

- een daling van Eswars tot Fresnes die waarschijnlijk wordt veroorzaakt door verdunning ingevolge de aanvoer van water dat minder van deze stoffen bevat. Verder kunnen nog een rol spelen : - de assimilatie van NH_4^+ door micro-organismen, - de nitrificatie omdat meer nitraatstikstof voorkomt,
- een plotse stijging tussen Fresnes en Vieux Condé vanwege de toevoer, vooral vanuit industriële activiteiten, van de Haine, wat een invloed heeft op het hele benedenstroomse gedeelte. De concentratie gemeten in Vieux Condé, eerste meetpunt na de samenvloeiing met de Haine, is sterk gedaald van 1998 tot 2001, ingevolge de afbouw van activiteiten en/of de sluiting van sommige ondernemingen die loosden in deze rivier.

RESEAU DE MESURES HOMOGENE ESCAUT / HOMOGEEEN MEETNET SCHELDE NH₄-moyennes / NH₄-gemiddelden 1998-1999-2000-2001-2002

Voor de jaren 2001 en 2002 heeft de hogere afvoer (samenhangend met veel neerslag) tegelijkertijd geleid tot een verdere daling op dit traject. Uit de stabilisatie van de resultaten van 2002 ten opzichte van die van 2001 kan worden afgeleid dat de daling van de industriële lozingen voor dit element is beëindigd ;

- een daling van Vieux Condé tot Warcoing. De verdunning door het water van de Scarpe en andere zijrivieren draagt daar gedeeltelijk toe bij. De gehalten aan N-NO₃⁻ en N totaal dalen tegelijkertijd op dit deel van de rivier, nitrificatie-denitrificatie kan dus ook aan de oorsprong liggen. Voor de jaren 2001-2002 is de daling op dit rivierdeel lager door de stijging van de afvoer;
- een gevoelige toename in Pottes door aanvoer uit Doornik en vooral het stroomgebied van de Spierebeken)
- daling tot Zingem voor de jaren 1998 tot 2001.

Voor het jaar 2002 verschilt de schommeling in dit gedeelte van de Schelde naargelang van de vorm van stikstof die in overweging wordt genomen: stabilisatie voor NTK en gevoelige stijging voor NH₄⁺ waarvan de oorzaak kan zijn :

- een ammonificatie ingevolge zuurstofgebrek. Sommige micro-organismen sterven, lysis van hun membraan doet zich voor, waarbij ammoniak van de cellulaire aminozuren vrijkomt ;
- een resuspensie van het slib op de waterbodem, waarvan het poriewater rijk is aan NH₄⁺;
- het voorkomen van een lozing met veel NH₄⁺ tussen Pottes en Zingem.

Voor de benedenstroomse locaties zorgt de omleiding van een groot deel van het water van de Schelde in Gent ervoor dat er weinig verband is met de bovenstroomse locaties : daling van Melle tot Dendermonde gevolgd door een stijging bij Hemiksem ingevolge de aanvoer van de Rupel.

"Geconstateerd kan worden dat de profielen 2001 en 2002 bijna volledig samenvallen voor alle locaties.

Elk meetpunt is voor de periode 1998-2002 gekenmerkt door :

- voor NTK, een daling van de concentraties die kan worden verklaard door de hogere regenval over het beschouwde tijdvak, maar ook door het wegvallen van enkele belangrijke industriële lozingen en door de inspanningen die alle partijen op het gebied van waterzuivering hebben ondernomen. De determinatiecoëfficiënt is hoger dan 0.86 voor alle locaties met uitzondering van de bovenstroomse locaties Eswars en Fresnes.

Deze relatie is reëel voor alle meetlocaties behalve de stroomopwaarts gelegen locaties Eswars en Fresnes.

Deze is bevestigd voor 3 locaties op de 7 resterende (zonder Hemiksem) : Vieux Condé, Warcoing, Dendermonde en onzeker voor de overige 4 locaties.

- Voor NH_4^+ -stikstof, een daling van de concentraties en zelfde opmerkingen als voor NTK.

De determinatiecoëfficiënt is lager dan die van NTK voor een bepaald meetpunt maar behoudt vrij hoge waarden (0.77 tot 0.94) voor alle locaties met uitzondering van de bovenstroomse locaties Eswars en Fresnes.

Deze relatie is louter toevallig voor 4 zoetwaterlocaties (Eswars, Fresnes, Bléharies, Warcoing) op de 9 (zonder Hemiksem) en reëel voor de overige 5 (Vieux Condé, Pottes, Zingem, Melle, Dendermonde).

Deze is bevestigd voor Vieux Condé en onzeker voor de overige 8 locaties.

❑ Brakwater- en zoutwatertraject

Voor de locaties van dit gedeelte lijken, met de schaal gebruikt voor het zoet water, de jaarprofielen samen te vallen. Toch is er een daling van Schaar van Ouden Doel tot Vlissingen.

Elk meetpunt is voor de periode 1998-2002 gekenmerkt door:

- voor NTK, een lichte stijging van de concentraties bevestigd voor Schaar van Ouden Doel en toevallig voor de andere 3 locaties.
- Voor NH_4^+ -stikstof zijn de determinatiecoëfficiënten zeer laag (0.0147 tot 0.0872) en is de relatie toevallig voor alle locaties.

De ontwikkelingstrend is dan ook niet te voorspellen.

1.2.b Nitraatstikstof N-NO_3^- en Nitrietstikstof N-NO_2^-

1.2.b.1 *Nitraatstikstof N-NO_3^-*

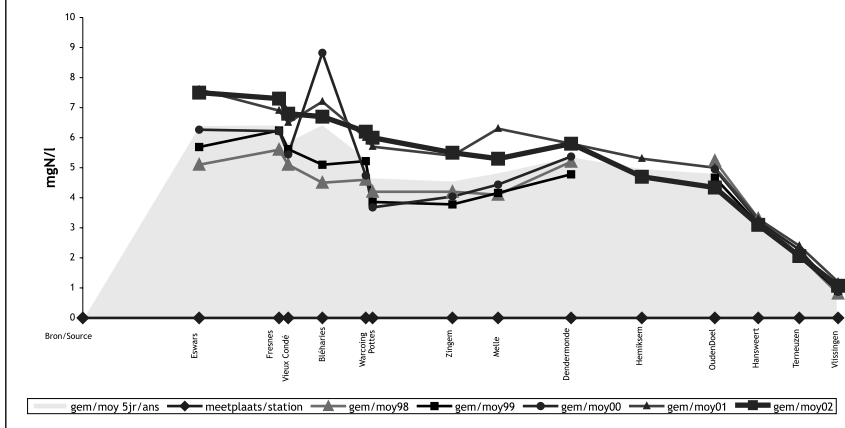
❑ Zoetwatertraject

Voor deze parameter zijn de lengteprofielen gekenmerkt door :

- een dalende tendens van de bron tot Melle met stabilisaties of zeer lichte verhogingen (Eswars-Fresnes en Bléharies-Warcoing). De daling kan worden verklaard door :
 - o verbruik van nitraten die bijdragen tot plantengroei ;
 - o gedeeltelijke denitrificatie daar waar het gehalte aan opgeloste zuurstof ontoereikend is ;
 - o verdunning ingevolge sommige aanvoeren ;

RESEAU DE MESURES HOMOGENE ESCAUT / HOMOGEEEN MEETNET SCHELDE NO₃-moyennes / NO₃-gemiddelden 1998-1999-2000-2001-2002

- een toename tussen Melle en Dendermonde (nitrificatie), vervolgens vermindering tot Hemiksem ingevolge de aanvoer door de Rupel, waar het water veel organisch materiaal bevat zodat, bij gebrek aan zuurstof, denitrificatie plaatsvindt.

De piek van Bléharles in 2000 is abnormaal en heeft waarschijnlijk te maken met een technisch incident tijdens de bemonstering of de analyse.

Elk meetpunt wordt voor deze periode 1998-2002 gekenmerkt door :

- een stijging van de concentraties, wat te verklaren is door de toenemende regenval tijdens de beschouwde periode (aanvoer van afspoelingswater dat wordt belast door de uitspoeling van niet door de gewassen opgenomen meststoffen) en de inspanningen die alle partijen ondernemen om hun afvalwaters te zuiveren. Deze relatie is reëel voor de 3 Franse locaties en bevestigd voor de eerste 2 en onzeker voor het 3de. Voor de overige zoetwaterlocaties is zij toevallig.

❑ Brakwater- en zoutwatertraject

De lengteprofielen laten een constante daling zien van Schaar van Ouden Doel tot Vlissingen en dit over de hele verslagperiode 1998-2002. Deze is te verklaren door de verdunning met zeewater.

Elk meetpunt is voor deze periode 1998-2002 gekenmerkt door :

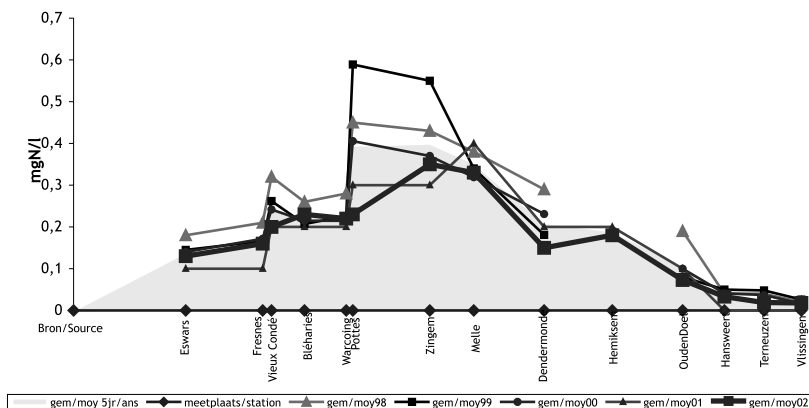
- een daling van de concentraties voor de eerste 2 Nederlandse locaties met een toevallige relatie ;
- een stijging voor de laatste 2 locaties met een toevallige relatie.

1.2.b.2. Nitrietstikstof N- NO₂⁻

Nitrieten zijn over het algemeen onstabiele verbindingen die het gevolg zijn van denitrificatie of van nitrificatie. Concentraties vanaf 0.15 mg/l N zijn zeer schadelijk voor de vispopulatie.

RESEAU DE MESURES HOMOGENE ESCAUT / HOMOGEEN MEETNET SCHELDE NO₂-moyennes / NO₂-gemiddelden 1998-1999-2000-2001-2002

Zoetwatertraject

Voor deze parameter worden de lengteprofielen gekenmerkt door :

- een regelmatige stijgende tendens van de bron tot Pottes, en meer uitgesproken vanaf dit punt tot Zingem. De stijging kan worden toegeschreven aan de reductie van nitraat, gering in het begin gelet op de aanwezigheid van zuurstof in relatief hoge concentraties, maar meer uitgesproken vanaf Pottes gelet op het duidelijke zuurstofgebrek tot Zingem (lage zuurstofgehalten, hoge gehalten organische stoffen).

Concentraties boven 0.15 mg/l zijn opgetekend voor alle locaties van Warcoing tot Hemiksem.

Elk meetpunt is voor de periode 1998-2002 gekenmerkt door :

- een daling van de concentraties van 1998 tot 2002. De lagere reductie van nitraat ingevolge de stijging van het zuurstofgehalte verklaart deze daling. Deze relatie is alleen reëel en bevestigd voor Vieux Condé. Onzekere ontwikkeling voor alle andere locaties.

Brakwater- en zoutwatertraject

De lengteprofielen laten een constante daling zien van Schaar van Ouden Doel tot Vlissingen tijdens de verslagperiode 1998-2002. Die is te verklaren door de verdunning met zeewater en door nitrificatie.

Elk meetpunt wordt voor deze periode 1998-2002 gekenmerkt door een daling van de concentraties. Deze relatie is toevallig en dus zonder significantie voor de 4 locaties.

1.3. Fosforhoudende stoffen P totaal en PO_4^{3-} (orthofosfaten)

Fosfor-verbindingen kunnen afkomstig zijn van huishoudelijk en industrieel afvalwater en afspoelingswater van akkerland. Net zoals stikstof is fosfor een nutriënt dat de vermisting bevordert. Het P totaal omvat het opgeloste fosfor en het fosfor dat is vastgehecht op de zwevende stof. Elk van die vormen kan voorkomen in organische en anorganische toestand (polyfosfaten en orthofosfaten)

De waarde van de verhouding orthofosfaat / fosfor totaal maakt het mogelijk de locaties in 2 klassen in te delen voor zowel zoet water als zeewater :

- een klasse met een duidelijk overwegend gehalte aan fosfor P-PO_4^{3-} : Eswars, Fresnes, Vieux Condé, Bléharies, Hansweert, Terneuzen ;
- een klasse met praktisch gelijke verdeling tussen fosfor P-PO_4^{3-} en de overige vormen : Warcoing, Pottes, Zingem, Melle, Dendermonde, Schaar van Ouden Doel, Vlissingen.
Hemiksem onderscheidt zich door een zeer lage verhouding, dus een zeer laag gehalte aan fosfor P-PO_4^{3-} (23%).

Deze verhouding is praktisch constant in de tijd voor elk punt. Voor het zoetwatertraject wordt een aanzienlijke vermindering van de minerale fractie in benedenstroomse richting geconstateerd.

De volgende aannames kunnen dit verklaren:

- een preferentiële assimilatie van de orthofosfaten door de micro-organismen. Aangezien deze verhouding constant was ongeacht welke periode van het jaar werd beschouwd, is het vrijkomen van mineraal fosfor uit de waterbodems, een fenomeen dat zich over het algemeen meer in de zomer voordoet, niet als mogelijkheid in overweging te nemen;
- grotere fosforlozingen in een andere vorm dan PO_4^{3-} stroomafwaarts van Bléharies ;
- een grotere precipitatie van PO_4^{3-} op de zwevende stof in stroomafwaartse richting.

1.3.a. P totaal

■ Zoetwatertraject

Voor deze parameter tonen de lengteprofielen :

- een stabiele concentratie van de bron tot Vieux-Condé;
- een aanzienlijke en regelmatige stijging van Vieux-Condé tot Zingem. Stijging te wijten aan huishoudelijke toevoer uit Doornik en het stroomgebied van de verschillende Spierebeken ;
- een daling, waar geen verklaring voor is gevonden, van Melle tot Hemiksem voor de locaties stroomafwaarts van Gent.

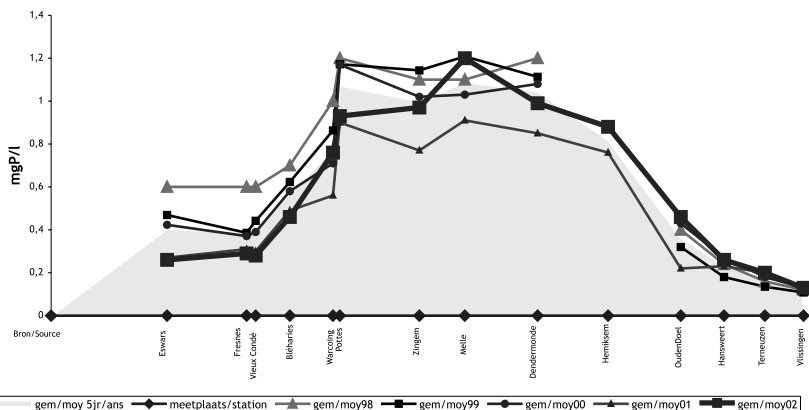
Elk meetpunt is voor deze periode 1998-2002 gekenmerkt door:

- een daling van de concentraties van 1998 tot 2002 voor alle locaties, met een bevestigde reële relatie voor 3 locaties (Eswars, Vieux-Condé, Bléharies) en een toevallige relatie voor de overige 5 locaties (zonder Hemiksem).

RESEAU DE MESURES HOMOGENE ESCAUT / HOMOGEEN MEETNET SCHELDE Ptot-moyennes / Ptot-gemiddelden 1998-1999-2000-2001-2002

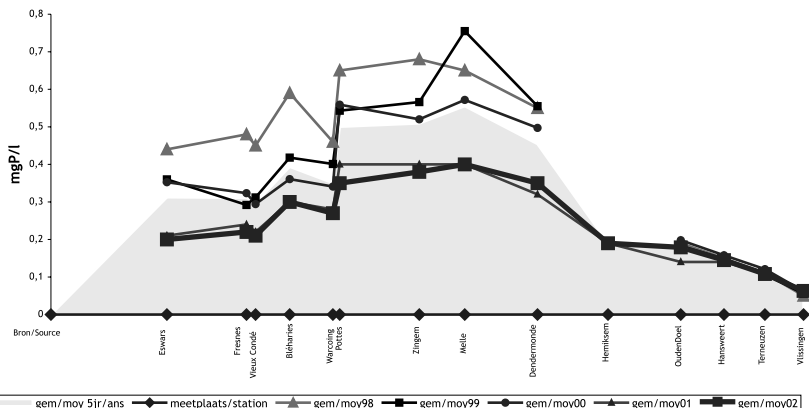
Brakwater- en zoutwatertraject

Voor brak en zout water dekken de profielen elkaar praktisch geheel af voor de 4 jaren. Er tekent zich geen enkele stijgende of dalende tendens af.

1.3.b. Orthofosfaten PO_4^{3-}

RESEAU DE MESURES HOMOGENE ESCAUT / HOMOGEEN MEETNET SCHELDE PO4-moyennes / PO4-gemiddelden 1998-1999-2000-2001-2002

❑ Zoetwatertraject

Voor deze parameter lopen de lengteprofielen bijna gelijk met die voor totaal fosfor. Het enige verschil ligt in een lichte daling van de concentratie tussen Bléharies en Warcoing.

Elk meetpunt wordt voor deze periode 1998-2002 gekenmerkt door :

- een daling van de concentraties van 1998 tot 2002 voor alle meetlocaties met een reële relatie voor 5 locaties (Eswars, Vieux-Condé, Warcoing, Pottes, Zingem) bevestigd voor Warcoing en Zingem en een toevallige relatie voor de overige 4 locaties (zonder Hemiksem).

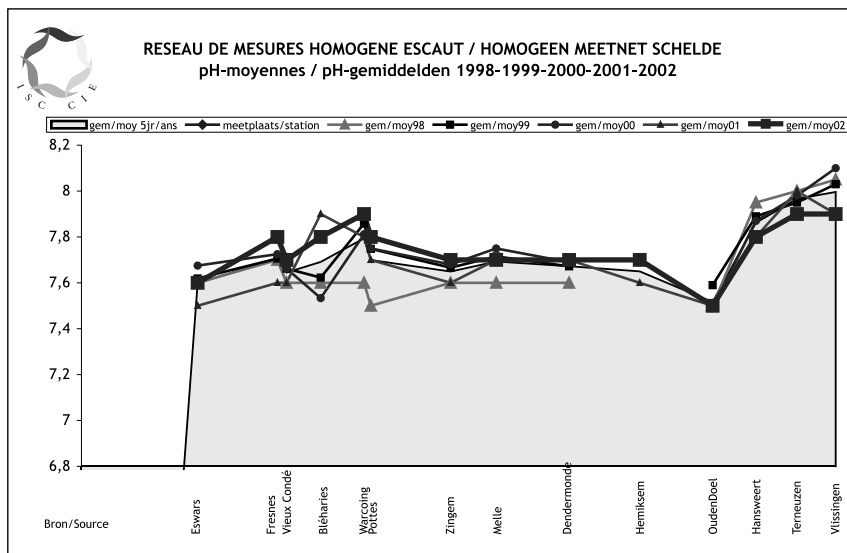
❑ Brakwater- en zoutwatertraject

De lengteprofielen lopen voor het beschouwde tijdvak 1998-2002 praktisch door elkaar voor de 4 locaties. Daling van Schaar van Ouden Doel tot Vlissingen. De verdunning met het zeewater ligt waarschijnlijk aan de oorsprong daarvan.

Geen enkele stijgende of dalende tendens kan, welk meetpunt ook wordt beschouwd, worden opgetekend.

1.4. pH - Geleidbaarheid - Chloride - Sulfaat

1.4.a. pH

❑ Zoetwatertraject

De lengteprofielen van de gemiddelde pH-waarden dekken elkaar voor de periode 1998-2002 nagenoeg af voor alle locaties (behalve Bléharies). Zij variëren in een range van 0.4 eenheid pH (7.5-7.9). Voor de plotse stijging in 2001 en 2002 in Bléharies is nog geen verklaring gevonden.

Van Esvars tot Warcoing kan een stijgende tendens worden opgetekend, gevolgd door een daling tot Zingem. Van Melle tot Hemiksem is er stabiliteit.

De profielen 2001 en 2002 laten de hoogste pH-waarden zien.

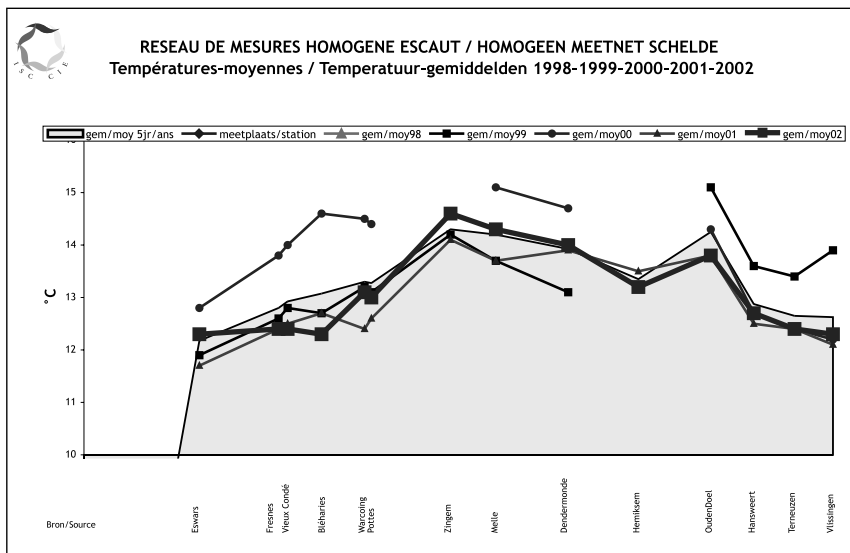
Toevallige relatie voor alle locaties, dus evolutie zonder significantie.

❑ Brakwater- en zoutwatertraject

De lengteprofielen van de gemiddelde pH-waarden van de periode 1998-2002 dekken elkaar af en men constateert een stijging van Schaar van Ouden Doel tot Vlissingen.

Voor elke locatie neerwaartse tendens maar toevallige relatie behalve voor het punt Hansweert waar de relatie is bevestigd.

1.4.b. Temperatuur

❑ Zoetwatertraject

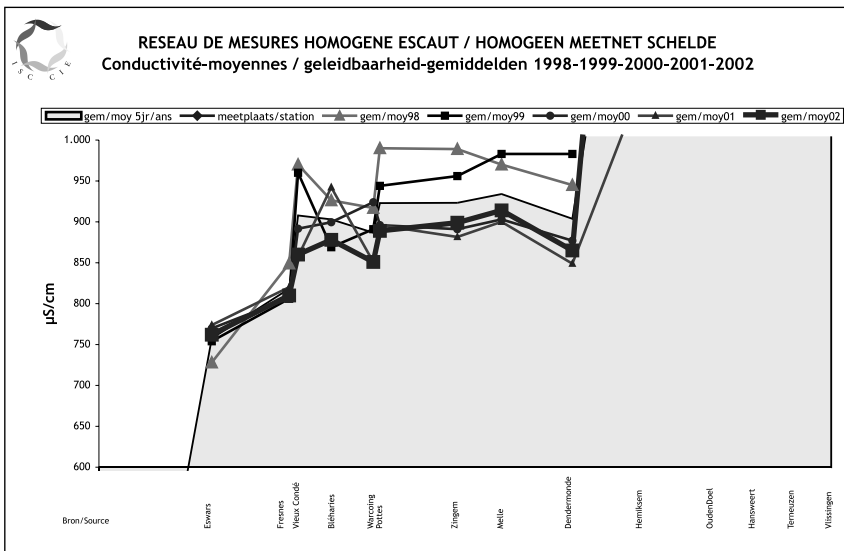
Voor deze parameter laten de lengteprofielen voor een bepaald jaar een lichte stijging zien van Esvars tot Pottes gevolgd door een systematische verhoging van 1.1 tot 1.5°C tussen Pottes en Zingem. De oorzaak ervan is een industriële lozing (warmtekrachtcentrale).

De maximumwaarde die van 1998 tot 2002 werd opgetekend, is 25.3 C° te Zingem in 2002.

❑ Brakwater- en zoutwatertraject

Uit de lengteprofielen blijkt voor een bepaald jaar een daling van Schaar van Ouden Doel tot Vlissingen. Voor een bepaalde locatie is er stabiliteit van deze parameter in de tijd.

1.4.c. Geleidbaarheid

□ Zoetwatertraject

Deze parameter geeft het gehalte aan opgeloste zouten van het water weer en onrechtstreeks het belang van de industriële en huishoudelijke lozingen behoudens andere specifieke kenmerken.

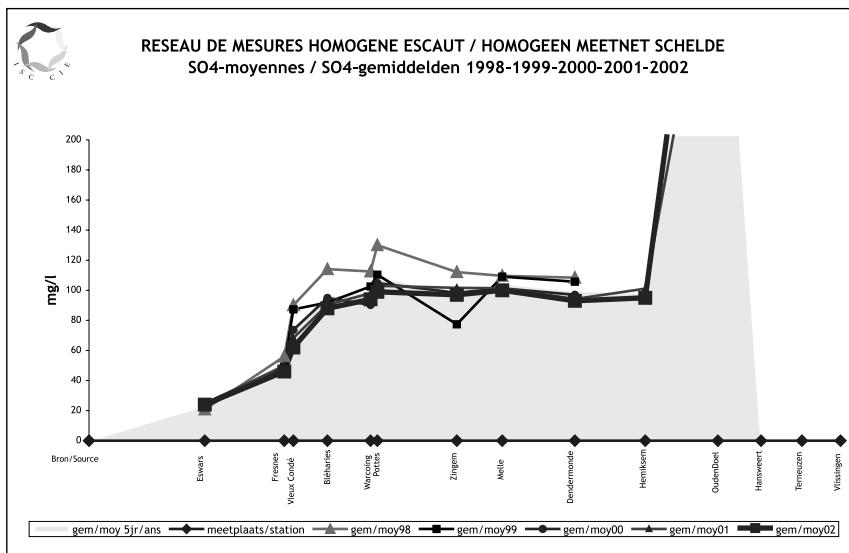
Vier trajecten dienen in overweging te worden genomen voor de interpretatie van de profielen :

- het traject Eswars - Vieux Condé met een continue stijging van deze parameter van de bron tot Vieux - Condé. Op dit laatste punt leiden de daling en/of stopzetting van industriële activiteiten ter hoogte van de Haine van 1998 tot 2002, gekoppeld aan een stijging van de afvoer, tot een gevoelige daling;
- het traject Vieux Condé - Warcoing waar het profiel chaotisch is (abnormaal hoge waarde in Bléharies in 2001 die in verband dient te worden gebracht met de pH-piek voor hetzelfde jaar) : dalingen (1998-2001-2002) en stijgingen (1999-2000) tussen Bléharies en Warcoing. De afvoer kan hiervoor geen verklaring zijn want dan zou die dezelfde invloed op alle andere locaties van het stroomgebied moeten hebben. De profielen chloride en sulfaat geven niet dezelfde schommelingen weer, terwijl zij grotendeels tot de waarde ervan bijdragen. Industriële lozingen moeten aan de oorsprong ervan liggen;
- het traject Warcoing - Zingem, gekenmerkt door een sterke stijging tussen Warcoing - Pottes (aanvoer van de Spierebeken) gevolgd door een lichtere stijging tot Zingem ;
- het traject Melle - Hemiksem. In Hemiksem is de invloed van het zout water duidelijk niettegenstaande de getroffen voorzorgsmaatregelen om bij laagwater te bemonsteren. Daarentegen blijkt duidelijk uit de daling tussen Melle en Dendermonde en de gemeten waarden in de orde van grootte van de stroomopwaarts gelegen locaties, dat het zeewater geen invloed heeft op de chemische parameters op dat niveau. Met inachtneming van deze opmerkingen is er geen verklaring voor de daling gevonden.

Brakwater- en zoutwatertraject

Voor het water van dit gedeelte wordt de geleidbaarheid bepaald door het gehalte aan chloriden van het zeewater en hun verdunning.

1.4.d. Sulfaat

Zoetwatertraject

Lengteprofielen gekenmerkt door een sterke stijging van Eswars tot Bléharries te wijten aan de industriële lozingen en de Belgische en Franse mijnbekkens. Stroomafwaarts van dit punt, praktisch constant concentratie tot Hemiksem.

Behalve in 1998, gekenmerkt door hogere concentraties, blijven deze praktisch constant van 1999 tot 2002 voor een bepaald punt met uitzondering van Vieux Condé waar een reële daling is geconstateerd.

Brakwater- en zoutwatertraject

Deze meting wordt op dit water niet uitgevoerd. De sulfaatconcentratie van zeewater en de verdunning bepalen de concentratie.

1.4.e. Chloride

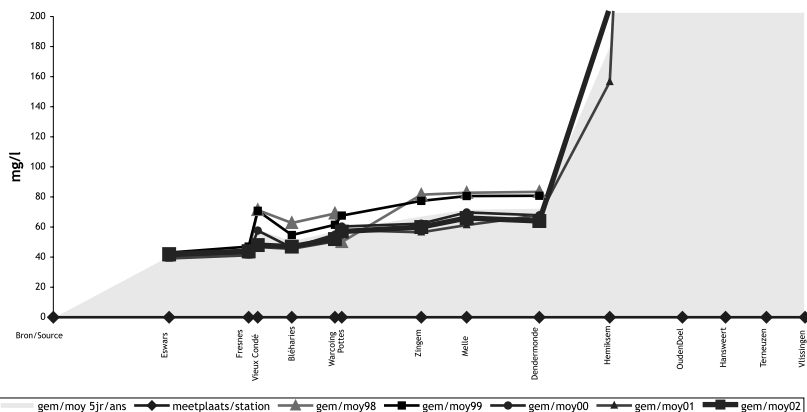
Zoetwatertraject

Uit de lengteprofielen blijkt een geleidelijke stijging van de concentraties van Eswars tot Dendermonde met een piek in 1998-1999-2000 bij Vieux Condé.

Uit het statistisch onderzoek blijkt een dalende trend zonder significantie voor dit punt.

RESEAU DE MESURES HOMOGENE ESCAUT / HOMOGEEN MEETNET SCHELDE Chlorures-moyennes / Chloriden-gemiddelden 1998-1999-2000-2001-2002

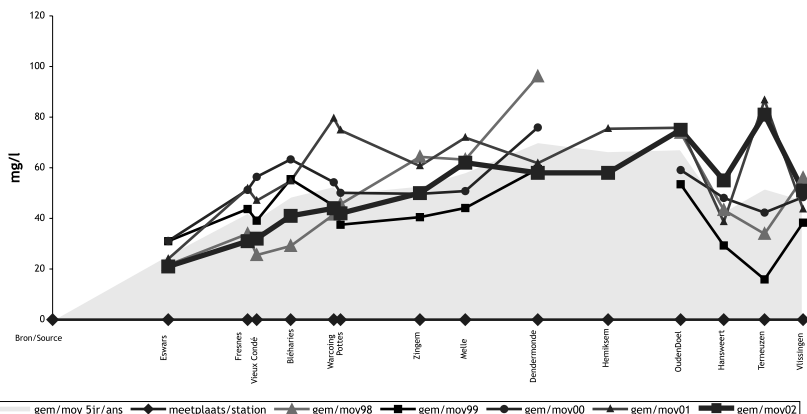
Brakwater- en zoutwatertraject

Deze meting wordt op dit water niet uitgevoerd. Het chloridegehalte van zeewater en de verdunning bepalen de concentratie.

1.5. Zwevende stof (ZS) - Chlorofyl a

RESEAU DE MESURES HOMOGENE ESCAUT / HOMOGEEN MEETNET SCHELDE MeS-moyennes / ZS-gemiddelden 1998-1999-2000-2001-2002

1.5.a. Zwevende stof

❑ Zoetwatertraject

De lengteprofielen variëren zeer sterk van jaar tot jaar met soms een trendomkeer tussen 2 locaties. De piek van 2001 tussen Bléharies en Zingem komt waarschijnlijk voort uit de resuspensie van colloïdale waterbodems (door de gevoelige verhoging van de afvoer dat jaar i.v.m de vele neerslag). In 2002 merken we een geleidelijke toename van het gehalte in stroomafwaartse richting.

Afgezien van 2001 lopen de profielen voor zwevende stof en chlorofyl-a parallel met name in het gedeelte Bléharies - Melle. De relatie zwevende stof - algenbloom kan de diversiteit in de ZS-profielen door de algenbloom, die zich over het algemeen in het voorjaar en de zomer voordoet, voor een deel verklaren.

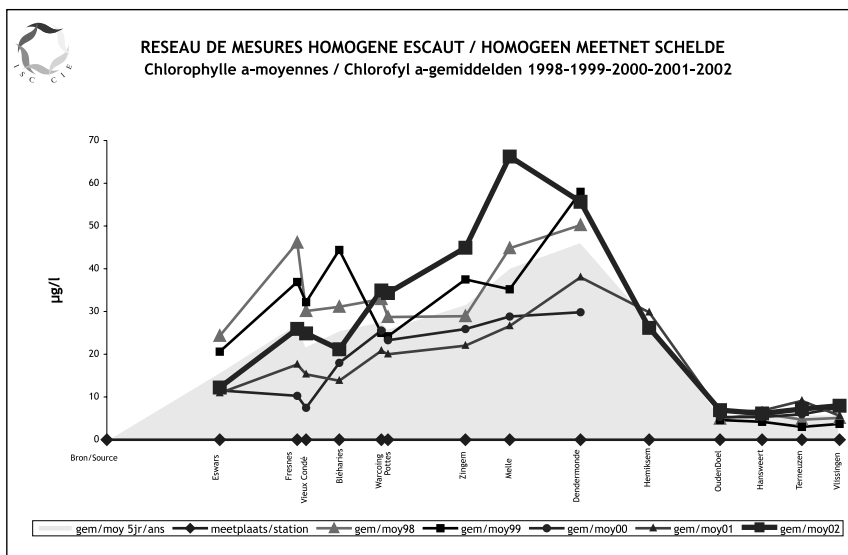
Het statistisch onderzoek leidt tot zeer geringe determinatiecoëfficiënten die worden gestaafd door statistische F-waarden die voor alle locaties een zeer toevallige relatie tussen jaar en concentratie opleveren.

❑ Brakwater- en zoutwatertraject

De lengteprofielen 2001 en 2000 zijn verstoord door baggerwerkzaamheden ter hoogte van Terneuzen. Van de profielen 1998 tot 2000 kan men een daling van de zwevende stof van Schaar van Ouden Doel tot Terneuzen afleiden, gevolgd door een lichte stijging tot Vlissingen.

Uit het statistisch onderzoek kan geen ontwikkelingstrend worden afgeleid.

1.5.b. Chlorofyl a

❑ Zoetwatertraject

De lengteprofielen schommelen zeer sterk van jaar tot jaar voor het gedeelte Eswars - Vieux Condé. Voor

het gedeelte Bléharies-Hemiksem is een stijging in benedenstroomse richting tot Melle geconstateerd, daarna een daling voor het gedeelte beneden Gent.

Voor elk meetpunt blijkt uit het statistisch onderzoek een daling tussen Eswars en Warcoing, een stijging van Pottes tot Melle en ten slotte een nieuwe daling van Melle tot Hemiksem. De zwakke determinatiecoëfficiënten en de statistische F-waarden resulteren voor alle locaties in een toevallige relatie tussen jaar en concentratie.

❑ Brakwater- en zoutwatertraject

Er zijn praktisch geen schommelingen tussen Schaar van Ouden Doel en Vlissingen. In het estuarium zet de troebelheid van het water een rem op de algengroei (dit geldt eveneens voor de locatie Hemiksem).

Uit het statistisch onderzoek kan geen tendens worden afgeleid wat de ontwikkeling voor de stroomafwaarts gelegen locaties van Schaar van Ouden Doel betreft. Voor dit laatste punt bestaat een reële relatie, maar zij is onzeker.

Opmerking betreffende de microverontreinigingen

Teneinde voor het zoet water te beschikken over gemeenschappelijke referentiewaarden voor de in de rest van dit rapport bestudeerde parameters (metalen, bestrijdingsmiddelen, PAK's), hebben de deskundigen van de werkgroep " Homogeen meetnet " in gemeenschappelijk overleg besloten de referentiewaarden van het " Système d'évaluation de la qualité des cours d'eaux " (SEQ-Eau) te volgen, dat is gebaseerd op de bio-geschiktheid van water. Dit systeem is vastgesteld door de Franse Agences de l'Eau en het Ministère de l'Ecologie et du Développement Durable (MEDD). Er werd gebruik gemaakt van de tweede versie ervan, die beschikbaar is sinds maart 2003.

Deze keuze slaat alleen op het HMS waarbij het de bedoeling was een gemeenschappelijke vergelijkingstool te hanteren. Iedere partij behoudt de mogelijkheid om haar eigen beoordeling toe te passen.

De gekozen geschiktheidsklasse is de groene klasse voor ruw water, gekarakteriseerd door de laagste chronische no observed effect concentration (NOEC) met een veiligheidsfactor van 10 of de laagste acute effectieve concentratie EC/50 met een veiligheidsfactor van 1000 (PNEC).

Voor het brakke- en zoute water zijn de Nederlandse streefwaarden gebruikt. Deze worden ook uit NOEC waarden afgeleid en wel via een eigen methode waarin eerst de concentratie wordt bepaald die 95% van de waterorganismen beschermt. Vervolgens wordt deze concentratie gedeeld door een faktor 100 om tot streefwaarde te komen. Voor stoffen die van nature aanwezig zijn of voor stoffen die bioaccumulatie vertonen wordt echter rekening gehouden met de natuurlijke achtergrondconcentraties of met bioaccumulatie.

1.6. Metalen : Cadmium - Zink - Koper

❑ Zoetwatertraject

Deze metalen worden pas sinds juli 2000 gemeten. De analyse gebeurt op ruw water

De resultaten van de Franse verdragspartij zijn niet grafisch weergegeven omdat zij grotendeels onder de detectiegrens van haar laboratorium lagen (Cd <1µg/l, Zn <50µg/l, Cu <20 µg/l). Zij zijn wel meegenomen in de overzichtstabellen van de resultaten. Vele resultaten van de Vlaamse verdragspartij liggen eveneens onder de detectiegrenzen van haar laboratorium voor cadmium (<0.7 en <1.2 µg/l).

Voor ieder van de in het kader van het HMS geanalyseerde metalen zijn de referentiewaarden die van de groene klasse met grote hardheid (>20°F of 200mg/l CaCO₃):

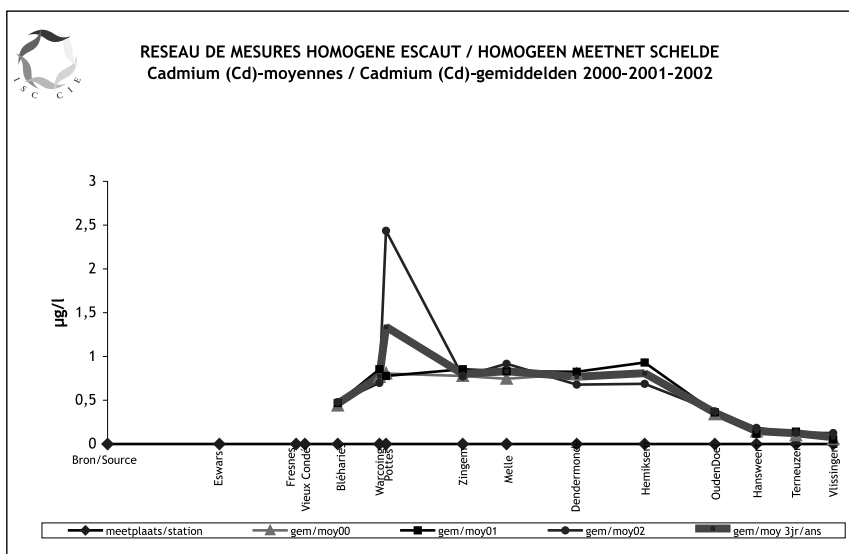
- 0.09 µg/l voor cadmium (Cd)
afgerond op 0.1µg/l ;
- 2.7 µg/l voor koper ;
- 14 µg/l voor zink.

De gemeten waarden van juli 2000 tot december 2002 voor elk metaal, voor iedere verdragspartij, alle locaties door elkaar genomen, waren :

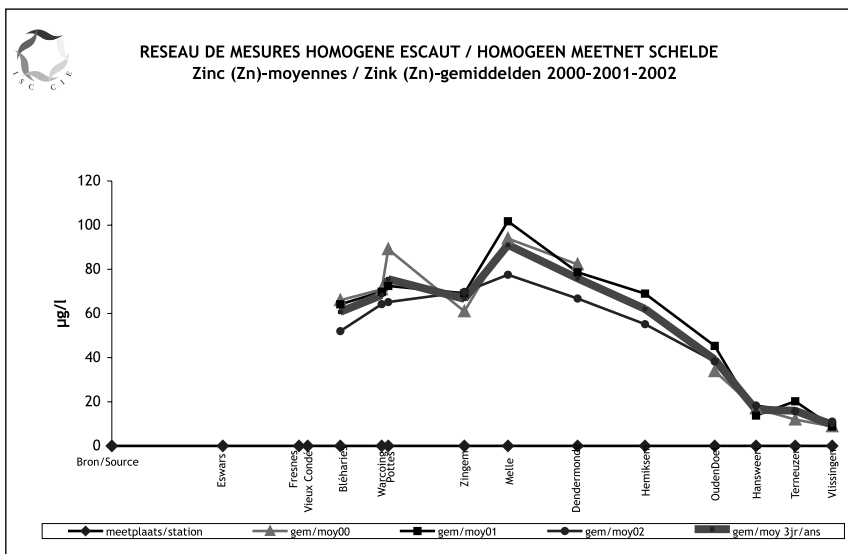
- Frankrijk :
Cd <1 µg/l
Zn van <50 tot 130 µg/l
Cu <20 µg/l ;
- Wallonië :
Cd van 0.17 tot 1.50 µg/l
Zn van 27 tot 153 µg/l
Cu van 4.2 tot 19.7 µg/l ;
- Vlaanderen :
Cd van <0.7 tot 23 µg/l
Zn van 27 tot 330 µg/l
Cu van 0.8 tot 310 µg/l.

Vele metingen liggen boven de referentiewaarde, de meting van deze parameters dient dus te worden voortgezet met een voldoende lage kwantificeringsgrens die door alle verdragspartijen kan worden gehaald teneinde :

- de evolutie van de gehalten ten opzichte van deze referentiewaarden te volgen ;
- volledige lengteprofielen te bekomen.

Uit de lengteprofielen (buiten Franse locaties) blijkt een geleidelijke toename van Bléharies tot Zingem, gevolgd door een daling van Melle tot Hemiksem.

Brakwater- en zoutwatertraject

De gekozen referentiewaarden zijn degene die door Nederland als streefwaarden zijn gehanteerd. Zij verschillen enigszins van die voor zoet water, met name voor cadmium en koper.

Nederland hanteert als streefwaarden: Cd < 0.4 µg/l, Zn < 12 µg/l, Cu < 1.1 µg/l.

De gemeten waarden liggen tussen de hieronder vermelde ranges voor elk metaal :

- cadmium 0.01 tot 0.70µg/l ;
- koper 0.6 tot 19.0µg/l ;
- zink 1 tot 78µg/l.

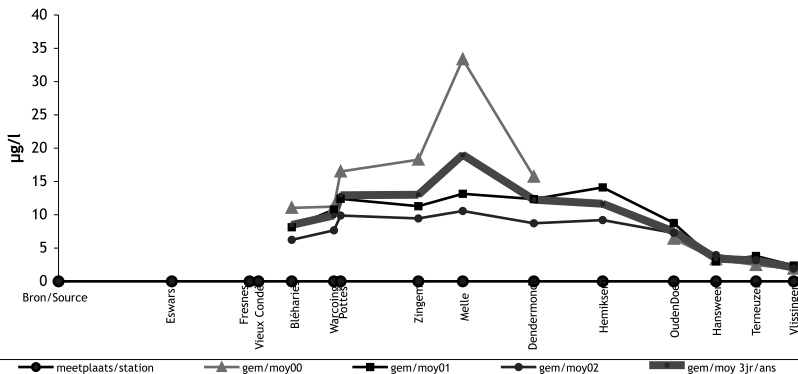
De hoogste waarden zijn gemeten in Schaar van Ouden Doel, de laagste in Vlissingen.

Uit de lengteprofielen blijkt een geleidelijke daling van Schaar van Ouden Doel tot Vlissingen ingevolge de verdunning met zeewater.

Tal van metingen liggen boven de verschillende referentiewaarden, de meting van deze parameters moet dus worden voortgezet.

RESEAU DE MESURES HOMOGENE ESCAUT / HOMOGEEN MEETNET SCHELDE Cuivre (Cu)-moyennes / Koper (Cu)-gemiddelden 2000-2001-2002

1.7. Bestrijdingsmiddelen : Atrazine - Simazine - Diuron - Lindaan

Voor deze stoffen wordt de " groene " geschiktheidsklasse gekenmerkt door de onderstaande referentiewaarden :

- atrazine 0.2 µg/l ;
- simazine 0.02µg/l ;
- diuron 0.2 µg/l ;
- lindaan 0.01µg/l.

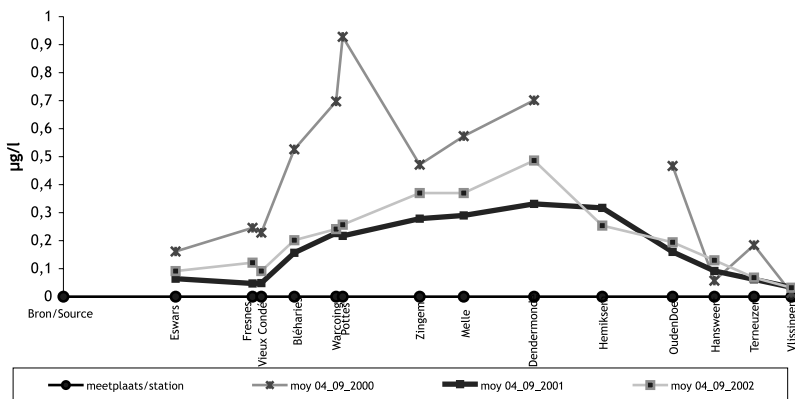
□ Zoetwatertraject

Uit het verloop van de concentratiegrafieken kan voor de jaren 2000 tot 2002 en voor alle locaties worden opgemaakt dat de concentraties van de periode in het jaar afhangen met de bevestiging dat deze stoffen van april tot oktober worden gebruikt in het traject stroomafwaarts van Vieux Condé tot Hemiksem (zie lengteprofielen) :

- atrazine, maxima geregistreerd van april tot juni, gevolgd door een najaarseffect dat tot in oktober afgezwakt doorwerkt voor sommige locaties (Bléharie, Dendermonde) ;

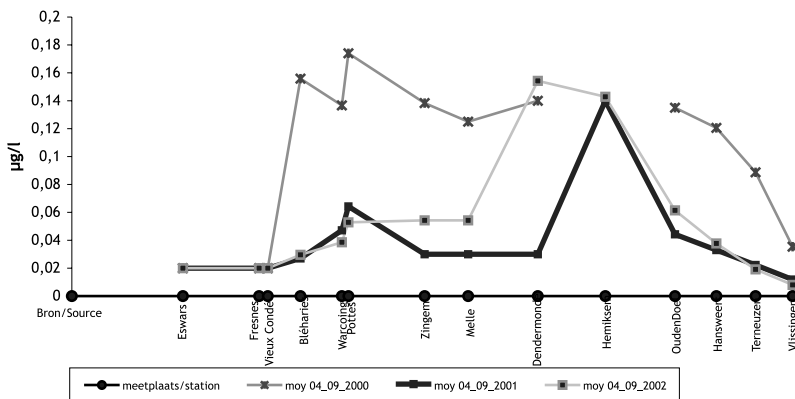
RESEAU DE MESURES HOMOGENE ESCAUT / HOMOGEEN MEETNET SCHELDE
moyennes atrazine / gemiddelden atrazine 2000-2001-2002

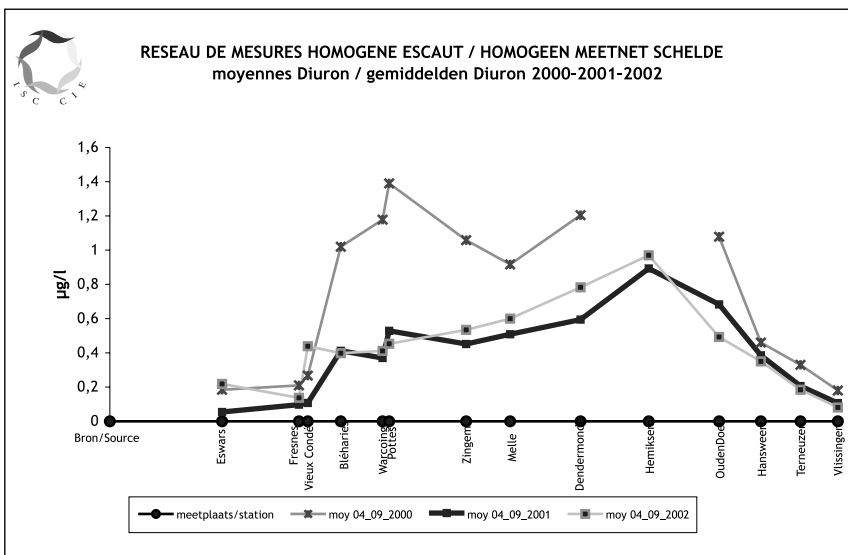
- simazine, maxima geregistreerd in mei, juni naargelang van de locatie, met minder hoge pieken tot in augustus naargelang van de locatie;

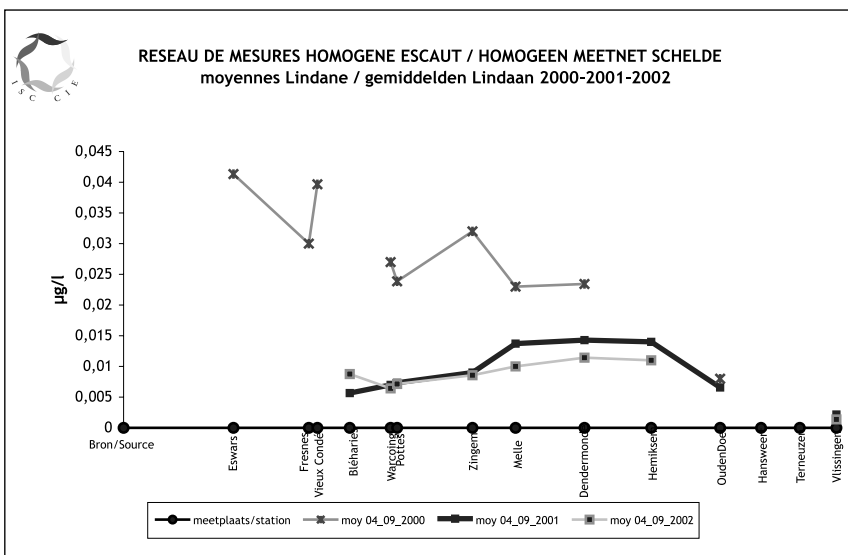
RESEAU DE MESURES HOMOGENE ESCAUT / HOMOGEEN MEETNET SCHELDE
moyennes simazine / gemiddelden simazine 2000-2001-2002

- diuron, grotere spreiding van de maxima van april tot september, de hoge piek van november 1998 die voor de locaties Bléharie, Pottes, Melle, Dendermonde werd geregistreerd, heeft zich de volgende jaren niet meer voorgedaan en kan enkel door aanzienlijke puntbronlozingen worden verklaard ;

- lindaan: verboden sinds 2000 in Frankrijk en juni 2001 in België, uit de metingen blijkt duidelijk dat dit verbod wordt nageleefd behalve op het traject Vieux Condé - Bléharis waar deze stof in 2002 nog wordt opgespoord bij concentraties in de buurt van die van 2000

Uit de lengteprofielen van de gemiddelden die werden berekend door de waarde van de detectiegrens toe te kennen aan de als "< detectiegrens" aangegeven meting blijkt voor elke onderzochte stof:

- een duidelijke daling van de gemiddelde jaarconcentraties voor alle locaties voor 2001 en 2002 in vergelijking met 2000.
- een waarde in vergelijking met de referentiewaarde
 - o die wordt overschreden voor de 4 bestrijdingsmiddelen in de kritieke periode (april-september) voor alle locaties stroomafwaarts van Vieux Condé ;
 - o die wordt overschreden voor diuron en atrazine bij Eswars, Fresnes en Vieux Condé, die bovenstrooms gelegen zijn
 - o lager dan de referentiegrens van de groene klasse, voor deze zelfde locaties, voor simazine en lindaan, zelfs in de kritieke periode (april-september) in 2001 en 2002.

Voor lindaan, lagere waarde dan de referentiewaarde met voorbehoud, want de kwantificeringsgrens van het Franse laboratorium bedraagt 0.02 µg/l terwijl de referentiewaarde 0.01µg/l bedraagt.

- een stijging van de concentraties vanaf een punt op het traject Vieux Condé - Bléharies tot Hemiksem.
- 2 grote toevoerzones, één op het traject Vieux Condé-Bléharies en één op het traject Dendermonde -Hemiksem, die de concentratie merkbaar wijzigen in vergelijking met de onmiddellijk bovenstrooms gelegen locaties. Voor de laatste 2 locaties (Dendermonde en Hemiksem) is de stijging zeer aanzienlijk voor 2 van de stoffen, simazine en diuron.

De tussen Vieux Condé en Bléharies geconstateerde stijging die zich in 2000 plotseling voordeed en veel geringer was in 2001 en 2002, is niet afkomstig van de Scarpe (deze bewering steunt op de bestudering van de waarden die voor deze rivier werden gemeten in het kader van het Franse landelijk meetnet). De oorzaak ervan dient te worden gezocht in een van de diverse zijbeekjes die in dit traject in de Schelde uitmonden : de Jars, de courant de Bernissart, de Décours of de Macou, tenzij sommige analysesresultaten verkeerd zouden zijn, hetgeen niet erg waarschijnlijk is, aangezien de Waalse en de Vlaamse laboratoriumresultaten consistent zijn.

❑ Brakwater- en zoutwatertraject

Dezelfde vaststellingen als voor het zoetwatertraject worden gedaan v.w.b. het verloop in de tijd, met name voor het punt Schaar van Ouden Doel waar niettegenstaande de verdunning de waarden nog hoog liggen. Voor de overige locaties speelt het verdunningseffect.

Uit de lengteprofielen blijkt een daling van Schaar van Ouden Doel tot Vlissingen.

1.8. Polycyclische aromatische koolwaterstoffen

In het kader van het homogeene meetnet viel de keuze op de 6 koolwaterstoffen van Borneff : fluorantheen, benzo(b)fluorantheen, benzo(k)fluorantheen, benzo(a)pyreen, benzo(ghi)peryleen, indeno(1,2,3-cd)pyreen.

Deze stoffen zijn hoofdzakelijk afkomstig van de industriële en de havenbedrijvigheid, de verbranding, het verkeer. Ze worden ofwel rechtstreeks geloosd ofwel gevormd door het breken van complexere moleculen.

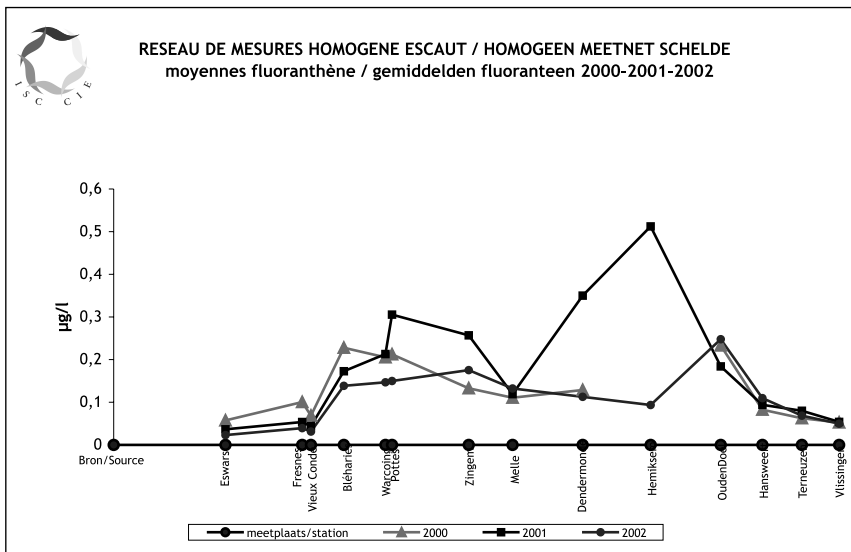

Voor deze stoffen zijn de referentiewaarden, " groene " geschiktheidsklasse voor het zoet water en streefwaarden voor Nederland, in onderstaande tabel weergegeven :

Stof	Zoet water µg/l	Nederland µg/l
Fluorantheen	0.024	0.005
benzo(b)fluorantheen	0.001	
benzo(k)fluorantheen	0.003	0.002
benzo(a)pyreen	0.0003	0.002
benzo(ghi)peryleen	0.003	0.005
indeno(1,2,3-cd)pyreen	0.0016	0.004

❑ Zoetwatertraject

Over het beschouwde tijdvak zijn al deze stoffen constant aanwezig bij concentraties die hoger liggen dan de referentiewaarden van de groene klasse van het SEQ. Ze moeten dus verder worden gemeten.

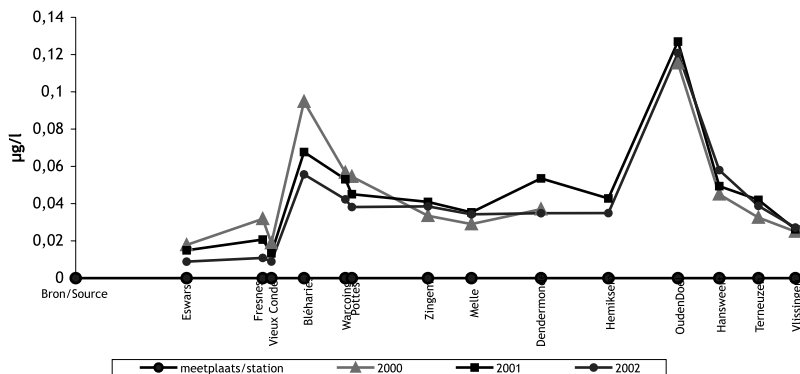
Benzo(k)fluorantheen onderscheidt zich zowel qua verloop in de tijd als qua lengteprofiel van de overige stoffen.

Het volgende wordt waargenomen :

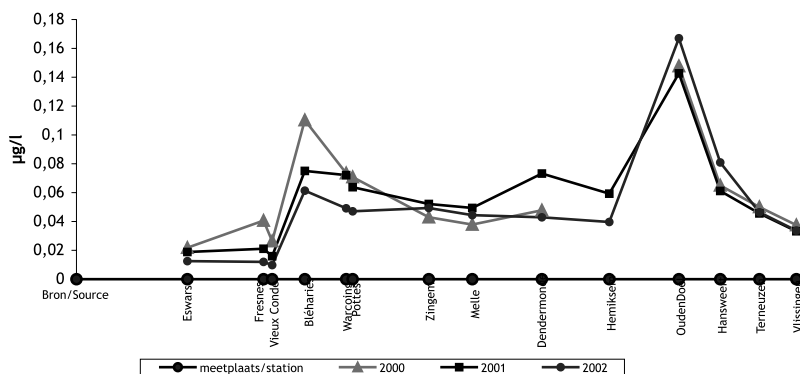
- een duidelijke stijging van de concentratie van deze stof van 2000 tot 2002, terwijl de concentratie voor de andere stoffen daalt dan wel binnen een beperkte range van waarden blijft ;
- een aanzienlijke stijging van deze concentratie in benedenstroomse richting, zulks voor elk meetpunt.

RESEAU DE MESURES HOMOGENE ESCAUT / HOMOGEEN MEETNET SCHELDE
moyennes benzo(a)pyrène / gemiddelden benzo(a)pyreen 200-2001-2002

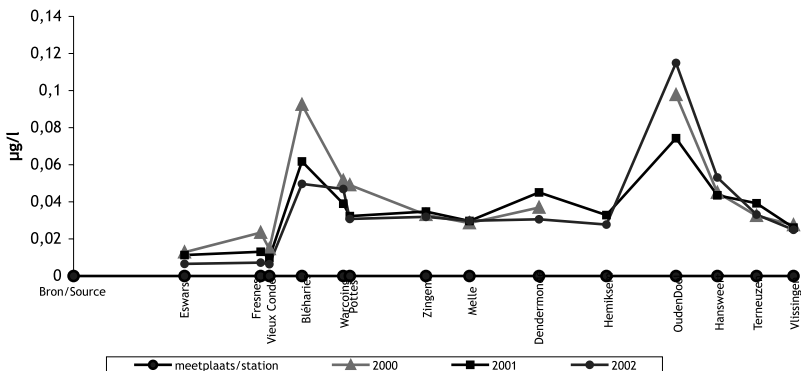
RESEAU DE MESURES HOMOGENE ESCAUT / HOMOGEEN MEETNET SCHELDE
moyennes benzo(b)fluoranthène / gemiddelden benzo(b)fluoranteen 2002

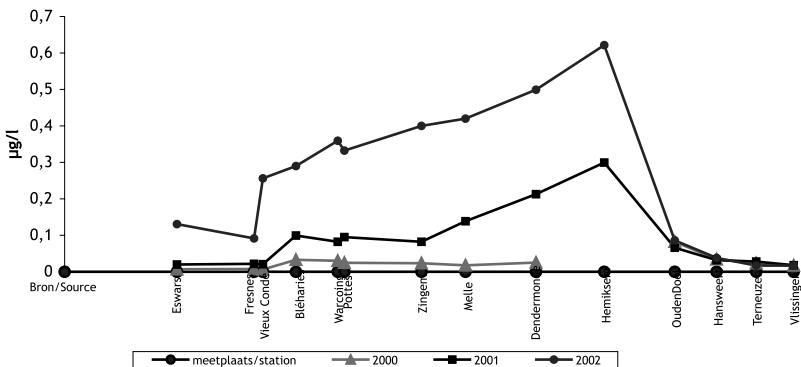
Uit de lengteprofielen van de overige stoffen blijkt een stijging vanaf een punt op het traject Vieux Condé - Bléharie, die dient te worden gerelateerd aan hetzelfde verschijnsel dat voor de bestrijdingsmiddelen wordt geconstateerd en die wordt gevolgd door een stabilisatie of een daling door fixatie op zwevende stof en dan bezinking en/of verdunning en/of biologische afbraak tot Hemiksem. Voor fluoranthen kon de stijging van 2001 op het traject Dendermonde - Hemiksem niet worden verklaard.

RESEAU DE MESURES HOMOGENE ESAUT / HOMOGEEN MEETNET SCHELDE
moyennes benzo(chi)pyrène / gemiddelden benzo(chi)pyreen 2000-2001-2002

RESEAU DE MESURES HOMOGENE ESAUT / HOMOGEEN MEETNET SCHELDE
moyennes benzo(k)fluoranthène / gemiddelden benzo(k)fluoranteen 2000-2001-2002

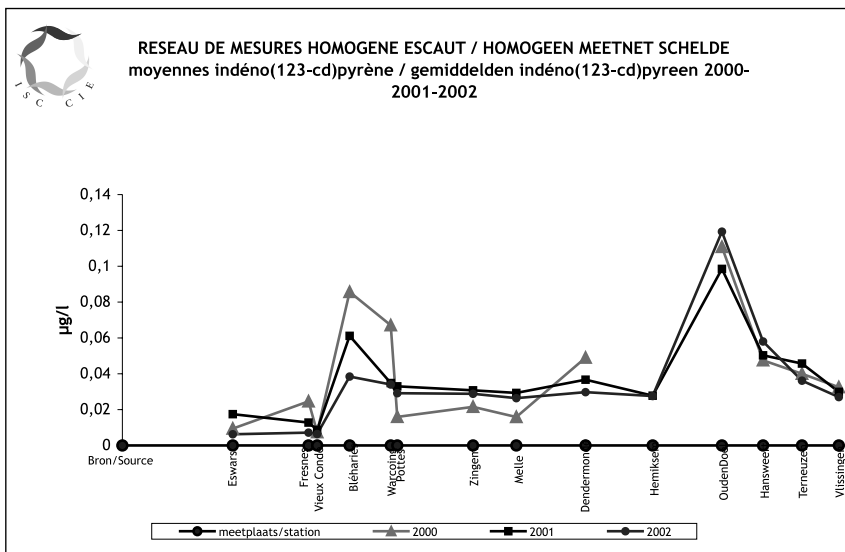

❑ Brakwater- en zoutwatertraject

Het punt Schaar van Ouden Doel wordt gekenmerkt door nog hogere waarden dan die van de bovenstroomse locaties voor 5 van de 6 PAK's (uitzondering : benzo(k)fluoranteen), zulks niettegenstaande het verdunningseffect van het zeewater.

Beneden Schaar van Ouden Doel wordt een daling van de concentraties tot Vlissingen ten gevolge van het verdunningseffect van het zeewater geconstateerd (zie lengteprofielen).

CONCLUSIES M.B.T. DE FYSISCH-CHEMISCHE PARAMETERS

Ongeacht welke parameter in aanmerking is genomen, zijn de geconstateerde verbeteringen voor het beschouwde tijdvak 1998-2002 voornamelijk toe te schrijven aan een stijging van de afvoer in 2001 en 2002 ten gevolge van de hevige neerslag. Dit mag evenwel de zeer duidelijke verbeteringen voor stikstof (totale en ammoniumstikstof) niet verhullen dankzij de inbedrijfstelling van publieke waterzuiveringsinstallaties die dit element kunnen verwijderen en dankzij het terugdringen van een aantal industriële lozingen.

Het verloop van de kwaliteit van het Scheldewater steunt thans nog op een labiel en zeer wankel evenwicht dat de natuurlijke factoren (neerslag) naar de ene of de andere kant kunnen doen doorslaan. Om tot een stabiel evenwicht te komen moeten de acties op het gebied van sanering worden voortgezet en moeten andere noodzakelijke acties worden ondernomen. Alleen dan kan een duurzame verbetering worden bereikt.

II. LENGTEPROFIELEN VAN DE BIOLOGISCHE METINGEN

Opmerking vooraf : Hemiksem wordt in het zoetwatertraject ingedeeld maar wordt ook beïnvloed door zout water dat tijdens de vloed in mindere of meerdere mate wordt aangevoerd (afhankelijk van het bovenstroomse debiet).

2.1. Macro-invertebraten - Campagne 2002

2.1.a. Methode

De hydrobiologische analysecampagne vond in juni en juli 2002 plaats : uithangen van de artificiële substraten begin juni, ophalen en bemonsteren in situ begin juli.

De voor de biologische beoordeling gekozen organismen zijn de bentische macro-invertebraten.

Tijdens die periode waren de hydrologische en de weersomstandigheden bevredigend.

De voor de beoordeling van de biologische kwaliteit gekozen methode is de " Indice biologique global adapté aux grands cours d'eau et aux rivières profondes IBGA " (" Globale biologische index aangepast aan grote waterlopen en diepe rivieren ") waarvan het bemonsteringsprotocol is gewijzigd om rekening te houden met de specifieke kenmerken van de gekanaliseerde Schelde.

Het aldus door werkgroep WG1-Bio opgestelde protocol werd door alle partijen gevolgd.

Voor de berekening van de IBGA werden enkel de taxa meegenomen, die deel uitmaken van de lijst van de 138, die in de norm " Indice biologique global normalisé IBGN " (" Gestandaardiseerde globale biologische index ") van december 1992 werd voorgesteld (AFNOR NF T90-350, 1992).

Deze analyse waarbij tot op het familieniveau wordt gedetermineerd, verschaft een algemene indicatie van de waterkwaliteit in biologische zin.

2.1.b. Resultaten

Het aantal taxa tussen Eswars en Dendermonde is niet zeer hoog en ligt tussen 6 en 18.

Met uitzondering van het meetpunt Hemiksem (bij wijze van proef geselecteerde locatie daar deze door zout water wordt beïnvloed en waarvan de resultaten niet met de overige meetlocaties kunnen worden vergeleken) zijn de verkregen indices gelegen tussen 2 en 7, hetgeen overeenstemt met een slechte biologische kwaliteit over heel het onderzochte traject.

De hoogste waarden van de IBGA-score (7 op een maximum van 20) worden aangetroffen bij Bléharies, Warcoing en Melle. De laagste score wordt opgetekend bij Dendermonde waar de Schelde door de getijden wordt beïnvloed maar de zoutwaterwerking niet ondergaat.

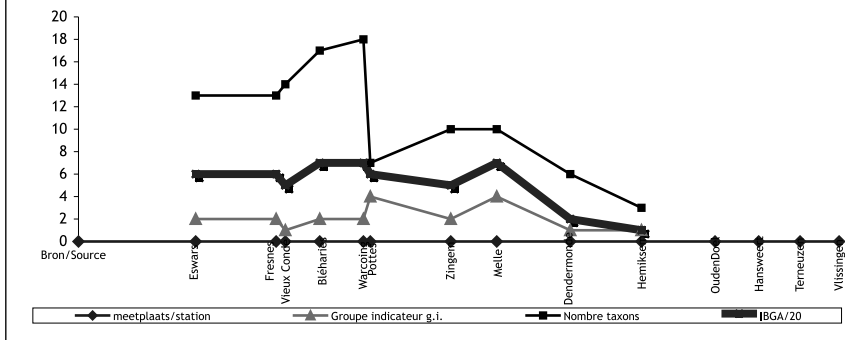
De taxonomische variatie die te Bléharies en Warcoing het hoogst is (17 en 18 taxa) daalt sterk bij Pottes (7 taxa). Een hypothese die naar voren wordt geschoven om de oorzaak daarvan te verklaren, is het mogelijke effect van de samenvloeiing van de beide Spierebeken en het Spierekanaal.

Op de locaties Pottes en Melle wordt de geringe taxonomische variatie goedgemaakt door de aanwezigheid van Polycentropodidae-larven, wat de daling van de indices beperkt.

RESEAU BIOLOGIQUE HOMOGENE ESCAUT/HOMOGEEN BIOLOGISCH MEETNET SCHELDE
2002

Deze larve die wat hogere eisen stelt aan de kwaliteit van het milieu, werd reeds tijdens de ringonderzoeken voor de methode in de gekanaliseerde Schelde verzameld maar in zeer geringe aantallen.

De aanwezigheid ervan te Melle met 29 individuen kan niet meer aan het toeval worden toegeschreven en zou op dit punt veeleer het teken van een lichte verbetering van de waterkwaliteit zijn.

Bij Pottes worden er daarentegen maar vier exemplaren van geteld, d.i. het aantal dat net volstaat om als indicatorgroep te worden meegenomen.

Op alle locaties gedijen die taxa die zich hebben aangepast aan milieus die rijk aan organische stoffen zijn : Asellidae, Chironomidae, Hirudinea, Tubificidae.

De indicatorgroepen waarop in de rekentabel voor de index wordt uitgekomen, zijn die van de niveaus die niet zeer gevoelig voor verontreiniging zijn met als best scorende groep de Polycentropodidae.

De resultaten worden in de bijlage in de vorm van een tabel en een grafiek weergegeven.

2.1.c. Bespreking, conclusies

De resultaten van de biologische beoordeling d.m.v. de bentische macro-invertebraten en de interpretatie ervan door de IBGA brengen verschillen aan het licht, in het bijzonder bij de bestudering van de indicatorgroepen en de taxonomische variatie.

De indicatorgroep drukt voornamelijk de relatie met de waterkwaliteit uit, dus de invloed van de "verontreiniging" in de ruime zin (vooral organische verontreiniging), terwijl de taxonomische variatie zeer afhankelijk is van de verscheidenheid en de geschiktheid van de substraten.

In de gekanaliseerde Schelde brengen de kanalisatie en het eenvormige karakter van de oevers in combinatie met de drukke scheepvaart en de sterke fysische verstoringen (golfslag) omstandigheden teweeg, die niet zeer bevorderlijk zijn voor de vestiging van evenwichtige macro-invertebratengemeenschappen.

In deze milieu omstandigheden zullen de IBGA-scores nooit de hoogste waarde kunnen bereiken.

De verbetering van de waterkwaliteit, waardoor zich gevoeliger taxa (Polycentropodidae en andere) kunnen vestigen, zal zich echter kunnen vertalen in een significante stijging van de IBGA-indices.

Redelijkerwijs mag dan ook worden aangenomen dat IBGA-waarden van om en bij 12/20 een doelstelling op middellange termijn kunnen vormen.

Zo zijn in de Waalse Maas bijvoorbeeld onlangs op verschillende locaties IBGA-waarden van 14/20 geregistreerd.

2.1.d. Volgende meetcampagne

Het is niet nodig de bemonstering elk jaar te herhalen.

Een op drie jaar vastgestelde frequentie lijkt een goed compromis te zijn.
Volgende campagne dus in 2005.

Ter gelegenheid van de volgende campagne wordt overwogen de biologische beoordeling tot andere biologische elementen (diatomeeën,...) uit te breiden.

2.2. Diatomeeën - Campagne 2000

Deze paragraaf wordt ter kennisneming opgenomen en handelt over het resultaat van een ringonderzoek voor een biologische analyse waarbij bentische diatomeeën worden gebruikt.

Inleiding

Op 9 zoetwater locaties van het HMS werden in november 2000 monsters genomen van bentische diatomeeën door de Dren Nord Pas de Calais en het Agence de l'Eau Artois-Picardie. Op basis van die bemonsteringen werden 7 sets van 9 preparaten volgens de norm IBD T 90-350 gereedgemaakt en toegezonden aan 7 Franse en Belgische (Waalse en Vlaamse) diatomeeënanalisten die de letters A tot G kregen. De inventarissen werden op zijn minst op het voor de berekening van de IBD vereiste determinatieniveau verricht. De berekeningen en de toepas-singen gebeurden door het Agence de l'Eau. Deze verkennende monitoring werd opgezet teneinde de biologische monitoring van het HMS tot de bentische diatomeeën uit te breiden.

Diatomeeën en de kwaliteit van stromen

Diatomeeën, microscopisch kleine, bruine algen, zijn uitstekende indicatoren voor de kwaliteit van stromen en worden sinds verschillende jaren in Frankrijk in het Réseau National de Bassin regelmatig gemonitord. De bemonstering gebeurt vlot en gemakkelijk en is bijzonder goed afgestemd op gekanaliseerde milieus. Diatomeeën zijn uitermate gevoelig voor de kwaliteit van het water (organische stoffen, verschillende stikstofvormen, fosfor, geleidbaarheid, zoutgehalte en pH) en betrekkelijk weinig gevoelig voor de kwaliteit van het substraat (habitat) in tegenstelling tot de bentische invertebraten die tot dusver in het HMS werden gebruikt. Voorts zijn het organismen met een korte levenscyclus, die snel reageren op de schommelingen in de waterkwaliteit. Dankzij deze kenmerken zijn het dus indicatoren bij uitstek voor de monitoring van de kwaliteit van de Schelde. Voor het uitdrukken van de resultaten en ten behoeve van de classificatie werd de Indice Biologique Diatomées toegepast. Deze index is sinds 2000 gestandaardiseerd onder de naam IBD (T 90-350).

Resultaten van de monitoring

De 7 analisten verschaffen in globa identieke resultaten (zelfde profiel en zelfde gamma van waarden). Uit de analyse van de resultaten blijkt een bijzonder profiel met scores van 9-8 bovenstrooms tot Bléharies.

De waarden van de indices dalen vervolgens sterk op de volgende drie locaties (Warcoing, Pottes en Zingem), stijgen dan naar circa 9-10 te Melle en dalen wederom bij Dendermonde (IBD = 5). Dit profiel lijkt sterk op het profiel dat voor opgeloste zuurstof wordt verkregen.

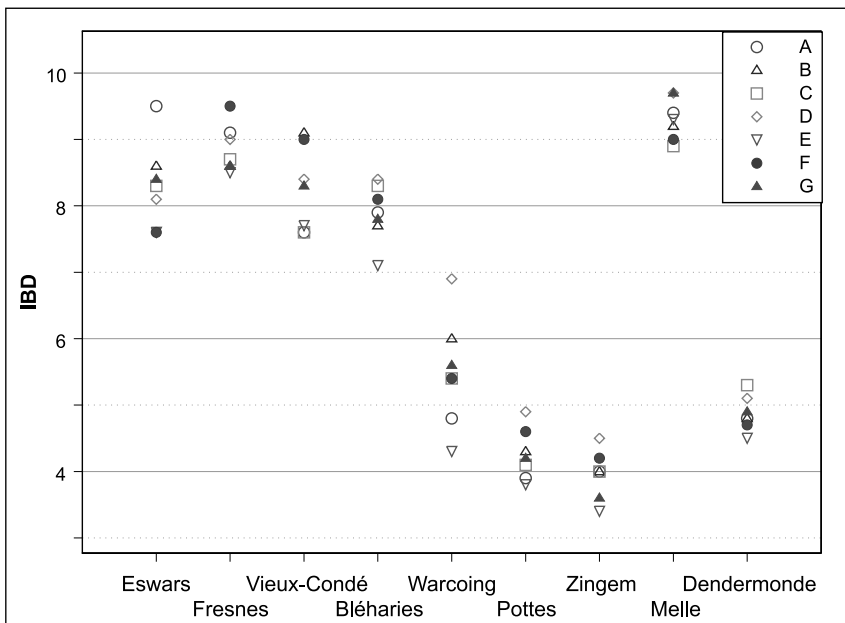
Voor eenzelfde locatie variëren de waarden van de IBD naargelang van de analisten met 0,7 en 2,6 eenheden op een totaal van 20. Vroegere ringonderzoeken in aanmerking genomen, zijn enkel de bij Warcoing en Esvars verkregen resultaten significant verschillend. Operator E geeft stelselmatig de laagste cijfers terwijl operator D systematisch de hoogste scores geeft. Naar aanleiding van de bestudering van de door de 7 analisten verstrekte soortenlijsten kunnen de tussen de analisten waargenomen verschillen worden toegeschreven aan problemen inzake synonymie en determinatie van enkele zeldzame soorten.

Op alle 63 opnamen tezamen werden 300 verschillende soorten en variëteiten gedetermineerd. De locaties Warcoing, Pottes en Zingem vormen een zeer homogene groep wat de floristische samenstelling betreft. De meeste opnamen per locatie kunnen worden gelijkgesteld met replicaten (gelijkenissen tussen IBD-opnamen voor eenzelfde locatie voor de 7 analisten vaak hoger dan of gelijk aan 60%).

CONCLUSIE

De door diatomeeën en met name de IBD uitgedrukte biologische kwaliteit is voornamelijk in het benedenstroomse deel middelmatig tot slecht. De significante verschillen tussen IBD-cijfers betreffen een beperkt aantal analisten en locaties en zijn meestal toe te schrijven aan determineer- en telproblemen. Gesteld kan dus worden dat diatomeeën bijzonder geschikt lijken te zijn voor de monitoring van gekanaliseerde milieus en dat het feit dat verschillende analisten worden ingeschakeld geen variabiliteit van de metingen met zich brengt.

Lengteprofiel van de Schelde verstrekt door de 7 met de letters A tot G aangegeven analisten en waarde van de IBD-diatomeeënindices

Meetpunt	IBD-cijfer/20 naar operator						
	A	B	C	D	E	F	G
Esvars	9,6	8,6	8,3	8,1	7,6	7,6	8,4
Fresnes	9,1	8,6	8,7	8,9	8,5	9,5	8,6
Vieux-Condé	7,6	9,1	7,6	8,4	7,7	9,0	8,2
Bléharies	7,9	7,7	8,3	8,4	7,1	8,1	7,8
Warcoing	4,8	6,0	5,4	6,9	4,3	5,5	5,6
Pottes	3,9	4,3	4,1	4,9	3,8	4,6	4,2
Zingem	4,0	4,0	4,0	4,5	3,4	4,2	3,5
Melle	9,4	9,2	8,9	9,7	9,3	9,0	9,7
Dendermonde	4,8	4,8	5,3	5,1	4,5	4,7	4,9

LIJST VAN DE BIJLAGEN

Cyclus van de organische stoffen	Bijlage 0
Statistische elementen	Bijlage 1
Jaargemiddelden 1998-2002 vijfjarengemiddelden CZV-BZV ₅ -O ₂ mg/l-O ₂ %	Bijlage 2-1
Statistisch verloop CZV-BZV ₅ -O ₂	Bijlage 2-2
Jaargemiddelden 1998-2002 - vijfjarengemiddelden NTK-NH ₄ -NO ₃ -NO ₂	Bijlage 3-1
Statistisch verloop NTK-NO ₂ - NO ₃ -NH ₄ -Ntotaal	Bijlage 3-2
Jaargemiddelden 1998-2002 - vijfjarengemiddelden Ptotaal-PO ₄ ---	Bijlage 4-1
Statistisch verloop Ptotaal-PO ₄	Bijlage 4-2
Jaargemiddelden 1998-2002 - vijfjarengemiddelden pH-Chloride-Temperatuur-Geleidbaarheid -Sulfaat	Bijlage 5-1
Statistisch verloop pH -Chloride -Sulfaat -Geleidbaarheid -Temperatuur	Bijlage 5-2
Jaargemiddelden 1998-2002 - vijfjarengemiddelden ZS-Chlorofyl a	Bijlage 6-1
Statistisch verloop ZS-Chlorofyl a	Bijlage 6-2
Cd-Zn-Cu alle metingen van 2000 tot 2002	Bijlage 7-1
Atrazine alle metingen van 2000 tot 2001	Bijlage 8-1
Simazine alle metingen van 2000 tot 2001	Bijlage 8-2
Diuron alle metingen van 2000 tot 2001	Bijlage 8-3
Lindaan alle metingen van 2000 tot 2001	Bijlage 8-4
Grafische weergave - concentratie Voor de 4 bestrijdingsmiddelen	Bijlage 8-5
Alle metingen Fluorantheen-Benzo(b)fluorantheen	Bijlage 9-1
Alle metingen Benzo(k)fluorantheen-Benzo(a)pyreen	Bijlage 9-2
Alle metingen Benzo(ghi)peryleen -Indeno(1,2,3-cd)pyreen	Bijlage 9-3
Fysisch-chemische parameters - specifieke gegevens	Bijlage 10
Bemonsteringskalender 1998-2002	Bijlage 11
Hydrobiologische analyses	Bijlage BIO

HOOFDSTUK 6 :

VARIA

- 6.1. - BEZOEK DELEGATIE UNITED NATIONS AAN DE ISC
- 6.2. - DELEGATIES VAN DE VERDRAGSLUITENDE PARTIJEN EN
WAARNEMERS BIJ DE ICBS IN 2002
- 6.3. - UITNODIGING VAN DE NGO'S
- 6.4. - SAMENWERKING VAN DE COMMISSIE MET DE OVERIGE
INTERNATIONALE COMMISSIES EN
GRENSOVERSCHRIJDENDE SAMENWERKINGSSTRUCTUREN

6.1. - BEZOEK DELEGATIE UNITED NATIONS AAN DE ISC

In het kader van een studiereis door Europa in het kader van een samenwerkingsproject voor de verbetering van de kwaliteit van de Tumen-rivier en het opzetten van een gemeenschappelijk beheer voor een stroomgebied, werden de delegaties van Mongolië, Rusland, China en Zuid-Korea in mei 2002 ontvangen door de voorzitter van de Commissie.

Dit project wordt tot stand gebracht onder bescherming van een hulpprogramma van de Verenigde Naties en is gericht op de uitvoering van een duurzame samenwerking tussen de oeverstaten van het stroomgebied van de Tumen-rivier (Mongolië, Rusland, China, Noord-Korea, Zuid-Korea).

De delegaties waren geïnteresseerd in de ervaringen van de ICBS, meer bepaald met betrekking tot de grootte en de vergelijkbare moeilijkheden van ons Scheldestroomgebied.

Zij hebben de wens uitgedrukt te worden geholpen bij het opstellen van een verdrag, te vergelijken met het verdrag van Charleville-Mézières alsook bij het opzetten van een werkorganisatie vergelijkbaar met de onze.

6.2. - Delegaties van de Verdragsluitende Partijen en waarnemers bij de ICBS in 2002

Artikel 6, punt 1 van het Verdrag van Charleville-Mézières bepaalt dat de Commissie bestaat uit delegaties van de Verdragsluitende Partijen en elke Verdragsluitende Partij benoemt ten hoogste acht afgevaardigden, onder wie een delegatieleider. Deze delegaties kunnen zich ter vergadering laten bijstaan door deskundigen. Hun samenstelling in 2002 gaat in bijlage 1.

Wat de waarnemers betreft heeft de Commissie, conform artikel 7, paragraaf 1 van het Verdrag, de federale Staat België en de Europese Commissie toegelaten. De lijst van hun vertegenwoordigers gaat in bijlage 1. Van de bij paragraaf 2 betrokken waarnemers is er nog geen enkele benoemd. Deze modaliteiten zullen met het nieuwe verdrag (van Gent) in 2003 evolueren, Federaal België wordt contracterende partij en het aantal vertegenwoordigers is niet meer beperkt.

Voor wat betreft de door paragraaf 2 betrokken waarnemers, werd nog geen enkele toegelaten.

6.3. - UITNODIGING VAN DE NGO'S

Voor wat betreft de deelname van het publiek, werden voor de derde maal vertegenwoordigers van niet-gouvernementele organisaties, natuurbeschermingsverenigingen, verenigingen van gebruikers of waterproducenten in de Plenaire Vergadering van de ICBS van Gent op 2 december 2002 uitgenodigd. Deze NGO's hebben hun standpunten over de werkzaamheden van de ICBS naar voren gebracht en hun eigen werkzaamheden in het Schelde stroomgebied toegelicht.

Voorts betreuren enkelen onder hen de zeer beperkte beslissingsmacht van de Commissie, alsook het niet méér betrokken worden in haar werkzaamheden (Bond Beter Leefmilieu, Escaut sans Frontières, Inter-Environnement Wallonie). De voorzitter heeft hen geantwoord dat het verdrag van Gent een actievere deelname van de NGO's voorziet, conform de kaderrichtlijn water (deelname van het publiek) en dat de toelatings- en samenwerkingsprocedures zullen worden voorgesteld in het nieuwe huishoudelijk reglement tegen het 2de semester 2003.

6.4. - SAMENWERKING VAN DE COMMISSIE MET DE OVERIGE INTERNATIONALE COMMISSIES EN GRENSOVERSCHRIJDENDE SAMENWERKINGSSTRUCTUREN

Met het oog op de afstemming van het waterbeleid van grensoverschrijdende rivieren en meren volgt het secretariaat continu de werkzaamheden verband houdende met de grensoverschrijdende rivieren zoals de Maas en de Rijn, de Saar en de Moezel, de Donau en de Elbe en van de Europese Commissie en het UNECE Water Verdrag voor zover die betrekking hadden op stroomgebieden. Met name heeft het zich op de hoogte gehouden van de ontwikkelingen m.b.t. de Europese kaderrichtlijn water, preventie van calamiteuze verontreinigingen en harmonisatie van meetnetten voor het oppervlaktewater.

Op 29 en 30 augustus 2002 zijn de secretarissen van de grensoverschrijdende riviercommissies te Lugano bijeengekomen, op initiatief van de Commissie voor de Bescherming van de Italiaans-Zwitserse meren. Zij bespraken de afstemming van hun acties, wisselden ervaringen uit met betrekking de deelname van het publiek, behandelden de voorbereiding van de tenuitvoerlegging van de kaderrichtlijn water en bespraken de verbetering van de harmonisatie voor de uitwisseling van gegevens.

CONCLUSIES EN PERSPECTIEVEN

De regeringen van de oeverpartijen van de Schelde hebben – bij de ondertekening van het Verdrag van Gent, minder dan een jaar na de publicatie van de Europese kaderrichtlijn water – hun politieke beslissingen, genomen in Luik in november 2001, geconcretiseerd. Zij zijn de eersten in Europa om internationaal een nieuwe Europese waterpolitiek uit te werken. Zij hebben, voor de Schelde, met de hulp van het Interreg project Scaldit, financiële en technische middelen ter beschikking gesteld om als enige Europese pilootproject op gecoördineerde wijze de toestandsbeschrijving van een internationaal district uit te voeren. Om dit te realiseren, hebben zij zich geëngageerd om de guidance documenten, uitgewerkt door de Europese waterdirecteuren, te testen. Deze doelstelling zal in 2003 en 2004 een belangrijke werktoename tot gevolg hebben, en zal een volgehouden gezamenlijke politieke wil vereisen.

De inzet is zeer groot want alle Europese landen en kandidaat-landen bij de EU zullen van dichtbij onze werkzaamheden volgen.

Laten we ons verheugen dat de Schelde, lange tijd beschimpt als de meest vervuilde rivier van Europa, een voorbeeld van samenwerking en, waarom niet, van vriendschap, wordt. Laat ons onze krachten bundelen zodat het water, na gescheiden te zijn geweest van de mens, ons weer kan samenbrengen, voor het welzijn van de toekomstige generaties.

PERMANENT SECRETARIAAT VAN DE ISC

Het Secretariaat van de Internationale ScheldeCommissie

De Commissie beschikt over een permanent Secretariaat, gevestigd in Antwerpen, om zich in haar taken te laten bijstaan. Het bestaat uit de Secretaris-generaal, de heer Arnould Lefébure, de Uitvoerend Secretaris, de heer Michel Bruyneel en de secretariaatsmedewerkers, mevr. Veerle De Brouwer en de heer Jeoffrey Dullaert.

Het Secretariaat ondersteunt de werking van de drie werkgroepen en van de 13 projecten. Zij zorgt voor de organisatie van hun bijeenkomsten en vergaderingen en voor het beheer, de vertaling en de verspreiding van de documenten van de delegaties.

Het Secretariaat staat ten dienste van de Voorzitter van de Commissie in zijn taak als vertegenwoordiger van de Commissie en als voorzitter van het Delegatieleidersoverleg en van de Plenaire Vergadering.

Het ISC-Secretariaat is gevestigd te 2000 Antwerpen aan de Italiëlei 124.

Tel +32 3 206 06 80

Fax +32 3 206 06 81

Email sec@isc-cie.com

<http://www.isc-cie.com>

BIJLAGE 1 - 2

DELEGATIES VAN DE VERDRAGSLUITENDE PARTIJEN EN VERTEGENWOORDIGERS VAN DE WAARNEMERS IN DE ICBS IN 2002

Delegaties van de Verdragsluitende Partijen in de ICBS

Mevrouw Annick Delelis, Professeur des Universités de l'Université de Lille 2 du Droit et de la Santé, werd als Voorzitter van de ISC voor de periode 2003-2004 benoemd

Franse Republiek

- De heer Jean-Pierre RICHER, delegatieleider, Préfet Coordonnateur du Bassin Artois Picardie
- De heer Jean-Paul RIVAUD, Ministère de l'écologie et du développement durable, Direction de l'Eau
- De heer Bernard BRILLET, directeur régional, Direction Régionale de l'Environnement Nord-Pas-de-Calais (DIREN), délégué de bassin Artois-Picardie
- Mevrouw Colette DALLE FRATTE, Direction Régionale de l'Environnement Nord-Pas-de-Calais
- De heer Pierre-Franck CHEVET, Directeur Régional Nord-Pas-de-Calais de l'Industrie, de la Recherche et de l'Environnement (DRIRE)
- De heer Philippe RATTIER, Directeur du Service de la Navigation du Nord-Pas-de-Calais
- De heer Alain STREBELLE, Directeur de l'Agence de l'Eau Artois-Picardie
- Een vertegenwoordiger van de Région Nord-Pas-de-Calais
- Een vertegenwoordiger van het Département du Nord
- Een vertegenwoordiger van de Communauté urbaine de Lille
- Een vertegenwoordiger van de Communauté urbaine de Dunkerque
- De heer Daniel BOIS, Président, Escaut Vivant

Koninkrijk der Nederlanden

- de heer Herman DIJK, delegatieleider, Directeur Water, Directoraat Generaal Water, Ministerie van Verkeer en Waterstaat
- de heer Carel de VILLENEUVE, Directoraat Generaal Water, Ministerie van Verkeer en Waterstaat
- de heer Wijnand BROEDERS, Hoofd ingenieur-directeur, Rijkswaterstaat Directie Zeeland, Ministerie van Verkeer en Waterstaat
- de heer Carel COLIJN, Directeur Water, Afdeling Milieu en Ruimte, Provincie Zeeland
- mevrouw Leny POPPE de LOOFF, Wethouder gemeente Vlissingen, Vereniging Nederlandse Riviergemeenten,
- de heer Murk de ROOS, Directoraat-Generaal Milieu, Ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieu
- de heer Michiel van der ZEE, Directeur Economische Samenwerking, Ministerie van Buitenlandse Zaken
- mevrouw Ineke van der Hee, Hoofdingenieur-directeur van het Rijksinstituut voor Kust en Zee (RIKZ) van Rijkswaterstaat, Ministerie van Verkeer en Waterstaat

Brussels Hoofdstedelijk Gewest

- de heer Alain LEFEBVRE, delegatieleider, Inspecteur-Generaal, Ministerie van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, Administratie van Uitrusting en Vervoer
- de heer Eric Schamp, Directeur Generaal Adjunkt, Brussels Instituut voor Milieubeheer (BIM / IBGE)
- de heer Jean-Pol ROSIERE, Directeur, Administratie Uitrusting en Vervoer
- de heer Jean-Marie KINDERMANS, Secretaris-Generaal van de Brusselse Intercommunale voor de sanering

- de heer Sébastien Rodesch, Conseiller Politique de l'Eau, Kabinet van Minister Gosuin
- de heer Borremans, Directeur, Compagnie Intercommunale Bruxelloise des Eaux
- Monsieur Eric Lacasse, Chef de service, Institut Bruxellois pour la Gestion de l'Environnement

Vlaams Gewest

- de heer Frank VAN SEVENCOTEN, delegatieleider, Administrateur-generaal, VMM
- de heer Stan BEERNAERT, directeur-generaal, Vlaamse Maatschappij voor Watervoorziening, VMW.
- de heer Rik DE BAERE, adjunct-kabinetschef in het kabinet van mevrouw Vera Dua, Vlaamse minister van Leefmilieu en Landbouw, afgevaardigde van de Vlaamse Minister voor Leefmilieu
- de heer Jozef VAN HOOFF, Afdelingshoofd, Administratie Waterwegen en Zeewezen, afgevaardigde van de heer Steve Stevaert, Minister vice-president van de Vlaamse regering en minister bevoegd voor de openbare Werken
- de heer Patrick MEIRE, professor aan de Universitaire Instelling Antwerpen, voor de directeur van het Instituut voor Natuurbehoud
- de heer Dirk UYTENDAELE, adjunct van de directeur, voor de voorzitter van de Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen
- de heer Pieter KERREMANS, administrateur-generaal, Sociaal Economische Raad van Vlaanderen (SERV)
- de heer Jean PAUWELS, deskundige, Vlaamse Milieumaatschappij (VMM)

Waals Gewest

- de heer Philippe BOURY, delegatieleider, Expert au Cabinet du Ministre Forêt
- mevrouw Anne TRENTÉLS, Hoofddirectie Natuurbehoud en Leefmilieu
- de heer Claude DELBEUCK, Directeur-generaal, Hoofddirectie Natuurbehoud en Leefmilieu
- de heer Thierry DETIFFE, Adviseur van Minister-President Collignon van het Waalse Gewest
- de heer Gonzague DELBAR, Directeur, IPALLE (Intercommunale de propreté publique des Régions de Péruwelz, Ath, Leuze, Lessines, Enghien et du Tournaisis)
- mevrouw Michèle BRAUN verantwoordelijke voor het beheer van de zuiveringsstations, IBW (Intercommunale pour l'aménagement et l'expansion économique du Brabant Wallon)
- de heer Yves DELFORGE, Vice-Président, Commission Consultative pour la Protection des eaux contre la pollution
- mevrouw Marie-Christine LAHAYE, Cabinet du Ministre Daras, Cellule Environnement
- de heer José SMITZ, Directeur van het Centre Environnement van de Universiteit van Luik, deskundige

KONINKRIJK BELGIË

- de heer Robert JANSSENS, Ministerie van Buitenlandse Zaken
- de heer George PICHOT, B.M.M. (Beheerseenheid Mathematisch Model Noordzee)

BIJLAGE 3 - Samenstelling werkgroepen en projecten 2003

WGA : Druk & Impact op het aquatisch milieu	WGB : Kwaliteit van het aquatisch milieu	WGC : Coördinatie
W. Roose Voorzitter	M. Verbanck Voorzitter	V. Van Den Langenbergh Voorzitter
Frankrijk	Frankrijk	Frankrijk
C. Dalle-Fratte A. Courtecuisse L. Gardes G. Chuine	J.M. Journet P. Bernard C. Dalle-Fratte P. Verdevoye	C. Dalle-Fratte A. Mariani L. Gardes A. Courtecuisse
Waals Gewest	Waals Gewest	Waals Gewest
F. Paulus P. Dewil M. Amand	P. Gérard F. Delloye P. Meus J. Szwarzensztajn B. Tricot	J. Smitz A. Trentels M. Verbanck
Vlaams Gewest	Vlaams Gewest	Vlaams Gewest
K. Bursens P. Meire L. Plessers A. Vanhille	G. Verhaegen H. Maeckelberghe P. Meire M. Van Damme	J. Emery M.P. Devroede M. Goris J. Pauwels L. Plessers
Brussels hoofdstedelijk Gewest	Brussels hoofdstedelijk Gewest	Brussels hoofdstedelijk Gewest
E. Lacasse	X. Nuyens E. Ghilain F. Muhl	E. Lacasse
Nederland	Nederland	Nederland
A. van Boxtel H. Hamelink M. de Rooy G. de Vries	F. Zijp W. Oorthuijsen A. van de Straat B. van Eck B. Korman	L. van Sprundel H. Hamelink L. de Jong M. de Rooy W. Roose
België	België	België
G. Pichot M. Kyramarios M. Moens	G. Pichot M. Kyramarios	G. Pichot M. Kyramarios

WGA : P05 Druk & Impact	WGA : P06 Sterk veranderde waterlichamen	WGA : P07 Economische analyse
L. Gardes Trekker	E. Godts Trekker	A. Courtecuisse Trekker
Frankrijk	Frankrijk	Frankrijk
	G. Aubert D. Quignon	
Waals Gewest	Waals Gewest	Waals Gewest
P. Dewil C. Latour Y. Marneffe F. Paulus	C. Latour B. Nuttens B. Tricot	F. Dehoux Ph. Vandeloise A. Vandebosch
Vlaams Gewest	Vlaams Gewest	Vlaams Gewest
K. Bursens J. Cromphout E. Van den Bergh A. Vanhille	T. Warmoes	A. Beckers H. Lagast E. Van Beneden L. Vanden Driessche
Brussels hoofdstedelijk Gewest	Brussels hoofdstedelijk Gewest	Brussels hoofdstedelijk Gewest
S. De Waele		M. Leemans S. Rodesch R. Taideman
Nederland	Nederland	Nederland
T. Prins M. de Rooy	M. van den Bergh	R. Brouwer
België	België	België
M. Moens		M. Moens

WGA : P12 Voorkoming en strijd tegen accidentele verontreiniging	WGA : P13 Afzwakken effecten- overstromingen en droogte	
G. de Vries Trekker	G. Chuine Trekker	
Frankrijk	Frankrijk	
O. Mevel JM. Valet	N. Monie JM. Loisel V. Gibot	
Waals Gewest	Waals Gewest	
E. Dagnelies	P. Dewil D. de Thysebaert	
Vlaams Gewest	Vlaams Gewest	
F. De Poortere Y. Deworm	E. Van den Bergh K. Van Eerdenbrugh	
Brussels hoofdstedelijk Gewest	Brussels hoofdstedelijk Gewest	
U. Geebelen Ph. Delcommune	J.M. Kindermans	
Nederland	Nederland	
Th. Collette W. van Gogh	S. Vereeke	
België	België	
	M. Moens	

WGB : P08 Grondwater	WGB : P09 Zoet oppervlaktewater	WGB : P10 Kust- en overgangswater
J. Szwarcensztajn Trekker	H. Maeckelberghe Trekker	B. Kornman Trekker
Frankrijk	Frankrijk	Frankrijk
D. Bernard K. Vallée F. Viprey	D. Martin D. Quignon	M. Cathelain E. Martin A. Mormentyn
Waals Gewest	Waals Gewest	Waals Gewest
F. Delloye Ph. Meus J. Pineros M. Vanclooster	P. Gérard C. Latour P-N Libert B. Tricot	
Vlaams Gewest	Vlaams Gewest	Vlaams Gewest
J. Lermytte M. Van Damme P. De Smedt	C. Belpaire G. Devriese	M. Berteloot E. Van den Bergh
Brussels hoofdstedelijk Gewest	Brussels hoofdstedelijk Gewest	Brussels hoofdstedelijk Gewest
G. Bazier E. Ghilain	E. Ghilain X. Nuyens F. Mühl	
Nederland	Nederland	Nederland
N. Oskam	T. Blauw	
België	België	België
		M. Kyramarios

WGB : P11 Homogeen meetnet		
P. Bernard Trekker		
Frankrijk		
J.M. Journet J. Prygiel P. Verdevoye		
Waals Gewest		
J.P. Vanden Bossche D. Wylock		
Vlaams Gewest		
T. Warmoes		
Brussels hoofdstedelijk Gewest		
E. Ghilain		
Nederland		
B. van Eck		
België		

WGC : P01 Cartografie	WGC : P02 Scenario's	WGC : P02 Ruimtelijke ordening
P. Hecq Trekker	A. Mariani Trekker	L. Kaland Trekker
Frankrijk	Frankrijk	Frankrijk
W. Guérin F. Lasseron		P. Coppin JM. Fouquet
Waals Gewest	Waals Gewest	Waals Gewest
X. Demarets	C. Latour B. Tricot	C. Lamalle M. Raymond
Vlaams Gewest	Vlaams Gewest	Vlaams Gewest
S. De Corte H. Dufourmont	K. Bursens K. Maeghe A. Vanhille	I. Baten J. Emery J. Vandewalle
Brussels hoofdstedelijk Gewest	Brussels hoofdstedelijk Gewest	Brussels hoofdstedelijk Gewest
G. Kruwialis	S. De Waele	E. Lacasse
Nederland	Nederland	Nederland
E. van Zanten	T. Blauw	D.J. Lagendijk
België	België	België

WGC : P04 Communicatie		
M. Van Peteghem Trekker		
Frankrijk		
Ch. Diéval Ch. Dericq S. Meerpoel J. Tartarin		
Waals Gewest		
V. Binet		
Vlaams Gewest		
A. De Vriendt S. De Weer D. Uyttendaele A. Vanhille		
Brussels hoofdstedelijk Gewest		
X. Nuyens		
Nederland		
E. de Feijter		
België		
M. Kyramarios		

SCHELDEVERDRAG

De Regeringen van

- het Koninkrijk België,
het Brussels Hoofdstedelijk Gewest van België,
het Vlaams Gewest van België,
het Waals Gewest van België,
- de Franse Republiek,
- het Koninkrijk der Nederlanden,

OVERWEGEND de door de Verdragspartijen van het Verdrag inzake de Bescherming van de Schelde, gesloten te Charleville-Mézières op 26 april 1994, verrichte werkzaamheden en verlangend de bestaande samenwerking te versterken tussen de Staten en Gewesten die betrokken zijn bij de bescherming en het gebruik van het water in het internationaal stroomgebiedsdistrict van de Schelde,

ERNAAR STREVENDE zorg te dragen voor het behoud en de verbetering van de kwaliteit van het water en van de aquatische ecosystemen van het internationaal stroomgebiedsdistrict van de Schelde, teneinde recht te doen aan het waardevolle karakter van haar wateren, oevers, oevergebieden en kustwateren,

GELEID DOOR de gezamenlijke wens om samen te werken teneinde een duurzame ontwikkeling tot stand te brengen en de wil om, elk voor zich, de passende maatregelen voor een integraal beheer van het internationaal stroomgebiedsdistrict van de Schelde te treffen teneinde een duurzaam en integraal waterbeheer te bereiken, in het bijzonder rekening houdend met de multifunctionaliteit van de Schelde,

TENEINDE in het internationaal stroomgebiedsdistrict van de Schelde gezamenlijk zorg te dragen voor de afstemming die op grond van Richtlijn 2000/60/EG van het Europees Parlement en de Raad van 23 oktober 2000 tot vaststelling van een kader voor communautaire maatregelen betreffende het waterbeleid noodzakelijk is,

GELET OP het feit dat de tenuitvoerlegging van het onderhavig Verdrag en van de Richtlijn 2000/60/EG van het Europees Parlement en de Raad van 23 oktober 2000 tot vaststelling van een kader voor communautaire maatregelen betreffende het waterbeleid, vereist dat in de schoot van het internationaal stroomgebiedsdistrict van de Schelde, al naar gelang en de te behandelen geografische gebieden en thema's, een multilaterale, een bilaterale of een nationale afstemming plaats vindt,

GELET OP het Verdrag inzake de bescherming en het gebruik van grensoverschrijdende waterlopen en internationale meren, gesloten te Helsinki op 17 maart 1992, en het Verdrag inzake de bescherming van het mariene milieu van de Noordoost-Atlantische Oceaan, gesloten te Parijs op 22 september 1992,

ERNAAR STREVENDE om in het kader van hun samenwerking de beleidsdoelstellingen te verwezenlijken van de ministeriële Verklaring van Luik van 30 november 2001 en onder andere ernaar strevend bij te dragen aan het afzwakken van de effecten van overstromingen en van perioden van droogte,

VERLANGEND zorg te dragen voor de samenwerking bij de preventie van en de bescherming tegen hoogwater en bij het voorkomen en het bestrijden van calamiteuze waterverontreiniging,

ZICH ERVAN BEWUST dat de bescherming van de Schelde verder noodzakelijk is om het ecosysteem van de Noordzee in stand te houden en te verbeteren,

ZICH ERVAN BEWUST dat de Schelde voor uiteenlopende essentiële ecologische, economische en sociaal-maatschappelijke functies en doelen gebruikt wordt,

VANUIT DE WIL bij het nastreven van de doelstellingen van het onderhavig Verdrag samen te werken met intergouvernementele en niet-gouvernementele organisaties en het publiek hierbij in de zin van de Richtlijn 2000/60/EG van het Europees Parlement en de Raad van 23 oktober 2000 tot vaststelling van een kader voor communautaire maatregelen betreffende het waterbeleid te betrekken,

ERVAN OVERTUIGD dat dit dringende taken zijn, waarbij elk voor zich bevoegd blijft voor de uitvoering van de gezamenlijk in het kader van het onderhavig Verdrag afgesproken acties,

ZIJN HET VOLGENDE OVEREENGEKOMEN :

ARTIKEL 1: Begripsbepalingen

In het onderhavig Verdrag wordt verstaan onder :

- a) “Kaderrichtlijn Water” : Richtlijn 2000/60/EG van het Europees Parlement en de Raad van 23 oktober 2000 tot vaststelling van een kader voor communautaire maatregelen betreffende het waterbeleid (Publicatieblad der Europese Gemeenschappen L 327/1 van 22 december 2000) met inbegrip van eventuele wijzigingen ;
- b) “Schelde” : de Schelde vanaf haar bron tot aan haar monding in zee, daarbij inbegrepen de Zeeschelde en de Westerschelde ;
- c) “stroomgebied van de Schelde” : het gebied van waar al het over het oppervlak lopende water via de zijrivieren van de Schelde en de Schelde zelf op de Noordzee afwatert ;
- d) “internationaal stroomgebiedsdistrict van de Schelde” : het gebied van land en zee, afgebakend door de Verdragsluitende Partijen overeenkomstig de Kaderrichtlijn Water, dat uit het stroomgebied van de Schelde, de bijbehorende stroomgebieden en de bijbehorende grond- en kustwateren bestaat.

Een kaart, opgenomen als bijlage bij het onderhavig Verdrag, geeft op algemene en indicatieve wijze de grenzen van het internationaal stroomgebiedsdistrict van de Schelde aan ;

- e) "Commissie" : de Internationale Scheldec commissie ;
- f) "Verdrag van Charleville-Mézières" : het Verdrag inzake de bescherming van de Schelde, ondertekend te Charleville-Mézières op 26 april 1994.

In aanvulling op de bovenstaande begripsbepalingen zijn de definities uit de Kaderrichtlijn Water van toepassing.

ARTIKEL 2: Doel van het Verdrag

De Verdragsluitende Partijen streven het bereiken van een duurzaam en integraal waterbeheer van het internationaal stroomgebiedsdistrict van de Schelde na, in het bijzonder rekening houdend met de multifunctionaliteit van haar wateren.

In het kader van het onderhavig Verdrag worden de kanalen van het internationaal stroomgebiedsdistrict van de Schelde, die het stroomgebied van de Schelde verbinden met de Noordzee, beschouwd als deel uitmakend van het stroomgebied van de Schelde.

Zij werken in het bijzonder samen om :

- a) de tenuitvoerlegging van de uit de Kaderrichtlijn Water voortvloeiende verplichtingen tot het verwezenlijken van haar milieudoelstellingen, en in het bijzonder alle maatregelenprogramma's, voor het internationaal stroomgebiedsdistrict van de Schelde af te stemmen ;
- b) een enkel beheersplan voor het internationaal stroomgebiedsdistrict van de Schelde overeenkomstig de Kaderrichtlijn Water op te stellen ;
- c) over de voorzorgsmaatregelen en beschermingsmaatregelen tegen hoogwater te overleggen en deze vervolgens af te stemmen, met inachtneming van de ecologische aspecten, ruimtelijke ordening, natuurbeheer en andere beleidsterreinen zoals landbouw, bosbouw en verstedelijking, en bij te dragen tot het afzwakken van de effecten van hoogwater en van perioden van droogte, daarbij inbegrepen preventieve maatregelen ;
- d) maatregelen ter voorkoming en bestrijding van calamiteuze waterverontreiniging af te stemmen, alsmede zorg te dragen voor de noodzakelijke informatiedoorgeleiding.

ARTIKEL 3: Beginselen van de samenwerking

- 1. Bij hun handelen laten de Verdragsluitende Partijen zich leiden door de volgende beginselen :
 - a) het voorzorgsbeginsel ;
 - b) het beginsel van preventief handelen ;
 - c) het beginsel dat milieuaantastingen bij voorrang aan de bron dienen te worden bestreden ;
 - d) het beginsel dat de vervuiler betaalt,

zoals gedefinieerd en gemeenschappelijk geïnterpreteerd in het Europese milieurecht.

2. De Verdragsluitende Partijen zullen, teneinde de in artikel 2 van het onderhavig Verdrag genoemde doelstellingen te verwezenlijken :
 - a) de voor hun grondgebied nodige maatregelen voor de uitvoering van het onderhavig Verdrag alsmede van de adviezen, aanbevelingen en besluiten van de Commissie treffen en elkaar daarover informeren ;
 - b) de kwaliteit van de aquatische ecosystemen beschermen en waar mogelijk verbeteren, onder andere door inrichtingsmaatregelen en door geleiding van het gebruik ;
 - c) de uitwisseling van informatie en meningen versterken ;
 - d) bij calamiteuze verontreinigingen, waarvan de gevolgen de waterkwaliteit wezenlijk kunnen bedreigen, zo spoedig mogelijk de Partijen informeren die daardoor kunnen worden getroffen ;
 - e) bij naderend hoogwater zo spoedig mogelijk de Partijen informeren die daardoor kunnen worden getroffen ;
 - f) hun beleid inzake het beheer van de sedimenten naar behoefte op elkaar afstemmen en het storten en terugstorten in de wateren, alsmede het verplaatsen in benedenstroomse richting, van verontreinigde baggerspecie zoveel mogelijk beperken.
3. De bepalingen van het onderhavig Verdrag doen geen afbreuk aan het recht van de Verdragsluitende Partijen om afzonderlijk of gezamenlijk strengere maatregelen aan te nemen en toe te passen dan die uit hoofde van het onderhavig Verdrag.

Artikel 4: Taken van de Commissie

1. De Verdragsluitende Partijen stellen de Commissie in, voor de uitvoering van het onderhavig Verdrag.
2. De Commissie brengt adviezen of aanbevelingen aan de Verdragsluitende Partijen uit om het onderhavig Verdrag uit te voeren.

Zij neemt besluiten over maatregelen met betrekking tot de interne organisatie en de noodzakelijk geachte werkorganisatie. Zij stelt de jaarlijkse begroting vast.

Deze adviezen en aanbevelingen worden uitgebracht en deze besluiten genomen overeenkomstig de procedure van artikel 5.

3. De multilaterale afstemming van de tenuitvoerlegging van de verplichtingen van de Kaderrichtlijn Water met betrekking tot onderwerpen van gemeenschappelijk belang vindt plaats in de Commissie.

Dit betreft met name de afstemming van :

- a) de analyse van de kenmerken van het internationaal stroomgebiedsdistrict van de Schelde ;
- b) het onderzoek naar de effecten van menselijke activiteiten op de toestand van het oppervlakte- en het grondwater in het internationaal stroomgebiedsdistrict van de Schelde ;

- c) de economische analyse van het watergebruik ;
 - d) de monitoringprogramma's ;
 - e) de maatregelenprogramma's ;
 - f) de opstelling van een enkel beheersplan voor het internationaal stroomgebiedsdistrict van de Schelde, of - wanneer dit niet tot stand zou komen - ten minste van de beheersplannen die door de Verdragsluitende Partijen voor de op hun grondgebied gelegen delen van het internationaal stroomgebiedsdistrict zijn opgesteld.
4. De Commissie heeft voorts de volgende taken :
- a) het opstellen van adviezen of aanbevelingen ter verbetering van :
 - de preventie van en de bescherming tegen hoogwater, met inachtneming van de ecologische aspecten, ruimtelijke ordening, natuurbeheer en andere beleidsterreinen zoals landbouw, bosbouw en verstedelijking,
 - de afstemming van de waarschuwings- en alarmsystemen voor hoogwater,
 - de kwaliteit van de operationele en alarmeringsgegevens met betrekking tot hoogwater door de ontwikkeling van voorspellingsmodellen,
 - de gegevensuitwisseling tussen operationele centra ;
 - b) het opstellen van adviezen of aanbevelingen voor het afzwakken van de effecten van perioden van droogte, preventieve maatregelen daarbij inbegrepen ;
 - c) het opstellen van adviezen of aanbevelingen ter verbetering van de voorkoming en de bestrijding van calamiteuze waterverontreiniging, in het bijzonder wat de afstemming betreft van de waarschuwings- en alarmsystemen teneinde te voorzien in een adequate doorgeleiding van informatie over calamiteuze waterverontreiniging waarvan verwacht kan worden dat deze wezenlijke grensoverschrijdende effecten zal hebben ;
 - d) het opstellen van adviezen of aanbevelingen ter verbetering van de visstand en de vismigratie ;
 - e) het afstemmen van de programma's van de Verdragsluitende Partijen voor de bewaking van de waterkwaliteit, teneinde te komen tot een homogeen meetnet en dit in stand te houden ;
 - f) het vaststellen van prioriteiten en het opstellen van een actieprogramma dat bijdraagt tot de realisering van de doelstellingen, opgenomen in artikel 2 van het onderhavig Verdrag, alsmede het regelmatig evalueren ervan. Na de opstelling van het eerste beheersplan voor het internationaal stroomgebiedsdistrict van de Schelde, het eventueel opmaken van een actieprogramma dat dit aanvult ;
 - g) het versterken van de uitwisseling van informatie en van meningen over :
 - het waterbeleid van de Verdragsluitende Partijen,
 - hun beleid inzake het beheer van de sedimenten,

- de beste beschikbare technologieën en de meest milieuveilige handelwijzen,
 - de projecten die zijn onderworpen aan een effectbeoordeling en die een wezenlijk grensoverschrijdend effect kunnen hebben, met inachtneming van de op het grondgebied van de Verdragsluitende Partijen van kracht zijnde wetgeving ;
- h) het aanmoedigen van de samenwerking en van de uitwisseling van informatie in het kader van de programma's voor wetenschappelijk onderzoek, verband houdende met de doelstellingen van het onderhavig Verdrag ;
 - i) het opstellen van een jaarverslag, dat openbaar wordt gemaakt, en elk ander verslag dat zij dienstig acht ;
 - j) het waar nodig samenwerken met andere internationale commissies of organisaties die soortgelijke taken voor andere stroomgebiedsdistricten uitvoeren.
5. De afstemming ten aanzien van de grensoverschrijdende deelstroomgebieden gelegen in het internationaal stroomgebiedsdistrict van de Schelde kan plaats vinden in een passend regionaal kader.
 6. Voor de afstemming van de verplichtingen van de Kaderrichtlijn Water ten aanzien van de stroomgebieden die geheel binnen het grondgebied van een Partij zijn gelegen zal deze Partij de samenhang met de andere Partijen verzekeren die zij nodig acht.
 7. De Commissie kan andere zaken binnen het toepassingsgebied van het onderhavig Verdrag behandelen, die de Verdragsluitende Partijen haar in onderlinge overeenstemming opdragen.

Artikel 5: Samenstelling en werkwijze van de Commissie

1. De Commissie bestaat uit delegaties van de Verdragsluitende Partijen. Elke Verdragsluitende Partij benoemt haar afgevaardigden, onder wie een delegatieleider.
2. Het voorzitterschap van de Commissie wordt afwisselend door iedere Verdragsluitende Partij uitgeoefend, voor een in het, in lid 8 van dit artikel voorziene, Huishoudelijk en Financieel Reglement bepaalde duur. De Verdragsluitende Partij die het voorzitterschap uitoefent wijst een van de leden van haar delegatie aan als Voorzitter van de Commissie. De Voorzitter treedt tijdens de vergaderingen van de Commissie niet op als woordvoerder van zijn delegatie.
3. De Commissie vergadert eenmaal per jaar, daartoe bijeengeroepen door de Voorzitter, en voorts op verzoek van ten minste twee delegaties. De Commissie kan sommige van haar vergaderingen op ministerieel niveau houden.
4. De Commissie formuleert haar adviezen of aanbevelingen en neemt haar beslissingen met eenparigheid van stemmen. Het Huishoudelijk en Financieel Reglement alsmede de begroting van de Commissie worden aangenomen in aanwezigheid van alle delegaties. Elke delegatie beschikt over één stem. De afwezigheid van een stemgerechtigde delegatie geldt als stemonthouding. Een enkele stemonthouding staat eenparigheid niet in de weg.

De delegatie van het Koninkrijk België en de onderscheiden delegaties van de Belgische Gewesten beschikken over stemrecht voor de beslissingen die hun eigen bevoegdheden volgens de Belgische Grondwet en de Belgische wetgeving aangaan.

5. De werktalen van de Commissie zijn het Nederlands en het Frans.
6. De Commissie beschikt over een permanent secretariaat, gevestigd in Antwerpen, om zich in haar taken te laten bijstaan. De Commissie beslist over de aanwerving en het ontslag van het personeel van het secretariaat. Nadere regels daartoe worden vastgelegd in het Huishoudelijk en Financieel Reglement.
7. Teneinde de taken uit te oefenen die haar in het onderhavig Verdrag zijn toebedeeld, bezit de Commissie rechtspersoonlijkheid. Zij geniet op het grondgebied van elk der Verdragsluitende Partijen de handelingsbevoegdheid die noodzakelijk is voor de vervulling van haar taken. De Commissie wordt vertegenwoordigd door haar Voorzitter.
8. Ter regeling van haar werkzaamheden neemt de Commissie een Huishoudelijk en Financieel Reglement aan. Dit Reglement dient in een schriftelijke procedure voor de besluitvorming te voorzien, onverminderd de principes aangegeven in lid 4 van dit artikel.

Artikel 6: Waarnemers en samenwerking met derden

1. De Commissie kan op hun verzoek als waarnemer erkennen :
 - a) de Europese Gemeenschap ;
 - b) intergouvernementele organisaties waarvan de werkzaamheden verband houden met het onderhavig Verdrag ;
 - c) niet-gouvernementele organisaties voor zover er sprake is van raakvlakken met hun belangen of taken ;
 - d) elke Staat die geen Partij is bij het onderhavig Verdrag en die belang heeft bij de werkzaamheden van de Commissie.
2. De waarnemers kunnen, zonder stemrecht, deelnemen aan de vergaderingen van de Commissie en kunnen in de Commissie elke informatie, elk verslag of elke mening, verband houdend met het doel van het onderhavig Verdrag, inbrengen.
3. De Commissie wisselt informatie uit met de waarnemers. In het bijzonder hoort zij de waarnemers wanneer het adviezen, aanbevelingen of besluiten betreft die zij van belang voor hen acht en informeert hen vervolgens over de adviezen of aanbevelingen die zijn uitgebracht en de besluiten die zijn genomen.
4. De Commissie organiseert in haar schoot de samenwerking met de waarnemers.

De modaliteiten van deze samenwerking alsmede de voorwaarden voor de toelating tot en de deelneming aan deze samenwerking worden geregeld in het Huishoudelijk en Financieel Reglement.
5. De Commissie kan besluiten zich te laten bijstaan door deskundigen en deze uit te nodigen voor haar vergaderingen.

Artikel 7: Financiering van de Commissie

1. Elke Verdragsluitende Partij draagt de kosten van haar vertegenwoordiging in de Commissie.
2. De Verdragsluitende Partijen dragen de overige aan de werkzaamheden van de Commissie verbonden kosten, daaronder begrepen die van het secretariaat, overeenkomstig de volgende verdeelsleutel :

Koninkrijk België :	0,5 %
Brussels Hoofdstedelijk Gewest :	5 %
Vlaams Gewest	37,5 %
Waals Gewest :	10 %
Franse Republiek :	40 %
Koninkrijk der Nederlanden :	7 %

De Commissie kan in geval van latere toetreding of uittreding van een Verdragsluitende Partij of van naar haar oordeel bijzondere activiteiten, een andere verdeelsleutel bepalen.

Artikel 8: Geschillenbeslechting

Indien tussen Verdragsluitende Partijen een geschil ontstaat met betrekking tot de uitlegging of de toepassing van het onderhavig Verdrag, streven deze met voorrang ernaar tot een oplossing te komen door onderhandeling of via een andere methode van geschillenbeslechting die de Partijen bij het geschil aanvaardbaar achten.

Artikel 9: Relatie met andere Verdragen

1. Vanaf zijn inwerkingtreding heft het onderhavig Verdrag het Verdrag van Charleville-Mézières op en vervangt dit.
2. Onverminderd de bepalingen van het eerste lid van dit artikel, blijven de krachtens het Verdrag van Charleville-Mézières uitgebrachte adviezen of aanbevelingen en de genomen besluiten van toepassing en behouden hetzelfde juridisch karakter, voor zover zij verenigbaar zijn met, en niet uitdrukkelijk beëindigd worden door het onderhavig Verdrag of door enig advies, enige aanbeveling of enig besluit van de Commissie.
3. Alle goederen, rechten en verplichtingen, de personeelsleden, de archieven, alsmede de huidige en toekomstige schulden en schuldvorderingen van de Commissie ingesteld onder het Verdrag van Charleville-Mézières, die voortvloeien uit contracten en gerechtelijke procedures die lopen of in de toekomst zullen ontstaan, worden integraal overgenomen door de Commissie ingesteld onder het onderhavig Verdrag.
4. De bepalingen van het onderhavig Verdrag doen geen afbreuk aan de rechten en verplichtingen van Verdragsluitende Partijen die voortvloeien uit andere verdragen, voorafgaand aan de inwerkingtreding van het onderhavig Verdrag en verband houdend met het doel ervan.

Artikel 10: Inwerkingtreding

1. Elke Verdragsluitende Partij deelt aan de Regering van het Koninkrijk België, die hierbij wordt aangewezen als depositaris van het onderhavig Verdrag, mee wanneer aan de voor haar vereiste interne procedures voor de inwerkingtreding van het onderhavig Verdrag is voldaan.
2. De depositaris bevestigt onmiddellijk de datum van ontvangst van deze mededelingen en stelt de andere Verdragsluitende Partijen daarvan in kennis.
3. Het onderhavig Verdrag treedt in werking op de eerste dag van de tweede maand volgend op de laatste mededeling.

Artikel 11: Opzegging

1. Na het verstrijken van een periode van drie jaar na zijn inwerkingtreding kan het onderhavig Verdrag te allen tijde door elk der Verdragsluitende Partijen worden opgezegd, na de beëindiging van de eigen nationale procedures, door middel van een aan de depositaris te richten schriftelijke verklaring.
2. Een opzegging wordt van kracht aan het einde van het jaar volgend op dat van de opzegging.

Artikel 12: Authentieke tekst en neerlegging

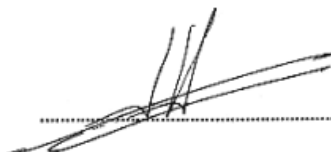
Het onderhavig Verdrag, opgesteld in de Nederlandse en de Franse taal, waarbij de twee teksten gelijkelijk authentiek zijn, zal worden neergelegd in de archieven van de depositaris die daarvan een gewaarmerkt afschrift zal doen toekomen aan elk der Verdragsluitende Partijen.

GEDAAN te Gent, op 3 december 2002.

VOOR DE REGERING
VAN HET KONINKRIJK BELGIË,

.....

VOOR DE REGERING
VAN HET BRUSSELS HOOFDSTEDELIJK GEWEST,

.....

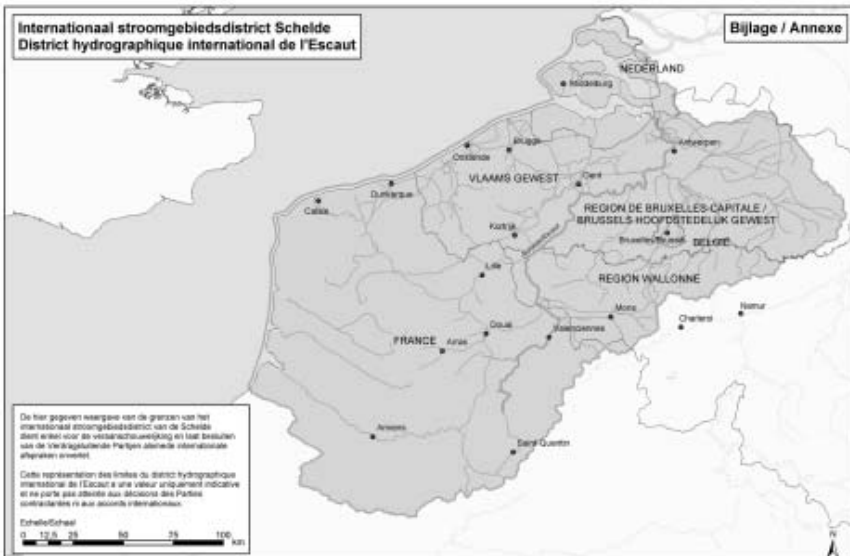
VOOR DE REGERING
VAN HET VLAAMS GEWEST,

.....

VOOR DE REGERING
VAN HET WAALS GEWEST,

VOOR DE REGERING
VAN DE FRANSE REPUBLIEK,

VOOR DE REGERING
VAN HET KONINKRIJK DER NEDERLANDEN,

BIJLAGE B - WERKPLAN - SAMENVATTING

WERKPLAN INTERNATIONALE SCHELDECOMMISSIE 2003-2004

WERKGROEP COORDINATIE

Overkoepelende analyse van het ISGD Schelde SEPTEMBER 2004

Coördinatie van de technische werkgroepen PERMANENT

Ervaringsrapport en aanbevelingen aan de EU en aan de lidstaten ivm het testen van de handleidingen

Tussentijds rapport OKTOBER 2003

Finaal rapport OKTOBER 2004

Opvolging Scaldit PERMANENT

Voortgangsrapporten voor Interreg JUNI 2003 [VMM]
DECEMBER 2003
JUNI 2004
DECEMBER 2004
JUNI 2005

Eindrapport voor Interreg DECEMBER 2005

WG A DRUK EN IMPACT OP HET AQUATISCH MILIEU

WG B KWALITEIT VAN HET AQUATISCH MILIEU

PROJECTEN 01 t/m 10

Resultatenrapport over de analyses en karakterisering
resultatenrapport over het betreffende deel DECEMBER 2003

Voortgangsrapporten

eerste deelrapport OKTOBER 2003
tweede deelrapport APRIL 2004
derde deelrapport OKTOBER 2004
vierde deelrapport APRIL 2005

Ervaringsrapport en aanbevelingen mbt het testen van de handleidingen
[project 03 uitgezonderd]

tussentijds ervaringsrapport SEPTEMBER 2003

finaal ervaringsrapport SEPTEMBER 2004

Eindrapport voor interreg

eindrapport over het betreffende deel OKTOBER 2005

PROJECT 11 [homogeen meetnet]

rapport waterkwaliteit van de Schelde 2002 JUNI 2003

PROJECT 12 [waarschuwings- en alarmsysteem]

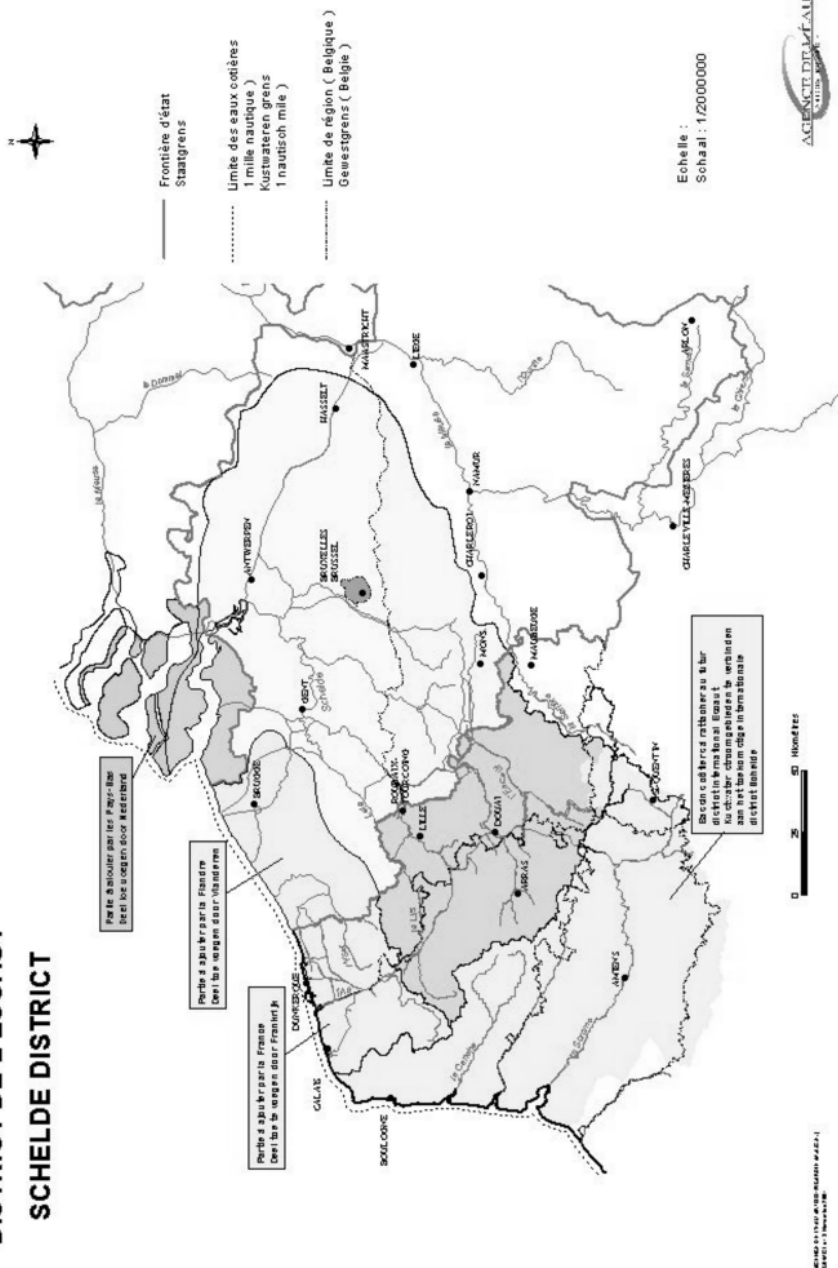
rapport over de meegedeelde alarmen ingevolge calamiteuze
verontreinigingen OKTOBER 2003

PROJECT 13 [overstromingen en verdroging]

rapport met de stand van zaken OKTOBER 2003

BIJLAGE C - KAART VAN HET DHI SCHELDE

DISTRICT DE L'ESCAUT SCHELDE DISTRICT

ADDENDUM EN ERRATUM

JAARVERSLAG 2002

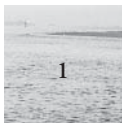
HOOFDSTUK 4 : OVERZICHT VAN DE VERWEZENLIJkingEN VAN DE PARTIJEN

Bijdrage Vlaamse gewest

HOOFDSTUK 4 : OVERZICHT VAN DE VERWEZENLIJKNINGEN VAN DE PARTIJEN

VLAAMSE GEWEST

SAP-1 1998-2003	
Vlaamse acties	Uitvoering 2002
1. Emissie reductieprogramma	
1.1. Lozing van industrieel afvalwater	
<p>V 1 Er wordt een actieprogramma opgemaakt met maatregelen ter uitvoering van de slotverklaring van de Vierde Noordzeeconferentie (MBP 28)</p>	<p>Voor de pollutanten zware metalen, PAK's, dioxines, bestrijdingsmiddelen, PCB's en asbest werden de voorbije jaren meetstructuren opgezet en geoptimaliseerd, punt- en diffuse bronnen gekwantificeerd, stofspecifiek onderzoek gevoerd, doelgroepen geconsulteerd en inventarissen van mogelijke beleidsmaatregelen opgemaakt. Tegen eind 2002 werden voor al deze pollutanten beleidsnota's opgemaakt. Deze nota's vormen de basis voor de implementatie van concrete maatregelen.</p> <p>Parallel met de afwerking van de beleidsnota's werd in 2002 concreet werk verzet met betrekking tot de aanpak van diffuse bronnen, dioxines (via VLAREM-wijzigingen en sensibilisering), de versterkte handhaving op het PCB-verwijderingsplan en de coherentie VLAREM/ VLAREA, de opmaak van een implementatieplan voor het decreet "Gebruik Bestrijdingsmiddelen bij Openbare Besturen", het op punt stellen van een handleiding pesticidenreductie voor de openbare besturen, de opmaak van extra milieukwaliteitsnormen in uitvoering van de Europese Richtlijn (EU 76/464) en het effectief opstarten van de vergunningsherzieningen, de ratificatie van het verdrag ivm TBT en het UNEP-POP's-Protocol, VLAREM-wijzigingen voor de houtverduurzamingssector en voor de asfaltcentrales in het kader van PAK-reductie.</p>
<p>V 2 Er worden emissiereductieprogramma's opgemaakt, geactualiseerd en uitgevoerd voor de prioritair stoffen van de Derde Noordzeeconferentie, voor PAK's en voor de lijst II stoffen van bijlage 2C van VLAREM I (MBP 29)</p>	<p>Zie V1.</p>

<p>V 3 Er worden begeleidings- en subsidieprogramma's opgestart om het invoeren van preventie-maatregelen bij KMO's te stimuleren (MBP 41)</p>	<p>Sinds 1991 werd het preventiebeleid inzake bedrijfsafval uitgebouwd: verkennend onderzoek, stimulering van voortrekkers via subsidiëring (PRESTI-programma's) en ontwikkeling van bijkomende instrumenten zoals integraal ketenbeheer via produktgerichte milieuzorgsystemen en milieugerichte productontwikkeling.</p>
<p>V 4 Er worden proefprojecten voor integraal ketenbeheer ontwikkeld (MBP 42)</p>	<p>Zie V 3.</p>
<p>V 5 Er wordt een meerjarenfinancieringsplan voor de uitvoering van het waterzuiveringsbeleid opgemaakt (MBP 54)</p>	<p>In uitvoering van de KRLW dient tegen eind 2004 een eerste economische analyse van het watergebruik opgemaakt te worden.</p> <p>Vlaanderen participeerde in de Europese werkgroep WATECO (Water and Economics), waarbij een handleiding voor de uitvoering van de economische analyse werd uitgewerkt. Om de bruikbaarheid en de methodologie van deze handleiding te testen werd in het kader van de ICBS een pilootproject voor het internationale stroomgebied van de Schelde opgestart. Het pilootproject werd, gezien de diversiteit van de problematiek, opgesplitst in een deelproject morfologie, een deelproject over grondwater en een deelproject over de oppervlaktewaterkwaliteit. Midden 2002 werd gestart met de uitwerking van de Vlaamse economische analyse, welke gecoördineerd wordt binnen de subwerkgroep economische analyse van de VIWC-werkgroep KRLW.</p>
<p>V 6 Er wordt een sturend vergunningenbeleid voor de industrie ontwikkeld (MBP 55)</p>	<p>Het beleidsstandpunt inzake bedrijfsafvalwater werd uitgeschreven in een handleiding die geformaliseerd werd in een ministeriële omzendbrief dd. 21/11/2001. Een ambtelijke administratieve opvolgingscommissie (ADOPA) startte met de uitvoering van deze omzendbrief.</p> <p>Het beleid inzake optimalisatie RWZI's is gewijzigd in die zin dat het in win-win-situaties mogelijk moet zijn om ook bedrijfsafvalwater van P-bedrijven aan te sluiten op de RWZI.</p>

1.2. Lozing van huishoudelijk afvalwater	
V 7 Uitvoering van het programma voor de versnelde aanleg van gemeentelijke rioleringen (MBP 57)	De gewestelijke investeringsprogramma's kunnen alleen maar slagen als de uitbouw van de gemeentelijke rioleringsprojecten gelijke tred houdt. Het subsidiebesluit voor de aanleg van gemeentelijke rioleringen werd grondig gewijzigd. In de loop van 2002 werden door de VMM, op basis van voorstellen van de gemeenten, 4 kwartaalprogramma's van gemeentelijke gesubsidieerde rioleringen opgesteld. Er wordt jaarlijks een krediet van 65 miljoen € ter beschikking gesteld op het MINA-fonds.
V 8 Uitvoering van het investeringsprogramma (1999-2003 voor 32 miljard bef.) van de bovengemeentelijke zuiveringsinfrastructuur (MBP 57)	In november 2002 gaf de minister van Leefmilieu, op voorstel van de VMM, aan de NV Aquafin de opdracht voor de uitvoering van het meerjarenprogramma 2004-2008. In de periode 2004-2008 worden 424 projecten voorzien waarvan 61 in 2004, 120 in 2005, 26 in 2006 en 217 tussen 2006-2008. Begin 2003 waren er ongeveer 220 zuiveringsinstallaties operationeel.
1.3. Lozing afkomstig van diffuse bronnen	
V 9 Op basis van de evaluatie voorzien in het MAP het mestdecreet en uitvoeringsbesluiten aanpassen (MBP 26)	In juli 2002 kreeg de VMM de opdracht om haar MAP-meetnet aanzienlijk uit te breiden tot 800 meetplaatsen. In de tweede helft van 2002 werd een lijst met ontwerp-meetplaatsen aan de landbouworganisatie voorgelegd. De monstername-ingen begonnen in november 2002.
V 10 Sanering van waterbodems met het oog op ecologisch herstel van watersystemen. (MBP 36)	De VMM is sinds 2000 gestart met de uitbouw van het waterbodemmeetnet. De resultaten van alle metingen worden verzameld in de waterbodemdatabank. Deze databank is rechtstreeks toegankelijk voor alle waterloopbeheerders.
2. Ecologisch herstel en inrichting	
V 12 Ecosysteemvisies uitwerken voor bepaalde rivier- en beekvalleien en voor de Natuurlijke Structuur in functie van de beheersplannen (MBP 105)	De opmaak van natuurrichtplannen wordt ondermeer ingegeven door de ecosysteemvisies en de natuurtypologie. Voor de implementatie van de ecosysteemvisie in het beleid werd een "BeslissingsOndersteunendSysteem" uitgewerkt dat in pilootprojecten zal getoetst worden. Bij de opmaak van de ecosysteemvisies ging de aandacht in de eerste plaats naar valleigebieden.

3. Monitoring

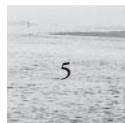
V 13 De bestaande meetnetten en statistisch materiaal verbeteren en aanvullen - fysico-chemisch meetnet, biologisch meetnet, permanente meetstations (MBP 138)	Op 14/06/2002 ondertekende de toenmalige minister voor Leefmilieu Vera Dua het erkenningsbesluit voor de monsterneming en de bepaling van de BBI bij de VMM.
V 14 Het uitwerken van een optimale gegevensstructuur voor milieu (MBP 139)	De samenwerking tussen het ministerie van de Vlaamse gemeenschap en de milieupararegionalen inzake de oprichting en de organisatie van de milieudatabank wordt sinds 1992 bij besluit geregeld. Drie databankpeilers (Vergunningen & heffingen, Meetdatabank en Grondndatabank), resp. beheerd door AMINAL, VMM en VLM, vormen de samenstellende componenten van deze geïntegreerde gegevensverzameling. In 2000 werd een project Milieumanagement-informatiesysteem (MMI) opgestart om te werken in de richting van overkoepelende acties voor een geïntegreerde milieudata

4. Onderzoek en ontwikkeling

V 15 Een kwantitatief en kwalitatief reductie-programma opmaken en uitvoeren voor het gebruik van bestrijdingsmiddelen (MBP 32)	Zie V1.
V 16 Een impulsprogramma "Milieugevaarlijke stoffen" opmaken (MBP 37)	Er werd een oriënterende studie opgemaakt..
V 17 De referentietoestand van waterhuishoudkundige systemen bepalen (MBP 51)	In uitvoering van de KRLW werd gestart met de afstemming van het normenstelsel op het bereiken van de "goede toestand". Op basis van een studie "typologie" werden de Vlaamse oppervlaktewateren ingedeeld in verschillende typen. Voor elk type werd voor verschillende ecologische kwaliteits-elementen (vissen, macrofyten, macro-invertebraten, fytoplankton, bentische ongewervelden, ...) een basiskader voor de invulling van de referentietoestand en verschillende kwaliteitsindexen uitgewerkt. Hierbij werd actief geparticipeerd aan Europese werkgroepen. Aan de hand van een studie "sterk veranderde waterlichamen" en de resultaten van een parallel lopend Europees project werden criteria voor de aanduiding van sterk veranderde waterlichamen vastgelegd en werd een handleiding voor de praktische toepassing in Vlaanderen opgemaakt.

V 18 Functies en kwaliteitsdoelstellingen toekennen aan de verschillende rivierbekkens (MBP 52)	In 2001 werd een methodiek in een uitgebreid rapport beschreven en aangevuld met de opmerkingen vanuit de bekkencomités en van de andere actoren van het VTWC. Een eerste inventaris van functietoekenningen werd gepubliceerd in het kader van de opmaak van de AWP 2's, met name voor de bekken van de Dender, Ijzer, Nete, Demer en Brugse Polders. Het maatschappelijk debat, waarbij de functies zullen vastgelegd worden, zal gevoerd worden bij de opmaak van de bekken-beheerplannen.
V 19 Onderzoek uitvoeren inzake het terugdringen waterverontreiniging (MBP 56)	Er werd een beslissingsschema voor het toekennen en berekenen van normen voor gevaarlijke stoffen uitgewerkt en werd onderzoek uitgevoerd naar de relevantie van groepsparameters.
V 20 Opstellen van een top-tien van water-schadelijke producten (MBP 59)	Geen verdere actie in dit kader.
V 21 Verder ontwikkelen en toepassen van technieken voor natuurtechnische milieubouw bij inrichting en beheer van waterlopen (MBP 74)	De voorbije jaren werd vooral aandacht besteed aan het herstel van structuurkenmerken via natuurtechnische milieubouw. Een meer doorgedreven en gedifferentieerd beleid is noodzakelijk om resultaten te boeken. Vooral in gebieden met als hoofdfunctie natuur wordt nu meer geopteerd voor een meer natuurlijke inrichting van de waterlopen door meer ruimte aan het water te geven.
5. Internationale samenwerking	
V 22 De integratie van milieu in bilaterale acties verzekeren (MBP 170)	zie tekst Schelde-estuarium, blz. 53
6. Informatie en sensibilisering van de bevolking	
V 23 Een organisatiestructuur voor het doelgroepenbeleid uitbouwen (MBP 122)	Het uitbouwen van een organisatiestructuur voor het doelgroepenbeleid kende een trage start. Na een globale studie over het onderwerp (1999-2000) kwam er een versnelling in de uitvoering van de actie door de werving van een team van vier procesbegeleiders (één AMINAL, OVAM, VLM en VMM) en een coördinator. In het voorjaar van 2002 startte een pilootproject met de voedingsnijverheid en de staalindustrie op basis van "sectorale testprogramma's" waarin de voor deze sectoren meest relevante milieudossiers werden opgenomen.

V 24 Een overlegstructuur op niveau Vlaanderen voor integraal waterbeheer opzetten (MBP 129)	In 2002 werd verder gewerkt aan het decreet integraal waterbeleid. In dit decreet wordt het overleg voor integraal waterbeleid op Vlaams niveau geregeld. Een Coördinatiecommissie Integraal Waterbeleid (CIW) zal op niveau Vlaanderen instaan voor de coördinatie van het integraal waterbeleid. De CIW zal onder meer de werkzaamheden van het huidige VIWC (Vlaams Integraal Wateroverleg Comité) verderzetten.
V 25 Bekkenoverlegstructuren operationaliseren (MBP 130)	Via het decreet integraal waterbeleid (eerste principiële goedkeuring door Vlaamse regering in 2002; definitieve bekrachtiging door regering in 2003) worden ook de bekkenstructuren juridisch verankerd.

Erratum: blz 106, samenstelling Vlaamse delegatie vervangen door:

Vlaams Gewest

- de heer Frank VAN SEVENCOTEN, delegatieleider, Administrateur-generaal, VMM
- de heer Stan BEERNAERT, directeur-generaal, Vlaamse Maatschappij voor Watervoorziening, VMW.
- de heer Patrick Van Bockstal, adjunct-kabinetschef in het kabinet van mevrouw Vera Dua, Vlaamse minister van Leefmilieu en Landbouw, afgevaardigde van de Vlaamse Minister voor Leefmilieu
- de heer Jozef VAN HOOFF, Afdelingshoofd, Administratie Waterwegen en Zeewezen, afgevaardigde van de heer Steve Stevaert, Minister vice-president van de Vlaamse regering en minister bevoegd voor de openbare Werken
- de heer Patrick MEIRE, professor aan de Universitaire Instelling Antwerpen, voor de directeur van het Instituut voor Natuurbehoud
- de heer Dirk UYTENDAELE, adjunct van de directeur, voor de voorzitter van de Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen
- de heer Pieter KERREMANS, administrateur-generaal, Sociaal Economische Raad van Vlaanderen (SERV)
- mevrouw Marie-Paule Devroede, adjunct van de directeur, Afdeling Water, voor de Directeur-generaal van de Administratie Milieu, Natuur, Land- en Waterbeheer
- de heer Jean PAUWELS, deskundige, Vlaamse Milieumaatschappij (VMM)

